

Załącznik do uchwały Nr XL/365/04
Rady Miasta Krakowa z dnia 3 marca 2004 r.

**Wstępna informacja
o sytuacji w oświacie na terenie Miasta Krakowa**

Spis treści

Część I.	4
Raport o stanie oświaty w Krakowie.	4
Wstęp.	5
I. Wychowanie przedszkolne.	6
1. Definicja sektora.	6
2. Stan sektora.	6
1) Dane statystyczne.	6
2) Baza.	8
3) Personel.	8
4) Stopień zaspokojenia potrzeb.	9
5) Demografia i prognozy na przyszłość.	9
6) Finanse.	10
II. Szkoły podstawowe i gimnazja.	12
1. Definicja sektora.	12
2. Stan sektora.	12
1) Dane statystyczne.	12
2) Baza szkół.	13
3) Personel.	14
4) Stopień zaspokajania potrzeb.	16
5) Demografia i prognozy na przyszłość.	16
6) Finanse.	18
III. Szkoły ponadgimnazjalne.	20
1. Definicja sektora.	20
2. Stan sektora.	21
1) Dane statystyczne.	21
2) Baza.	23
3) Personel.	23
4) Stopień zaspokojenia potrzeb.	24
5) Kształcenie zawodowe w aspekcie rynku pracy.	26
6) Demografia i prognozy na przyszłość.	30
7) Finanse.	31
IV. Placówki oświatowo-wychowawcze.	33
1. Definicja sektora.	33
2. Stan sektora.	33
1) Dane statystyczne.	33
2) Baza.	34
3) Personel.	34
4) Stopień zaspokojenia potrzeb.	35
5) Demografia i prognozy na przyszłość.	35
6) Finanse.	35
V. Szkoły muzyczne.	37
1. Definicja sektora.	37
2. Stan sektora.	37
1) Dane statystyczne.	37
2) Baza.	38
3) Personel.	38
4) Finanse.	39

VI. Kształcenie specjalne i integracyjne.	40
1. Definicja sektora.	40
2. Stan sektora	41
1) Dane statystyczne.	41
2) Baza.	44
3) Personel.	44
4) Stopień zaspokojenia potrzeb.	46
5) Demografia i prognozy na przyszłość.	46
6) Finanse	46
VII. Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne.	48
1. Definicja sektora.	48
2. Stan sektora.	48
1. Dane statystyczne.	50
2. Baza.	53
3. Personel.	53
4. Finanse.	54
VIII. Doradztwo metodyczne nauczycieli.	55
1. Definicja sektora.	55
2. Stan sektora.	55
IX. Obsługa finansowo-księgową szkół i placówek.	58
1. Definicja sektora.	58
2. Stan sektora.	58
1) Dane statystyczne.	58
2) Baza.	59
3) Finanse.	60
X. Ocena stanu krakowskiej oświaty - analiza SWOT.	61
Część II	64
Cele i działania na lata 2004-2006.	64
XI. Standardy organizacyjne szkół i placówek.	66
XII. Wskaźniki racjonalizacji sieci szkół i przedszkoli.	69
XIII. Harmonogram działań na lata 2004-2006.	72
Część III	74
Analiza proponowanych rozwiązań i działań	74
XIV. Analiza standardów organizacyjnych szkół i placówek pod kątem minimalnej i średniej liczebności oddziałów.	75
XV. Możliwości korekty sieci szkół i przedszkoli z zastosowaniem wskaźników racjonalizacji.	84
XVI. Analiza finansowa planowanych działań.	90
XVII. Oczekiwane efekty realizacji polityki.	96
Zakończenie.	96

Część I.
Raport o stanie oświaty w Krakowie.
(w oparciu o dane obejmujące lata 2001-2003)

Wstęp.

Kraków jest wielką aglomeracją miejską zamieszkałą przez prawie 760 tys. mieszkańców. Od 1 stycznia 1999 roku po reformie administracyjnej kraju Kraków jest gminą miejską i powiatem grodzkim.

W roku szkolnym 2002/03, realizując zadania gminy i powiatu, prowadził 591 różnego typu szkół i placówek oświatowych umiejscowionych w 369 jednostkach organizacyjnych.

Jako gmina miasto prowadziło 123 przedszkola, 3 przedszkola specjalne, 130 szkół podstawowych, w tym 16 szkół integracyjnych lub prowadzących oddziały integracyjne oraz 58 gimnazjów, w tym 12 gimnazjów integracyjnych lub z oddziałami integracyjnymi, 2 gimnazja z oddziałami przysposabiającymi do pracy i 2 gimnazja dla dorosłych.

Jako powiat prowadzono 17 szkół podstawowych specjalnych, 17 gimnazjów specjalnych, 15 szkół ponadgimnazjalnych specjalnych (4 licea ogólnokształcące, 3 licea profilowane, 2 technika, 6 szkół zasadniczych zawodowych), 1 szkołę policealną specjalną, 113 szkół ponadgimnazjalnych dla młodzieży (36 liceów ogólnokształcących, 25 liceów profilowanych, 25 techników, 27 szkół zasadniczych zawodowych), 16 techników i szkół równorzędnych dla młodzieży na podbudowie szkoły zasadniczej, 15 szkół policealnych dla młodzieży, 47 szkół dla dorosłych (8 liceów ogólnokształcących i 39 szkół zawodowych), 3 szkoły muzyczne I stopnia oraz jedna ogólnokształcąca szkoła muzyczna, 5 międzyszkolnych ośrodków sportowych, 2 międzyszkolne baseny pływackie, 3 bursy, 8 poradni psychologiczno-pedagogicznych, 11 młodzieżowych domów kultury, schronisko młodzieżowe, centrum kształcenia ustawicznego oraz centrum kształcenia praktycznego.

Ponadto gmina prowadzi ewidencję szkół i placówek niepublicznych, wydaje osobom prawnym lub fizycznym zezwolenia na założenie publicznych szkół i przedszkoli oraz udziela dotacji dla tych szkół i placówek. W Krakowie, w roku szkolnym 2002/03, funkcjonowało 287 różnych typów szkół i placówek publicznych i niepublicznych prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne (38 przedszkoli, 20 szkół podstawowych, 24 gimnazja, 39 liceów ogólnokształcących, 56 szkół lub zespołów szkół zawodowych, 98 szkół policealnych i 12 placówek innego typu).

Do samorządowych szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2002/03 uczęszczało 132 757 dzieci i młodzieży, natomiast do szkół i przedszkoli dotowanych przez gminę uczęszczało 15 838 uczniów.

W roku szkolnym 2003/04 w szkołach samorządowych nauczyciele zatrudnieni są na 12 133,59 etatach (w roku szk. 2002/03 – 12 163,09 etatach), z tego 88,8 % (86,7 % w roku szk. 2002/03), to nauczyciele o najwyższych kwalifikacjach. Najwyższy stopień awansu zawodowego - nauczyciela dyplomowanego - posiada 25,6 % nauczycieli (14,8 % w poprzednim roku szkolnym).

Na utrzymanie całego systemu edukacji, razem z inwestycjami, miasto wydatkowało w roku 2002 kwotę 605 407 111 zł. W formie jednostki budżetowej finansowanych było 245 jednostek organizacyjnych, a 124 to zakłady budżetowe. Bezpośrednio z budżetu miasta otrzymywało środki finansowe 92 jednostek, 4 międzyszkolne ośrodki sportowe za pośrednictwem Krakowskiego Szkolnego Ośrodka Sportowego, a 273 jednostki za pośrednictwem trzech zespołów ekonomiki oświaty.

Powyższe dane liczbowe pokazują ogromną różnorodność krakowskiego systemu edukacyjnego, ale również jego złożoność w zakresie organizacji i zarządzania.

Niniejsza część zawiera diagnozę stanu obecnego w zakresie edukacji w Krakowie w oparciu o dane liczbowe obejmujące rok 2002, rok szkolny 2002/03 oraz rok szk. 2003/04 w przypadku liczby etatów nauczycieli i innych pracowników oraz ocenę krakowskiej oświaty w oparciu o analizę SWOT.

I. Wychowanie przedszkolne.

1. Definicja sektora.

Wychowaniem przedszkolnym obejmuje się dzieci w wieku 3-6 lat uczęszczające do przedszkoli lub oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. Przedszkole realizuje podstawę programową wychowania przedszkolnego określoną przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania. Uczęszczanie do przedszkoli nie jest obowiązkiem lecz prawem każdego dziecka. Jedynie dzieci 6 letnie od roku szkolnego 2004/05 zostaną objęte obowiązkowym rocznym przygotowaniem przedszkolnym.

Zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli należy do zadań własnych gminy. Gmina wydaje również zezwolenia na założenie publicznego przedszkola prowadzonego przez osobę prawną lub fizyczną. Ponadto osoba prawna lub fizyczna może prowadzić niepubliczne przedszkole, po uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez gminę.

W tej części pominięto przedszkola specjalne, ponieważ wychowanie i kształcenie dzieci niepełnosprawnych umieszczono w rozdziale „Diagnoza sektorowa w obszarze kształcenia specjalnego i integracyjnego”.

2. Stan sektora.

1) Dane statystyczne.

W roku szkolnym 2002/03 do 161 przedszkoli i 58 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 18 436 dzieci, w tym 15 335 do przedszkoli samorządowych, a 1224 do oddziałów przedszkolnych w samorządowych szkołach podstawowych. Do przedszkoli prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne uczęszczało 1762 dzieci.

Analizując liczbę dzieci w przedszkolach pod kątem ich wieku, można stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią dzieci 6 letnie (34,5 %). Dzieci w wieku poniżej 3 lat i powyżej 6 lat stanowią ok. 1 %. Do oddziałów przedszkolnych w samorządowych szkołach podstawowych uczęszczają przede wszystkim dzieci 6 letnie (91,2 %) i 5 letnie (7,0 %). Z danych WUS wynika, że wg stanu na 31 XII 2002 r. w Krakowie mieszkało 6380 dzieci urodzonych w 1996 r. A zatem do przedszkoli (bez przedszkoli specjalnych) uczęszczało w roku 2002 przeszło 98 % dzieci 6 letnich, 76,3 % dzieci 5 letnich, 67 % dzieci 4 letnich i 51 % dzieci 3 letnich.

W przedszkolach samorządowych do 5 godzin dziennie przebywało w roku 2002 (stan na 30 IX) ok. 12,3 % dzieci, natomiast w przedszkolach niepublicznych ok. 14 %.

Liczba dzieci w przedszkolach w ciągu ostatnich lat zmniejszyła się minimalnie przy niewielkim wzroście liczby oddziałów w przedszkolach dotowanych. Średnia liczebność dzieci w oddziale w przedszkolach samorządowych utrzymuje się na poziomie ok. 24, natomiast spadła liczebność oddziałów w przedszkolach dotowanych (prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne) z 23,1 do 21,5. Szczegółowe dane zawierają tabele WP-1, WP-2 i WP-3.

Tabela WP-1. Liczba przedszkoli oddziałów przedszkolnych i dzieci w roku szkolnym 2002/03.

Typ przedszkola	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba dzieci ogółem	W tym liczba dzieci urodzonych w latach 1999-96	Średnia liczebność oddziału
Przedszkola samorządowe	123	634	15 335	15 089	24,2
Przedszkola dotowane publiczne	13	37	988	980	26,7
Przedszkola dotowane niepubliczne	25	45	774	741	17,2
Oddziały przedszkolne przy samorząd. szkołach podst.	42	58	1 224	1 205	20,8
Oddziały przedszkolne przy szkołach podst. dotowanych	7	8	115	115	14,4
Razem	211	784	18 436	18 130	23,5

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (sporządzone na podstawie sprawozdania statystycznego przedszkola i oddziału przedszkolnego przy szkole podstawowej wg stanu w dniu 30 IX 2002 r.).

Tabela WP-2. Liczba dzieci w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych według roku urodzenia w roku szkolnym 2002/03.

Typ placówki	Ogółem ur. w latach 1999-96	Z tego urodzeni w roku 1999	Z tego urodzeni w roku 1998	Z tego urodzeni w roku 1997	Z tego urodzeni w roku 1996	Czas pobytu dzieci do 5 godzin
	Dzieci:	3-letnie	4-letnie	5-letnie	6-letnie	
Przedszkola samorządowe	15 089	2 732	3 661	4 061	4 635	1 893
Przedszkola dotowane publiczne	980	197	239	264	280	7
Przedszkola dotowane niepubliczne	741	183	199	201	158	104
Oddziały przedszkolne przy szkołach samorządowych	1 205	4	18	84	1 099	0
Oddziały przedszkolne przy szkołach dotowanych	115	0	4	30	81	0
Razem	18 130	3 116	4 121	4 640	6 253	2 004
%	100	17,2	22,7	25,6	34,5	11,1

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (stan na 30 IX 2002 r.)

Tabela WP-3. Liczba dzieci, oddziałów i średnia liczebność oddziałów w przedszkolach samorządowych i dotowanych w latach 2000-2002.

	Liczba dzieci			Liczba oddziałów			Średnia liczebność oddziału		
	rok szk. 00/01	rok szk. 01/02	rok szk. 02/03	rok szk. 00/01	rok szk. 01/02	rok szk. 02/03	rok szk. 00/01	rok szk. 01/02	rok szk. 02/03
1	2	3	4	7	8	9			
Przedszkola samorządowe	15 527	15 480	15 335	638	635	634	24,0	24,4	24,2
Przedszkola dotowane	1 618	1 717	1 762	70	78	82	23,1	22,0	21,5
Razem	17145	17197	17097	708	713	716	24,2	24,1	23,9

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

2) Baza.

Samorządowe przedszkola i ich filie mają swoją siedzibę w 124 budynkach i w 16 lokalach. Właścicielem 112 budynków oraz 9 lokali jest gmina Kraków, 2 budynki mają stan własnościowy nieuregulowany (P nr 136 – ul. Niewodniczańskiego 74 i P nr 139 – ul. Bema 21), natomiast 10 budynków i 7 lokali jest własnością prywatną. Przedszkola nr nr 98, 99, 101, 102, 103 i filie Przedszkoli nr nr 57, 67 i 112 zlokalizowane są w budynkach gminnych administrowanych przez inne podmioty, za które płacą czynsz.

Z kotłowni węglowych ogrzewane są 4 budynki (P nr 23, P nr 49, P nr 58 i P nr 133), jeden budynek posiada piece węglowe (P nr 67), siedem ogrzewane jest elektrycznie (P nr nr 1, 30, 62, 139, filie P nr nr 10, 75, 92), a pozostałe ogrzewane są z kotłowni gazowych lub z miejskiej sieci ciepłowniczej.

Na prace remontowe w roku 2002 wydatковано z budżetu gminy 3 423 638 zł, dodatkowo z innych źródeł placówki pozyskały na ten cel 43 847 zł. Daje to kwotę 223,26 zł na każde dziecko uczęszczające do przedszkola. W sumie w latach 2000-2003 na remonty przedszkoli samorządowych wydano 9 854 920 zł, w tym 128 932 ze środków pozabudżetowych.

Niewykorzystywane pomieszczenia wynajmowane są innym podmiotom, środki z tego tytułu zwiększają dochody przedszkoli. Przedszkola posiadają dobrze wyposażoną bazę dydaktyczną (pomoce naukowe, zabawki, sprzęt ogrodowy).

3) Personel.

W przedszkolach zatrudnia się nauczycieli posiadających kwalifikacje w zakresie wychowania przedszkolnego oraz pracowników administracji i obsługi. W zależności od czasu pracy w przedszkolach samorządowych zatrudnia się ok. 2 etatów nauczyciela oraz od 2,25 do 2,5 etatów pracowników administracji i obsługi - w zależności od wielkości przedszkola - na jeden oddział.

W roku 2003 nauczyciele wychowania przedszkolnego zatrudnieni byli na 1446,6 etatach (stan na 10 IX 2003 r.). Najwięcej z nich posiadało stopień nauczyciela mianowanego (1002,24 etatów). Szczegółowe dane zawiera tabela WP-4.

Tabela WP-4. Liczba etatów nauczycieli wg stopni awansu zawodowego.

OGÓŁEM	STAŻYSTA		KONTRAKTOWY		MIANOWANY		DYPLOMOWNY	
1 446,60	45,20	3,13 %	207,65	14,35 %	1002,24	69,28 %	191,51	13,24 %

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (sprawozdanie EN-3 z 2003 r.)

W tabeli WP-5 przedstawiono dane dotyczące kwalifikacji nauczycieli zatrudnionych w roku szkolnym 2003/2004 w przeliczeniu na etaty. Jedynie 60,9 % nauczycieli posiada najwyższe kwalifikacje. Duża grupa nauczycieli (23,8 %) ukończyło kolegium nauczycielskie, studium wychowania przedszkolnego lub studium nauczycielskie. W porównaniu do innych typów szkół lub placówek, w przedszkolach i oddziałach zerowych zatrudnionych jest najmniej nauczycieli o najwyższych kwalifikacjach i najwięcej nauczycieli o najniższych kwalifikacjach (po ukończeniu szkoły średniej).

W roku 2006, ze względu na upływ terminu umożliwiającego przejście na emeryturę po przepracowaniu 30 lat, należy spodziewać się odejścia dużej grupy nauczycieli (warunek ten może spełnić ok. 20 % zatrudnionych obecnie nauczycieli).

Tabeli WP-5. Liczba nauczycieli zatrudnionych w samorządowych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w samorządowych szkołach podstawowych w roku szkolnym 2003/2004 w przeliczeniu na etaty według poziomu kwalifikacji.

Rodzaj kwalifikacji/Typ placówki	Typ zatrudnienia	Oddziały zerowe w przedszkolach i w szkołach podstawowych	Przedszkola (bez oddz. zerowych)	Razem	%
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem zawodowym	Pełnozatrudnieni	301	534	835	60,9
	Niepełnozatrudnieni	16,18	30,57	46,75	
Tytuł zawodowy mgr bez przyg. pedagogicznego, licencjat (inżynier) z przyg. pedagogicznym	Pełnozatrudnieni	54	95	149	10,6
	Niepełnozatrudnieni	0,52	3,41	3,93	
Tytuł zawodowy licencjat (inżynier) bez przyg. pedagogicznym, dyplom kolegium nauczycielskiego	Pełnozatrudnieni	133	199	332	23,8
	Niepełnozatrudnieni	2,08	9,75	11,83	
Pozostałe kwalifikacje	Pełnozatrudnieni	26	38	64	4,7
	Niepełnozatrudnieni	0,70	3,39	4,09	
Razem	Pełnozatrudnieni	514	866	1380	100
Razem	Niepełnozatrudnieni	19,48	47,12	66,60	
RAZEM		533,48	913,1	1446,6	100

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (sprawozdanie statystyczne EN-3 z września 2003 r.)

Pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni byli w przedszkolach na 1479,28 etatach (stan na sierpień 2003 r. wg sprawozdania EN-3).

4) Stopień zaspokojenia potrzeb.

Sieć przedszkoli w roku szkolnym 2003/04 umożliwiła prawie wszystkim zainteresowanym rodzicom objęcie ich dzieci wychowaniem przedszkolnym. Pewne problemy związane z przyjęciem dzieci pojawiły się w przedszkolach w Podgórzu, ale zostały doraźnie rozwiązane. Podczas rekrutacji na rok szkolny 2003/04 najwięcej nieprzyjętych dzieci było w: Przedszkolu nr 5 - ul. Zachodnia 6a – dzielnica VIII, Przedszkolu nr 6 - ul. Bujaka 17 – dzielnica XI i Przedszkolu nr 10 - ul. Strąkowa 7 – dzielnica IX i ul. Twardowskiego 90 – dzielnica VIII. Pilnego rozwiązania wymaga sprawa Przedszkola nr 51 przy ul. Estońskiej 2 (dzielnica XI), które zlokalizowane jest w budynku prywatnym, ze względu na okresowe podpisywanie umowy najmu przez właściciela.

W okresie przerwy wakacyjnej na terenie Krakowa otwartych jest 8 przedszkoli dyżurnych, które zaspokajają potrzeby środowiska, ale ich usytuowanie powoduje w niektórych przypadkach konieczność dowozu dzieci przez rodziców.

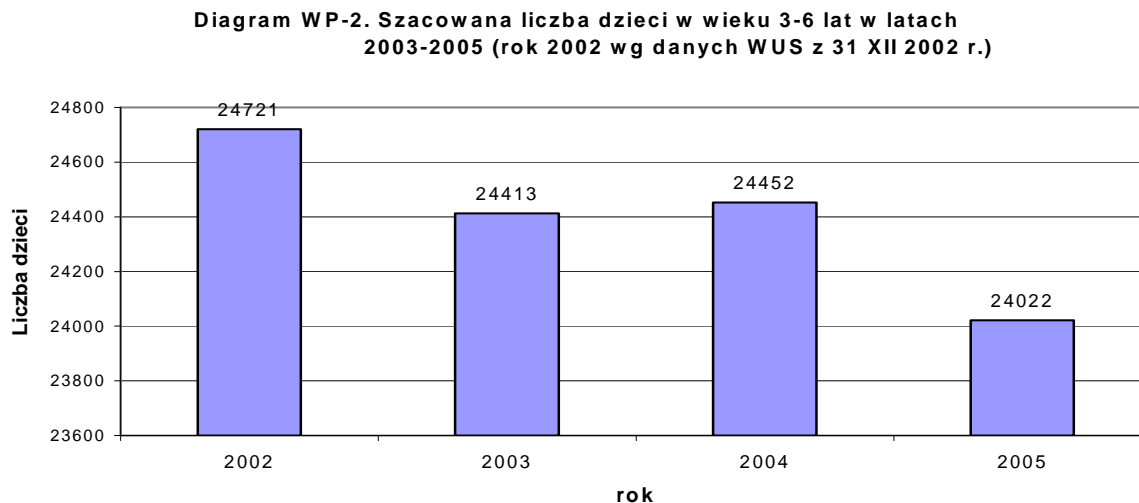
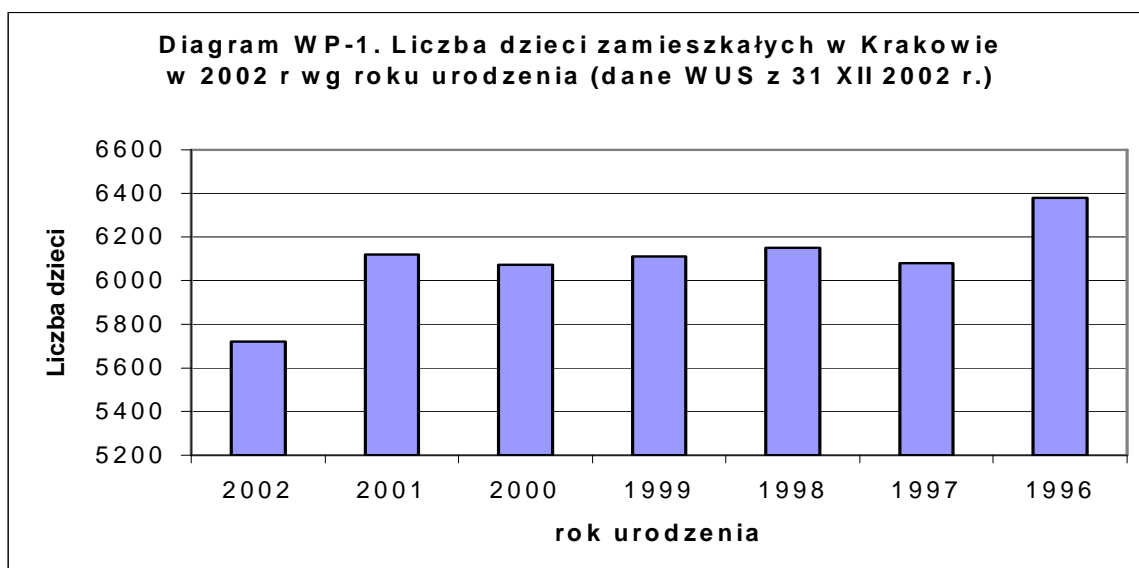
Wszystkie dzieci przedszkolne objęte są specjalistyczną opieką psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną przez Samorządowy Ośrodek Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej oraz Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej.

5) Demografia i prognozy na przyszłość.

Według danych Urzędu Statystycznego, w roku 2002, urodziło się mniej dzieci niż rok wcześniej. Rocznik 1997 (dzieci sześciolatnie) rozpoczął 1 września 2003 r. roczne przygotowanie przedszkolne, natomiast rocznik 2000 (dzieci trzyletnie) został objęty opieką przedszkolną. Różnica w liczebności pomiędzy rocznikiem 1997 a rocznikiem 2000 wynosi 360. Dane dotyczące liczby dzieci według roku urodzenia przedstawia diagram WP-1.

Prognoza demograficzna na najbliższe 4 lata (diagram WP-2) pokazuje, że liczba dzieci w wieku 3-6 lat w roku 2003 spada o ok. 300, w roku 2004 minimalnie wzrośnie,

a w następnym roku spadnie o ok. 400 dzieci. Natomiast liczba dzieci 6 letnich przez najbliższe 5 lat utrzymywać się będzie na poziomie ok. 6100.

6) Finanse.

Przedszkola samorządowe otrzymują dotację z budżetu gminy w wysokości gwarantującej wydatki płacowe wraz z pochodnymi i wydatki na czynsz w przypadku, gdy przedszkole znajduje się w budynku nie należącym do gminy. Budżet gminy pokrywa również wydatki na remonty. Koszty utrzymania budynku przedszkola pokrywają z przychodów własnych, pochodzących z odpłatności rodziców za pobyt dziecka w przedszkolu oraz dochodów z najmu pomieszczeń. Wysokość kwoty odpłatności za pobyt dziecka w przedszkolu ustala Rada Miasta Krakowa. Obsługę finansową przedszkoli samorządowych prowadzą zespoły ekonomiki oświaty.

Przedszkola prywatne otrzymują z budżetu gminy dotację na jedno dziecko w wysokości średniego wydatku na dziecko z budżetu gminy w przedszkolach prowadzonych przez gminę w przypadku przedszkoli publicznych lub 75 % tej kwoty w przypadku przedszkoli niepublicznych. Miesięczny wydatek z budżetu gminy na jedno dziecko w roku 2002 wyniósł 391,05 zł.

W roku 2002 przedszkola zlokalizowane w budynkach prywatnych i lokalach gminnych administrowanych przez spółdzielnie lub osoby prawne zapłaciły 802 522 zł czynszu, w tym 215 tys. zł za lokale gminne.

Tabela WP-6. Wydatki na przedszkola na tle wydatków ogółem na oświatę i wychowanie, na edukacyjną opiekę wychowawczą oraz całkowitych wydatków budżetu miasta w latach 2001 i 2002.

Lp	Rodzaj wydatków	2001	2002
1	Dotacja dla przedszkoli samorządowych	65 238 300	67 537 830
2	Przedszkola przy szkołach podstawowych samorządowych	5 170 318	1 438 400
3	Razem przedszkola samorządowe	70 408 618	68 976 230
4	Wydatki bieżące przedszkoli samorząd. ogółem (dotacje, remonty, koszty obsługi ZEO, uszczerbki na zdrowiu, odszkodowania, zasiłki na zagospodarowanie, odprawy pośmiertne, badania lekarskie)	74 148 755	73 894 542
5	Dotacja do przedszkoli prywatnych	5 839 516	7 534 157
6	Razem wydatki bieżące (poz. 4+5)	79 988 271	81 428 699
7	Przedszkola – wydatki ogółem	81 766 718	82 850 618
8	Wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą – ogółem	589 418 028	605 407 111
9	% (poz.7/poz.8)	13,9	13,7
10	Wydatki Budżet Miasta - ogółem	1 708 279 244	1 605 084 078

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu miasta

Analizując dane zawarte w tabeli WP-6, można stwierdzić, że w roku 2002 wydatki na prowadzenie przedszkoli samorządowych (bez remontów, inwestycji i kosztów obsługi przez zespoły ekonomiki oświaty) zmalały o ok. 1,5 mln zł w stosunku do roku 2001, przy 2,7 % wzroście wszystkich wydatków na edukację w Krakowie w tym samym okresie. Wzrost dotacji do przedszkoli prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne o 20 % w tym okresie wynikał z wypłacenia w roku 2002 wyrównań za rok 2001 w związku ze wzrostem wydatków na dziecko w tym roku spowodowanych podwyżkami wynagrodzeń nauczycieli.

Wszystkie wydatki na prowadzenie przedszkoli w roku 2002 stanowiły 13,7 % wydatków na edukację w Krakowie, czyli mniej o 0,2 % niż w roku 2001.

II. Szkoły podstawowe i gimnazja.

1. Definicja sektora.

W szkołach podstawowych i gimnazjach realizowany jest obowiązek szkolny. Rozpoczyna się on z początkiem roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat, a trwa do ukończenia gimnazjum, nie dłużej jednak niż do 18 roku życia. W przypadkach szczególnych naukę w szkole może rozpocząć dziecko 6 letnie lub 8 letnie. Obowiązek szkolny spełnia się przez uczęszczanie do szkół publicznych lub niepublicznych. Na wniosek rodziców, dyrektor szkoły może zezwolić na spełnianie obowiązku szkolnego poza szkołą.

Zakładanie i prowadzenie publicznych szkół podstawowych i gimnazjów należy do zadań własnych gminy miejskiej Kraków. Gmina wydaje również zezwolenia na założenie publicznej szkół prowadzonych przez osobę prawną lub fizyczną. Osoba prawna lub fizyczna może prowadzić niepubliczne szkoły podstawowe i gimnazja po uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez gminę.

Sieć publicznych szkół podstawowych i gimnazjów prowadzonych przez gminę oraz granice obwodów publicznych szkół podstawowych i gimnazjów ustala Rada Miasta Krakowa. Sieć publicznych szkół powinna być zorganizowana w sposób umożliwiający wszystkim dzieciom spełnianie obowiązku szkolnego, z uwzględnieniem zasady, iż droga dziecka z domu do szkoły nie może przekraczać:

- 1) 3 km - w przypadku uczniów klas I-IV szkół podstawowych,
- 2) 4 km - w przypadku uczniów klas V i VI szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjów.

Jeżeli droga dziecka z domu do szkoły, w której obwodzie dziecko mieszka, przekracza odległości wymienione wyżej, obowiązkiem gminy jest zapewnienie bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu lub zwrot kosztów przejazdu środkami komunikacji publicznej.

W tej części diagnozy pominięto szkoły podstawowe specjalne i gimnazja specjalne, ponieważ wychowanie i kształcenie dzieci niepełnosprawnych umieszczono w rozdziale „Diagnoza sektorowa w obszarze kształcenia specjalnego i integracyjnego”.

2. Stan sektora.

1) Dane statystyczne.

W roku szkolnym 2002/03 w 150 szkołach podstawowych uczyło się 43 063 uczniów, w tym w 130 szkołach samorządowych - 40 816 (94,8 %), natomiast w 82 gimnazjach było 25 791 uczniów, w tym w 58 placówkach samorządowych - 23 907 (92,7 %). Do końca roku szkolnego 2003/04 wygaśnie 28 samorządowych szkół podstawowych zlokalizowanych w zespołach szkół razem z gimnazjami, ze względu na ukończenie tych szkół przez ostatni rocznik uczniów klas VI. Dane szczegółowe zawiera tabela OS-1.

Tabela OS-1. Liczba szkół, oddziałów i uczniów w roku szkolnym 2002/03 w Krakowie.

Szkoły podstawowe	Liczba placówek	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów w oddziale
Szkoły podstawowe samorządowe*)	130	1722	40816	23,70
Szkoły podstawowe dotowane publiczne	6	44	1091	24,80
Szkoły podstawowe dotowane niepubliczne	14	83	1156	13,93
RAZEM	150	1849	43063	23,29
Gimnazja samorządowe**)	58	896	23907	26,68
Gimnazja dotowane publiczne	5	44	1179	26,80
Gimnazja dotowane niepubliczne	19	58	705	12,16
RAZEM	82	998	25791	26,00

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

*) uwzględniono szkoły podstawowe: samodzielne oraz wchodzące w skład zespołów szkół ogólnokształcących, nie uwzględniono Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej mieszczącej się przy ul. Basztowej,

***) w tym gimnazja dla dorosłych (6 oddziałów i 127 uczniów),

Tabela OS-2. Liczba uczniów, oddziałów i średnia liczebność oddziału w szkołach podstawowych i gimnazjach w latach szkolnych 2000/01 do 2002/03.

Typy szkół	Liczba uczniów			Liczba oddziałów			Średnia liczebność oddziału		
	2000/01	2001/02	2002/03	2000/01	2001/02	2002/03	2000/01	2001/02	2002/03
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Szkoły podstawowe samorządowe*)	45062	42917	40816	1905	1810	1722	23,65	23,71	23,70
Szkoły podstawowe dotowane	1850	1998	2247	112	119	127	16,52	16,79	17,69
RAZEM	46912	44915	43063	2017	1929	1849	23,26	23,28	23,30
Gimnazja samorządowe **)	17482	25449	23907	661	956	896	26,45	26,62	26,68
Gimnazja dotowane	709	1140	1884	42	69	102	16,88	16,52	18,47
RAZEM	18191	26589	25791	703	1025	998	25,88	25,94	26,32

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

*)bez Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej

***) w tym gimnazja dla dorosłych

Jak pokazuje tabela OS-2 w latach 2001/02 - 2002/03 w samorządowych szkołach podstawowych nastąpił spadek uczniów o 2101 (ok. 10 %), a w szkołach dotowanych nastąpił wzrost o 397 uczniów (ok. 12 %). W tym samym czasie w samorządowych gimnazjach wystąpił spadek uczniów o 1542 (ok. 6 %), a w gimnazjach dotowanych wzrost o 744 uczniów (ok. 65 %). Średnia liczebność oddziału w samorządowych szkołach podstawowych w ciągu dwóch ostatnich lat szkolnych utrzymuje się na poziomie 23,7 uczniów, natomiast w gimnazjach średnia ta wynosi 26,68 uczniów na oddział. Wyższy niż w szkołach samorządowych wzrost średniej liczebności oddziału zaznaczył się w szkołach dotowanych, najwięcej w gimnazjach - o 1,9 ucznia.

Wzrost liczby uczniów w gimnazjach w roku szkolnym 2001/02 wynika z faktu, że w tym roku szkolnym po raz pierwszy w gimnazjach był pełny ciąg klas I-III.

2) Baza szkół.

Szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez gminę mieszczą się w 140 budynkach. Własnością miasta są 124 budynki, 9 budynków ma stan nieuregulowany, natomiast 7 budynków jest własnością skarbu państwa lub prywatną. Gimnazja zlokalizowane są w budynkach zespołów szkół ogólnokształcących z wyjątkiem G nr 6, G nr 13, G nr 21, G nr 29, G nr 33, G nr 39, które znajdują się w budynkach odpowiednio SP nr 10, SP nr 109, SP nr 25, SP nr 24, SP nr 157, SP nr 130.

Wśród 140 budynków 44 jest ogrzewanych przez własne kotłownie, w tym: 40 to kotłownie gazowe, 2 elektryczne, 1 węglowa i 1 olejowa.

Sali gimnastycznej nie posiada Szkoła Podstawowa nr 147 (3-klasowa szkoła przy ul. Zbydniowickiej 1), 9 szkół posiada jedynie salę gimnastyczną o powierzchni mniejszej niż 100 m² (tzw. salę zastępczą).

W roku 2002 na remonty szkół podstawowych wydano z budżetu Miasta kwotę 3 002 273 zł, a ze środków pozabudżetowych kwotę 739 996 zł. W szkołach podstawowych i gimnazjach funkcjonujących w ramach zespołów szkół ogólnokształcących wydatkowano na remonty kwotę 2 789 403 zł z budżetu Miasta i 723 754 zł z innych źródeł. Na remonty 5 samodzielnych gimnazjów przeznaczono kwotę 138 543 zł z budżetu Miasta i 4 562 z innych źródeł.

3) Personel.

W szkołach podstawowych i gimnazjach zatrudnieni są nauczyciele o kwalifikacjach zgodnych z Rozporządzeniem MENiS z dnia 10 września 2002 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli. Szczegółowe dane dotyczące kwalifikacji i stopni awansu zawodowego nauczycieli zawierają tabele: OS-3, OS-4 i OS-5.

Tabela OS-3. Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty w szkołach podstawowych i gimnazjach w roku 2003 według stopni awansu zawodowego.

Typ szkoły/stopień awansu	ogółem	stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	
					liczba etatów	%
Szkoły Podstawowe	3346,07	200,01	511,15	1855,12	779,79	23,3
Gimnazja	2007,07	115,13	440,31	923,35	528,28	26,3
RAZEM	5353,14	315,14	951,46	2778,47	1308,07	24,4

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (na podstawie sprawozdań statystycznych EN-3 z września 2003 r.)

Tabela OS-4. Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty w szkołach podstawowych w roku 2003 według poziomu kwalifikacji.

Rodzaj kwalifikacji/Typ placówki	Typ zatrudnienia	Szkoły podstawowe	Szkoły podst. z oddziałami integracyjnymi	Szkoły podst. sportowe lub z oddz. sport.	Razem	%
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem zawodowym	Pełnozatrud.	1978	498	216	2692	92,07
	Niepełnozatrud.	291,12	75,54	22,02	388,68	
Tytuł zawodowy mgr bez przyg. pedagogicznego, licencjat (inżynier) z przyg. pedagogicznym	Pełnozatrud.	72	8	13	93	3,61
	Niepełnozatrud.	21,45	4,22	2,1	27,77	
Tytuł zawodowy licencjat (inżynier) bez przyg. pedagogicznym, dyplom kolegium nauczycielskiego	Pełnozatrud.	74	4	6	84	2,79
	Niepełnozatrud.	8,32	1,05	0	9,37	
Pozostałe kwalifikacje	Pełnozatrud.	35	7	3	45	1,53
	Niepełnozatrud.	4,43	0,88	0,94	6,25	
Razem	Pełnozatrud.	2159	517	238	2914	87,09
Razem	Niepełnozatrud.	325,32	81,69	25,06	432,07	12,91
	RAZEM	2484,32	598,69	263,06	3346,07	

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (na podstawie sprawozdań statystycznych EN-3 z września 2003 r.)

Tabela OS-5. Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty w gimnazjach w roku 2003 według poziomu kwalifikacji.

Rodzaj kwalifikacji/Typ placówki	Typ zatrudnienia	Gimnazja	Gimnazja z oddziałami integracyjnymi	Gimnazja sportowe lub mistrzostwa sportowego	Razem	%
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem zawodowym	Pełnozatrud.	1200	311	108	1619	94,17
	Niepełnozatrud.	192	65,75	13,31	271,06	
Tytuł zawodowy mgr bez przyg. pedagogicznego, licencjat (inżynier) z przyg. pedagogicznym	Pełnozatrud.	64	8	7	79	4,66
	Niepełnozatrud.	14,02	0,44	0	14,46	
Tytuł zawodowy licencjat (inżynier) bez przyg. pedagogicznym, dyplom kolegium nauczycielskiego	Pełnozatrud.	11	1	0	12	0,77
	Niepełnozatrud.	2,61	0,94	0	3,55	
Pozostałe kwalifikacje	Pełnozatrud.	6	1	1	8	0,40
	Niepełnozatrud.	0	0	0	0	
Razem	Pełnozatrud.	1281	321	116	1718	85,60
Razem	Niepełnozatrud.	208,63	67,13	13,31	289,07	14,40
	RAZEM	1489,63	388,13	129,31	2007,07	100

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (na podstawie sprawozdań statystycznych EN-3 z września 2003 r.)

W szkołach podstawowych i gimnazjach zatrudnieni są nauczyciele o najwyższych kwalifikacjach, odpowiednio 92,07 % i 94,17 % ogółu zatrudnionych. Jedynie 1,53 % w szkołach podstawowych i 0,4 % w gimnazjach, to nauczyciele o najniższych kwalifikacjach. W szkołach podstawowych zatrudnia się nauczycieli na 3346,07 etatach, z czego 23,3 % to nauczyciele dyplomowani, a w gimnazjach na 2007,07 etatach, z czego 26,32 % dyplomowanych.

W roku 2006, ze względu na upływ terminu umożliwiającego przejście na emeryturę, po przepracowaniu 30 lat, należy spodziewać się odejścia dużej grupy nauczycieli (warunek ten może spełnić ok. 20 % zatrudnionych obecnie nauczycieli).

W szkołach zatrudnia się pracowników administracji i obsługi. W roku 2003 przyznano 1581,24 etatów, z czego w szkołach podstawowych – 1173,1, a w gimnazjach – 408,14 (dane według stanu na sierpień 2003 na podstawie sprawozdania EN-3).

4) Stopień zaspokajania potrzeb.

Sieć szkół podstawowych i gimnazjów zaspakaja potrzeby w zakresie spełniania obowiązku szkolnego, zwłaszcza że w ciągu ostatnich trzech lat zostały reaktywowane 2 szkoły podstawowe (SP nr 87 i SP nr 135) oraz uruchomione 4 gimnazja (G nr 76 - sportowe, G nr 74 i nr 75 - integracyjne oraz G nr 77 przy SP nr 141). Wszystkie te szkoły funkcjonują w zespołach szkół ogólnokształcących łączących szkołę podstawową z gimnazjum.

Należy jednak podkreślić, że w obu typach szkół występuje znaczne zróżnicowanie obciążenia budynku szkolnego oraz liczby uczniów w oddziałach. Dysproporcje te są wynikiem m. in. ruchów migracyjnych mieszkańców miasta oraz zmian demograficznych.

Wszystkie dzieci są objęte pomocą psychologiczno-pedagogiczną, której udzielają zatrudnieni w szkołach pedagogicy bądź psycholodzy (w liczbie od 0,5 do 1,5 etatu na jedną szkołę) oraz 4 rejonowe i 3 specjalistyczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Szczególną wagę poświęca się uczniom z różnego typu deficytami. Dla nich organizowane są klasy integracyjne. Dla uczniów, którzy nie mogą uczęszczać do szkoły organizuje się nauczanie indywidualne.

W każdej szkole zorganizowana jest biblioteka szkolna (zatrudnienie nauczycieli bibliotekarzy wynosi od 0,5 do 1,5 etatu). Uczniowie mogą korzystać ze szkolnych obiadów. Ze względu na warunki lokalowe stołówki nie działają w 16 szkołach podstawowych.

Młodzież w wieku od 15 do lat 18, która nie rokuje nadziei na ukończenie gimnazjum w normalnym cyklu, ma możliwość kształcenia się w oddziałach przysposabiających do pracy w dwóch gimnazjach powstałych przy szkołach zawodowych.

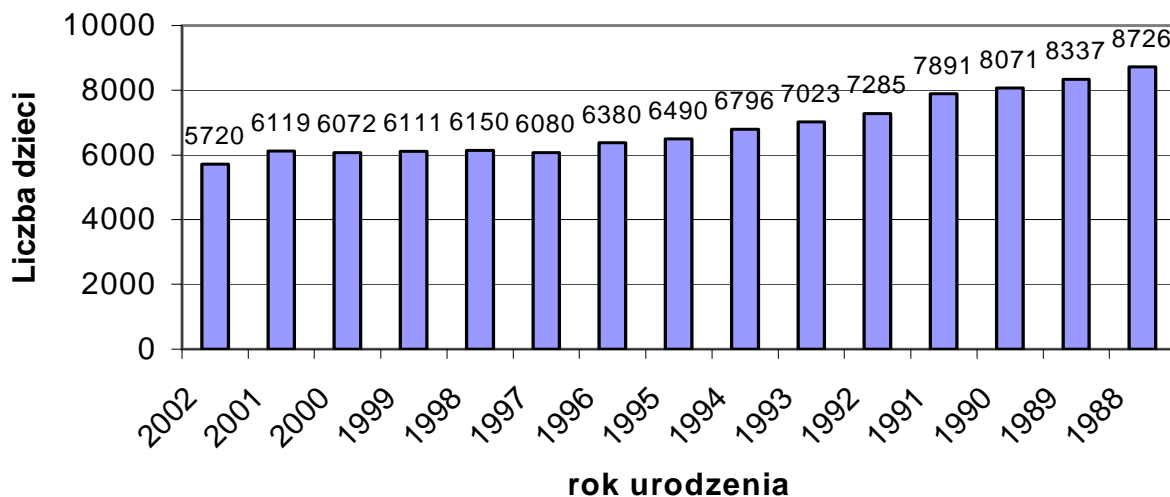
5) Demografia i prognozy na przyszłość.

Diagram OS-1 (opracowany na podstawie danych WUS z 31 grudnia 2002 r.), ilustruje dane dotyczące liczby dzieci i młodzieży zamieszkałej w Krakowie w roku 2002 uszeregowanych według roku urodzenia. Rocznic 1988 jest w roku szkolnym 2003/04 w klasie III gimnazjum, natomiast rocznik 1996 rozpoczął naukę w klasie I szkoły podstawowej. Między tymi rocznikami występuje różnica w liczbie dzieci i młodzieży równa 2346 (spadek o 26,9 %).

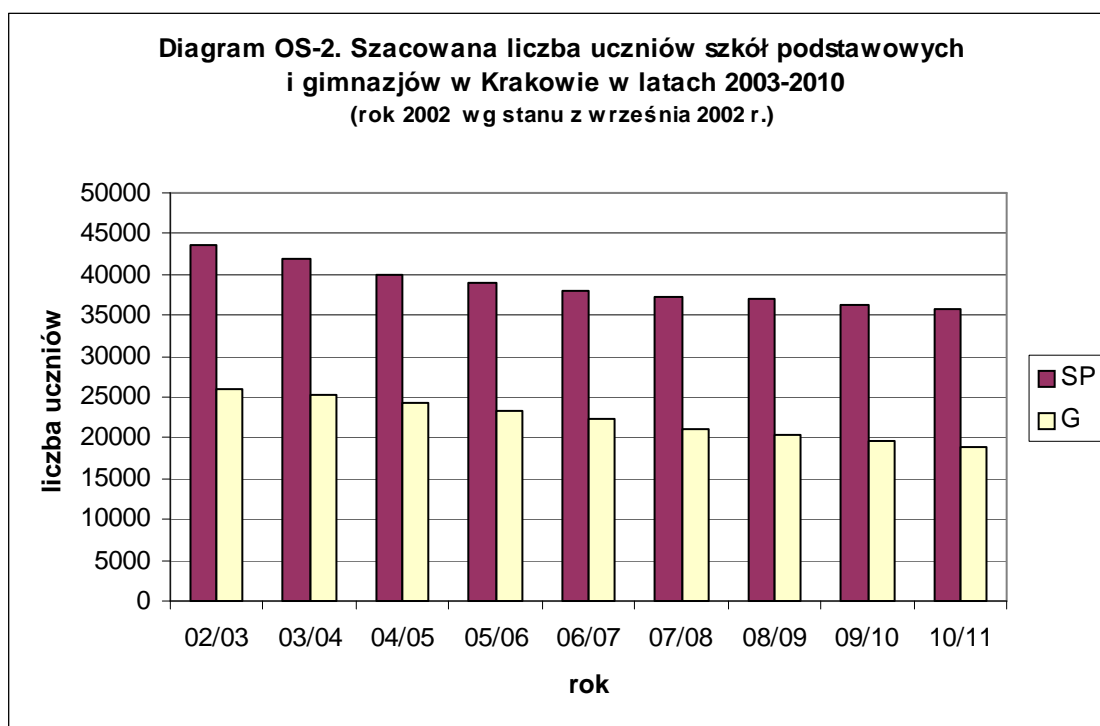
Na diagramie OS-2 przedstawiono symulację liczby uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach publicznych i niepublicznych w latach 2003-2010 opierając się na danych statystycznych WUS z 31 grudnia 2002 r. opisujących liczbę dzieci zamieszkałych w Krakowie według wieku oraz na liczbie uczniów w poszczególnych klasach szkoły podstawowej w roku 2002, zakładając 100 % promocję uczniów.

Szacuje się, że w latach 2002-2010 liczba uczniów szkół podstawowych zmaleje o ok. 7660 uczniów (17,6 %), a w gimnazjach o ok. 7000 (27,0 %). Zakładając, że w tym okresie średnia liczba uczniów w oddziale szkoły podstawowej będzie się utrzymywać na poziomie ok. 24 uczniów, oznacza to spadek liczby oddziałów o ok. 320. W gimnazjach, przy założeniu średniej liczebności oddziału ok. 26 uczniów, spadek ten wyniesie ok. 270 oddziałów.

**Diagram OS-1. Liczba dzieci zamieszkałych w Krakowie
w 2002r wg roku urodzenia
(dane WUS z 31 XII 2002r.)**

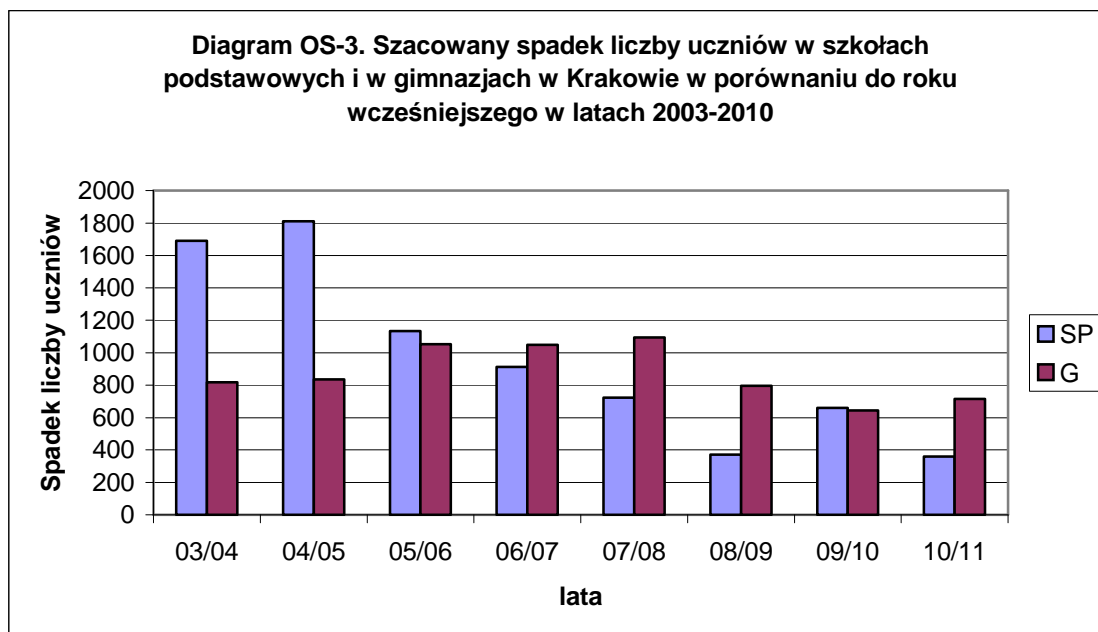
**Diagram OS-2. Szacowana liczba uczniów szkół podstawowych
i gimnazjów w Krakowie w latach 2003-2010
(rok 2002 wg stanu z września 2002 r.)**

Na diagramie OS-3 przedstawiono symulację spadku liczby uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w stosunku do roku wcześniejszego. W szkołach podstawowych największy spadek zaznaczy się między latami szkolnymi 2002/03 i 2003/04 (szacowany spadek 1691 uczniów, faktyczny - wg sprawozdania EN-6 z września 2003 r. w szkołach samorządowych - 1676 uczniów) oraz 2003/04 i 2004/05 (ok. 1800 uczniów).

W gimnazjach największy spadek zaznaczy się w latach szkolnych od 2005/06 do 2007/08 (powyżej 1000 uczniów corocznie). W roku szkolnym 2003/04 spadek liczby

uczniów w gimnazjach samorządowych, na podstawie sprawozdania statystycznego EN-8 z września 2003 r., wynosi 792 uczniów.

6) Finanse.

Szkoły podstawowe i gimnazja, prowadzone przez gminę miejską Kraków, są jednostkami budżetowymi otrzymującymi środki finansowe określone corocznie planami finansowymi z budżetu miasta. Posiadają one również konto środka specjalnego, na którym gromadzą środki finansowe pozyskiwane spoza budżetu miasta.

Publiczne szkoły podstawowe i gimnazja prowadzone przez osoby prawne lub fizyczne otrzymują z budżetu miasta dotację w wysokości średniego wydatku na jednego ucznia w szkołach prowadzonych przez gminę. Natomiast szkoły podstawowe i gimnazja niepubliczne otrzymują dotację wysokości kwoty na ucznia otrzymywanej przez gminę w ramach subwencji oświatowej. W roku 2002 kwota ta wynosiła 189,28 zł miesięcznie na ucznia szkoły podstawowej i gimnazjum.

W roku 2002 wydatkowano na jednego ucznia w szkole podstawowej kwotę 297,95 zł miesięcznie (157,4 % kwoty subwencji), a w gimnazjum 261,10 zł (137,9 % kwoty subwencji).

Tabela poniżej zawiera dane dotyczące wydatków na prowadzenie i dotowanie szkół podstawowych i gimnazjów na tle wydatków na edukację oraz wszystkich wydatków budżetowych Krakowa.

Na realizację obowiązku szkolnego i wszystkich zadań z tym związanych w roku 2002 Kraków wydatkował przeszło 243 mln zł, co stanowi 41,3 % wszystkich wydatków na edukację z budżetu Miasta. Wydatki te wzrosły w stosunku do roku 2001 o 4,5 %. W roku 2002 czynsze płacone przez szkoły wyniosły 74 981 zł (filie SP 47). Wysoki wzrost wydatków w gimnazjach spowodowany jest wypełnieniem się tych szkół w roku szkolnym 2001/2002.

Tabela OS-6. Wydatki na prowadzenie i dotowanie szkół podstawowych i gimnazjów w latach 2001 i 2002.

Lp.	Rodzaj wydatków	2001 r.	2002 r.
1	Świetlice szkolne	8 139 468	7 622 465
2	Szkoły podstawowe - wydatki bieżące (bez remontów, kosztów obsługi ZEO i pozostałych wydatków rozliczanych w ZEO)	147 662 624	148 334 888
3	Gimnazja - wydatki bieżące (bez remontów, kosztów obsługi ZEO i pozostałych wydatków rozliczanych w ZEO)	52 533 531	73 483 851
4	Szkoły podstawowe i gimnazja samorządowe - wydatki bieżące ogółem	225 305 854	233 502 064
5	Dotacje dla szkół podstawowych prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne	5 298 400	6 066 334
6	Dotacje dla gimnazjów prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne	2 099 395	3 659 500
7	Razem (poz.4+5+6)	232 703 649	243 227 898
8	Szkoły i gimnazja - wydatki ogółem (łącznie z zakupami inwestycyjnymi i inwestycjami)	237 489 514	249 810 671
9	Wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą – ogółem	589 418 028	605 407 111
10	% (poz.8/poz.9)	40,3	41,3
11	Wydatki Budżetu Miasta - ogółem	1 708 279 244	1 605 084 078

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu miasta

III. Szkoły ponadgimnazjalne.

1. Definicja sektora.

Kształceniem ponadgimnazjalnym obejmuje się uczniów w wieku od 16 lat w górę, którzy ukończyli gimnazjum. Uczniowie ci do ukończenia 18 roku życia objęci są obowiązkiem nauki.

Szkoły ponadgimnazjalne dzielą się na:

a) zasadnicze szkoły zawodowe o okresie nauczania nie krótszym niż 2 lata i nie dłuższym niż 3 lata, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także dalsze kształcenie w dwuletnich uzupełniających liceach ogólnokształcących oraz trzyletnich technikach uzupełniających,

b) trzyletnie licea ogólnokształcące, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,

c) trzyletnie licea profilowane kształcące w profilach kształcenia ogólnozawodowego, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,

d) czteroletnie technika, których ukończenie umożliwia uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu, a także umożliwiające uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,

e) dwuletnie uzupełniające licea ogólnokształcące dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego,

f) trzyletnie technika uzupełniające dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego, a także uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu,

g) szkoły policealne o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, których ukończenie umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie uzyskanie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe po zdaniu egzaminu.

Wszystkie wymienione typy szkół ponadgimnazjalnych dzielą się na szkoły dla młodzieży, w których lekcje odbywają się przez wszystkie dni tygodnia, szkoły dla dorosłych wieczorowe, w których zajęcia odbywają się w wybrane dni każdego tygodnia w godzinach popołudniowych i wieczornych oraz szkoły dla dorosłych zaoczne, w których konsultacje dla słuchaczy odbywają się w wybrane 2-3 dni tygodnia, najczęściej co dwa tygodnie, a promocję na wyższy semestr otrzymuje się po zdaniu, określonych w planie nauczania, egzaminów.

Szkoły ponadgimnazjalne realizują programy nauczania uwzględniające podstawę programową kształcenia ogólnego, w przypadku liceum profilowanego – również podstawę programową kształcenia w profilach kształcenia ogólnozawodowego, a w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe – również podstawę programową kształcenia w danym zawodzie. Podstawy programowe określone są przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

W tym obszarze edukacji funkcjonuje prowadzone przez miasto Centrum Kształcenia Praktycznego, w którym uczniowie szkół zawodowych odbywają zajęcia praktyczne przygotowując się do wykonywania określonego zawodu.

Kształcenie ustawiczne jest organizowane i prowadzone w szkołach dla dorosłych, placówkach kształcenia ustawicznego, placówkach kształcenia praktycznego, ośrodkach dokształcania i doskonalenia zawodowego. Kształcenie ustawiczne może być prowadzone jako stacjonarne, zaoczne i na odległość. W Krakowie placówką wiodącą w zakresie kształcenia ustawicznego jest Centrum Kształcenia Ustawicznego prowadzone przez gminę.

Zakładanie i prowadzenie publicznych szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek kształcenia praktycznego i ustawicznego należy do zadań własnych gminy miejskiej Kraków. Gmina wydaje również zezwolenia na założenie publicznej szkoły ponadgimnazjalnej lub placówki prowadzonej przez osobę prawną lub fizyczną. Ponadto osoba prawna lub fizyczna może prowadzić niepubliczne szkoły lub placówki po uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez gminę.

2. Stan sektora.

1) Dane statystyczne.

W roku szkolnym 2002/2003 w szkołach prowadzonych przez gminę zapewniono uczniom miejsca w 36 liceach ogólnokształcących dla młodzieży (20 916 uczniów), w 108 szkołach zawodowych dla młodzieży (18 965 uczniów) oraz w 8 liceach ogólnokształcących dla dorosłych (1 646 słuchaczy) i 39 szkołach zawodowych dla dorosłych (5 836 słuchaczy). Do wszystkich typów samorządowych szkół ponadgimnazjalnych uczęszczało w roku szkolnym 2002/03 przeszło 47 tys. uczniów i słuchaczy. Wszystkie typy szkół zawodowych zlokalizowane są w 27 zespołach szkół zawodowych i w Centrum Kształcenia Ustawicznego.

Analizując zainteresowanie uczniów poszczególnymi rodzajami szkół, należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią uczniowie liceów ogólnokształcących, a następnie techników. Najmniej uczniów uczęszcza do liceów profilowanych.

Spadek liczby uczniów w szkołach dla młodzieży jest związany z niżem demograficznym wkraczającym do szkół ponadgimnazjalnych i brakiem naboru do klas I w roku szkolnym 2001/02 spowodowanym wprowadzeniem od 1999 roku 3-letniego gimnazjum. Większy spadek liczby uczniów występuje w szkołach zawodowych niż w liceach ogólnokształcących. Wynika to z preferencji absolwentów gimnazjów, którzy częściej wybierają do kontynuacji nauki liceum ogólnokształcące niż szkołę zawodową. Pokazują to wyraźnie wyniki rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych zamieszczone na diagramie PG-1.

Średnia liczebność oddziałów w liceach ogólnokształcących jest o przeszło 2 uczniów większa niż w szkołach zawodowych i w obu typach szkół zmniejszyła się w ciągu ostatnich trzech lat o ok. 1 ucznia (0,6 w szkołach zawodowych i 1,08 w liceach). W obu typach szkół średnia liczebność oddziału wynosi ok.30 uczniów. Średnia liczebność oddziałów w szkołach dla dorosłych wynosi ok. 32 osoby.

Tabela PG-1. Liczba szkół ponadgimnazjalnych w latach 2000-2003.

Typy szkół	Liczba szkół		
	2000/01	2001/02	2002/03
Licea ogólnokształcące dla młodzieży	35	35	36
Szkoły zawodowe dla młodzieży	93	94	108
Licea ogólnokształcące dla dorosłych	8	8	8
Szkoły zawodowe dla dorosłych	30	37	39
Razem	166	174	191

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Tabela PG-2. Szkoły samorządowe - liczba uczniów, oddziałów oraz średnia liczebności oddziałów w latach 2000-2003.

Typy szkół	Liczba uczniów			Liczba oddziałów			Średnia liczebność oddziału		
	2000/01	2001/02	2002/03	2000/01	2001/02	2002/03	2000/01	2001/02	2002/03
1	2	3	4						
Liceum ogólnokształcące dla młodzieży	25.987	20.338	20.916	793	628	660	32,77	32,39	31,69
Szkoły zawodowe dla młodzieży	26.814	20.546	18.965	924	722	667	29,02	28,46	28,43
Razem szkoły dla młodzieży	52 801	40 884	39 881	1 717	1 350	1 327	30,75	30,28	30,05
Liceum ogólnokształcące dla dorosłych	1.881	1.682	1.646	56	50	50	33,59	33,64	32,92
Szkoły zawodowe dla dorosłych	5.271	5.558	5.836	164	172	182	32,14	32,31	32,07
Razem szkoły dla dorosłych	7 152	7 240	7 482	220	222	232	32,51	32,61	32,25
RAZEM	59 953	48 124	47 363	1937	1572	1559	30,95	30,61	30,38

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Najwięcej uczniów szkół zawodowych kształciło się w ostatnich latach na kierunkach ekonomicznym i ekonomiczno-administracyjnym (4.256 uczniów w 2000/01 i 3.909 uczniów w 2001/02), elektronicznym (4.083 ucz. w 2000/01 i 3.743 ucz. w 2001/02), mechanicznym (3.754 ucz. w 2000/01 i 3.345 ucz. w 2001/02), handlowym (2.731 ucz. w 2000/01 i 2 703 ucz. w 2001/02). Najmniej uczniów kształciło się w zawodach: stolarz (59 ucz. w 2000/01 i 78 ucz. w 2001/02), tapicer (43 ucz. w 2000/01 i 24 ucz. w 2001/02), laborant chemiczny (37 ucz. w 2000/01 i 30 ucz. w 2001/02).

Nauczaniem indywidualnym objęto 181 uczniów w ilości 2.107 godz. tygodniowo (ok. 117 etatów) w roku szkolnym 2001/2002, natomiast 278 uczniów na 3.188 godz. tygodniowo (ok. 177 etatów) w roku szkolnym 2002/2003.

Do szkół krakowskich uczęszcza ok. 25 % uczniów zamieszkałych poza Krakowem. Uczniowie ci mogą korzystać z bazy 12 internatów i 3 burs dysponujących 2.278 miejscami. W roku szkolnym 2002/03 zakwaterowanych było 1.939 osób, w tym 1.508 to uczniowie różnych typów szkół. Sieć internatów i burs samorządowych uzupełniona jest przez dotowane przez miasto 3 internaty i 2 bursy prowadzone przez osoby prawne.

W Krakowie bardzo silnie rozwinięta jest sieć szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne i dotowanych przez miasto. Liczba tych szkół w latach 2000-2003 wzrosła o 19, z 83 w roku szkolnym 2000/01 do 102 w roku szkolnym 2002/03, natomiast liczba słuchaczy, po spadku w roku szkolnym 2001/02, zwiększyła się w tym okresie o 181 (tabela PG-3).

Tabela PG-3. Szkoły dotowane - liczba szkół i uczniów w latach 2000-2003.

l.p.	Wyszczególnienie	Liczba szkół			Liczba uczniów		
		2000/01	2001/02	2002/03	2000/01	2001/02	2002/03
1	Szkoły zawodowe dla młodzieży	9	7	8	2328	2041	1744
2	Licea ogólnokształcące dla młodzieży	14	14	14	2030	1490	1409
	Razem młodzieżowe	23	21	22	4358	3531	3153
3	Licea ogólnokształcące dla dorosłych	10	11	18	865	1107	1521
4	Szkoły zawodowe dla dorosłych	50	56	62	4202	4069	4932
	Razem dla dorosłych	60	67	80	5067	5176	6453
	Razem	83	89	102	9425	8707	9606

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

2) Baza.

Samorządowe szkoły ponadgimnazjalne (licea ogólnokształcące i szkoły zawodowe) mają swoją siedzibę w 65 budynkach i w jednym lokalu. Właścicielem 51 budynków jest gmina, 8 budynków ma stan własności nieuregulowany, natomiast 6 budynków i jeden lokal są własnością innych podmiotów.

Na prace remontowe w liceach ogólnokształcących i w szkołach zawodowych w roku 2002 wydatkowano z budżetu gminy 2.389.507 zł, dodatkowo z innych źródeł szkoły pozyskały 2.405.633 zł.

Jedenaście budynków ogrzewanych jest z kotłowni gazowych, po jednym z kotłowni węglowej i olejowej, a jeden posiada ogrzewanie elektryczne.

3) Personel.

W szkołach ponadgimnazjalnych zatrudnia się nauczycieli posiadających kwalifikacje zawodowe oraz przygotowanie pedagogiczne. Zatrudnia się również pracowników administracji i obsługi.

W roku 2003 nauczyciele zatrudnieni byli na 3.181,43 etatach (stan na 10.09.2003 r.). Najwięcej z nich posiadało stopień nauczyciela mianowanego (1.453,18 etatów – 45,7 %) i dyplomowanego (1.045,84 etatów – 32,9 %)). Nauczyciele o najwyższych kwalifikacjach stanowią 92,5 % ogółu zatrudnionych, a nauczyciele o najniższych kwalifikacjach, to 1,8 %.

Tabela PG-4. Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty pedagogiczne wg stopni awansu zawodowego.

Stopień awansu zawodowego		stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	razem
Poziom wykształcenia						
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem pedagogicznym	1a	89	299	1 146	976	2 510
	2b	68,57	118,01	183,13	61,77	431,48
Tytuł zawodowy mgr bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inż.) z przygotowaniem pedagogicznym	3a	14	30	45	7	96
	4b	17,78	8,57	9,27	0,07	35,69
Tytuł zawodowy licencjata (inż.) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych	5a	3	0	40	1	44
	6b	1,96	0,00	4,34	0,00	6,30
Pozostałe kwalifikacje	7a	16	9	25	0	50
	8b	6,37	1,15	0,44	0,00	7,96
Razem pełnozatrudnieni	a	122	338	1 256	984	2 700
Razem niepełnozatrudnieni	b	94,68	127,73	197,18	61,84	481,43
RAZEM		216,68	465,73	1 453,18	1 045,84	3 181,43

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (*sprawozdanie statystyczne EN-3 z września 2003r.*)

Pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni byli na 689,27 etatach (stan na sierpień 2003 r. wg EN-3).

Tabela PG-4a. Liczba nauczycieli zatrudnionych w internatach i bursach w przeliczeniu na etaty pedagogiczne wg stopni awansu zawodowego i poziomu wykształcenia.

Stopień awansu zawodowego		stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	razem
Poziom wykształcenia						
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem pedagogicznym	1a	1	20	58	24	103
	2b	1,18	5,04	2,63	0	8,85
Tytuł zawodowy mgr bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inż.) z przygotowaniem pedagogicznym	3a	1	0	5	0	6
	4b	0	0	0	0	0
Tytuł zawodowy licencjata (inż.) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium języków obcych	5a	2	0	0	0	2
	6b	0	0	0	0	0
Pozostałe kwalifikacje	7a	0	0	1	0	1
	8b	0	0	0	0	0
Razem pełnozatrudnieni	a	4	20	64	24	112
Razem niepełnozatrudnieni	b	1,18	5,04	2,63	0	8,85
RAZEM		5,18	25,04	66,63	24	120,85

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (sprawozdanie statystyczne EN-3 z września 2003r.)

Pracownicy pedagogiczni w bursach i internatach są zatrudnieni na 120,85 etatach, natomiast pracownicy administracji i obsługi na 127,83 etatach (stan na sierpień 2003 r. wg EN-3).

4) Stopień zaspokojenia potrzeb.

Sieć szkół ponadgimnazjalnych w Krakowie umożliwia kształcenie młodzieży i dorosłych w różnych typach szkół i w różnych kierunkach kształcenia zawodowego, zapewniając różnorodne ścieżki osiągnięcia wykształcenia średniego oraz kwalifikacji zawodowych, a także możliwość kształcenia ustawicznego. Wszystkie typy samorządowych szkół zawodowych zlokalizowane są w 27 zespołach szkół zawodowych, które oferują szeroką gamę kierunków kształcenia zawodowego na różnych poziomach i w różnych zawodach. W roku szkolnym 2002/03 szkoły samorządowe kształciły uczniów w technikum w 39 zawodach, w szkole zasadniczej w 42 zawodach, natomiast w liceum profilowanym w 10 profilach. Oferta szkół samorządowych i dotowanych przez Miasto uzupełniona jest ofertą 61 szkół niepublicznych niedotowanych, które kształcą w zawodach nie ujętych w klasyfikacji zawodów Ministra Edukacji Narodowej i Sportu oraz w formach pozaszkolnych. Coroczna liczba miejsc w szkołach ponadgimnazjalnych jest znacząco większa od liczby potencjalnych kandydatów.

W każdej samorządowej szkole ponadgimnazjalnej uczniowie otoczeni są opieką pedagogów lub psychologów szkolnych oraz mają możliwość korzystania z biblioteki szkolnej. We wszystkich szkołach funkcjonuje przynajmniej jedna pracownia komputerowa, umożliwia się uczniom dostęp do internetu, a większość szkół posiada własne strony internetowe.

Trzy szkoły nie posiadają sali gimnastycznej (Zespół Szkół Gastronomicznych nr 2, XXI LO i XXVII LO).

Uczniowie zamieszkali poza Krakowem w odległości uniemożliwiającej im codzienny dojazd do szkoły, mają możliwość zamieszkania w internatach lub bursach.

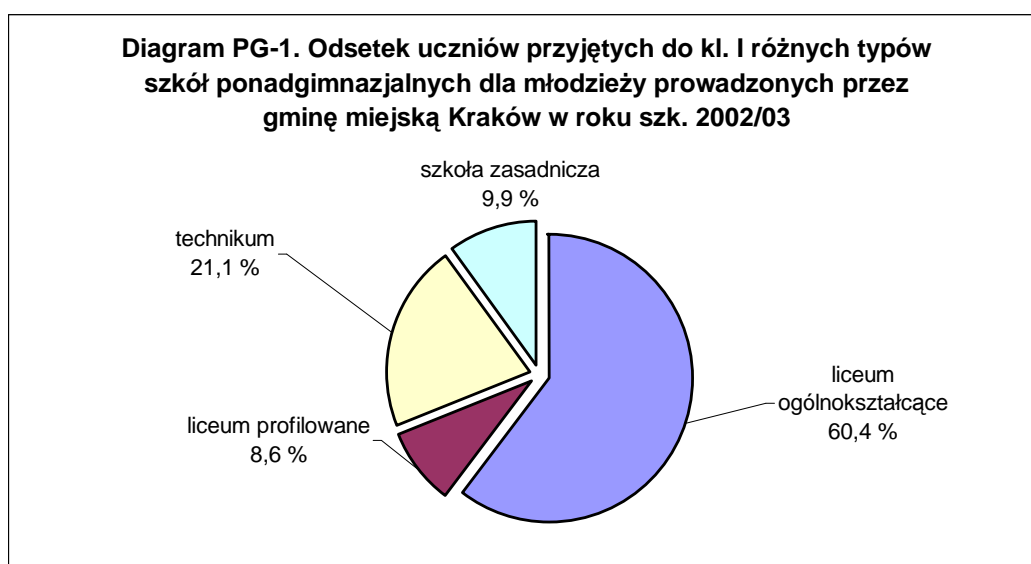
Stopień zainteresowania poszczególnymi typami szkół, kierunkami nauczania, profilami i zawodami jest w ostatnich dwóch latach niemal identyczny. Ostateczny wybór typu szkoły, profilu czy zawodu uczniów kończących gimnazjum pokrywa się z ich

preferencjami, co obrazują wyniki badań ankietowych dotyczących aspiracji edukacyjnych uczniów klas trzecich krakowskich gimnazjów (badania przeprowadzono w grudniu 2001 r. i 2002 r.) oraz wyniki rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez Miasto. Z analiz tych wyników wynika, że gimnazjaliści pytani o wybór szkoły ponadgimnazjalnej najczęściej wskazywali liceum ogólnokształcące (49,2 % w roku 2001 i 55,7 % w roku 2002), technikum (16,2 % i 20,2 %) i liceum profilowe (21,7 % i 12,9 %).

W sumie w szkołach średnich chciało się uczyć w roku szkolnym 2001/02 - 87,2 %, a w roku szkolnym 2002/03 - 88,8 % badanych uczniów klas III gimnazjów, natomiast w szkole zasadniczej odpowiednio 3,4 % i 2,9 %. Uczniów, którzy jeszcze nie byli wówczas zdecydowani na typ szkoły było odpowiednio 9,4 % i 8,3 %.

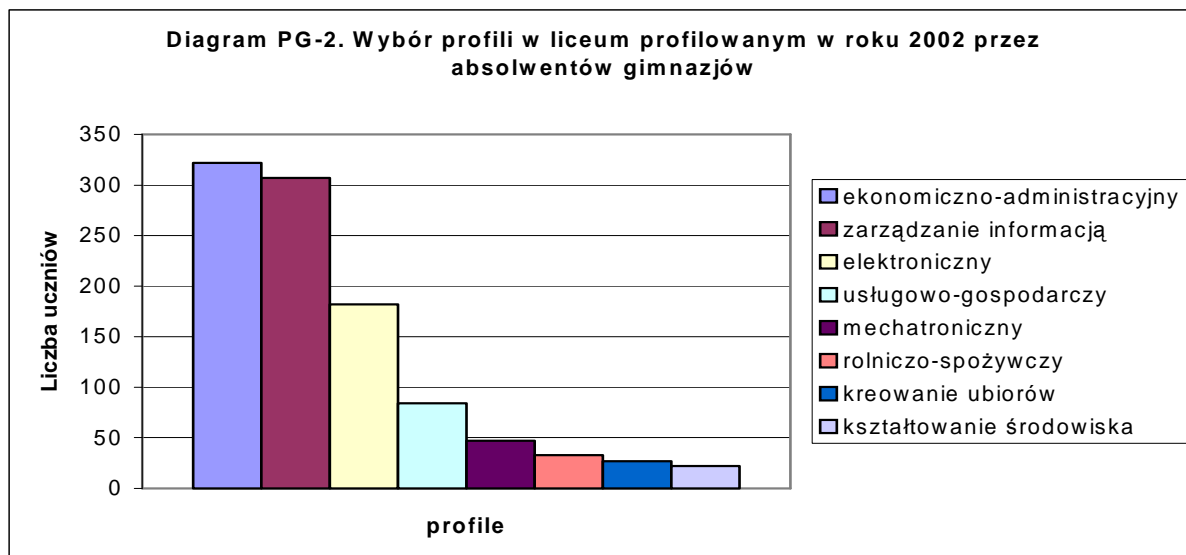
Uczniowie, którzy wybrali liceum ogólnokształcące jako swoją przyszłą szkołę, chcieli uczyć się w wersji rozszerzonej przede wszystkim języka angielskiego (26,3 %), języka polskiego (19,8 %), informatyki (19,5 %), historii (18,7 %), matematyki (18,7 %), biologii (15,2 %), geografii (12,3 %) i chemii (11,8 %).

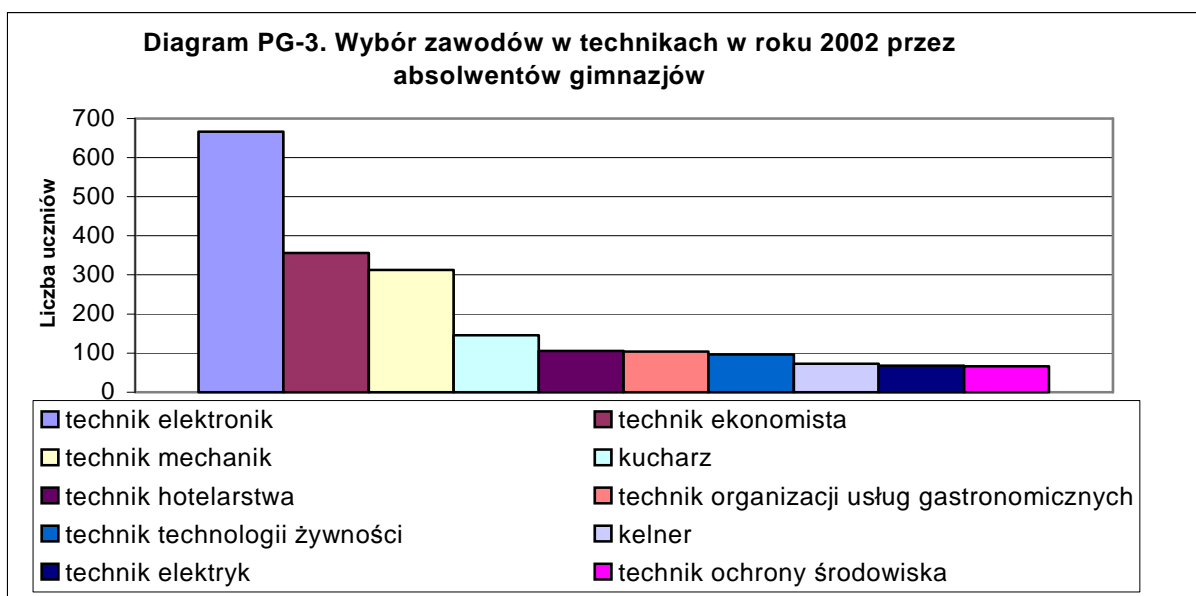
Poniżej przedstawiono na Diagramach PG-1, PG-2 i PG-3 wyniki rekrutacji do szkół ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2002/03. Diagram PG-1 przedstawia wybór typów

szkół przez absolwentów gimnazjów.

Stosunkowo nieliczna grupa uczniów, która wybrała liceum profilowane, najbardziej zainteresowana była profilami: ekonomiczno-administracyjnym, zarządzaniem informacją i elektronicznym. Pokazuje to diagram PG-2.

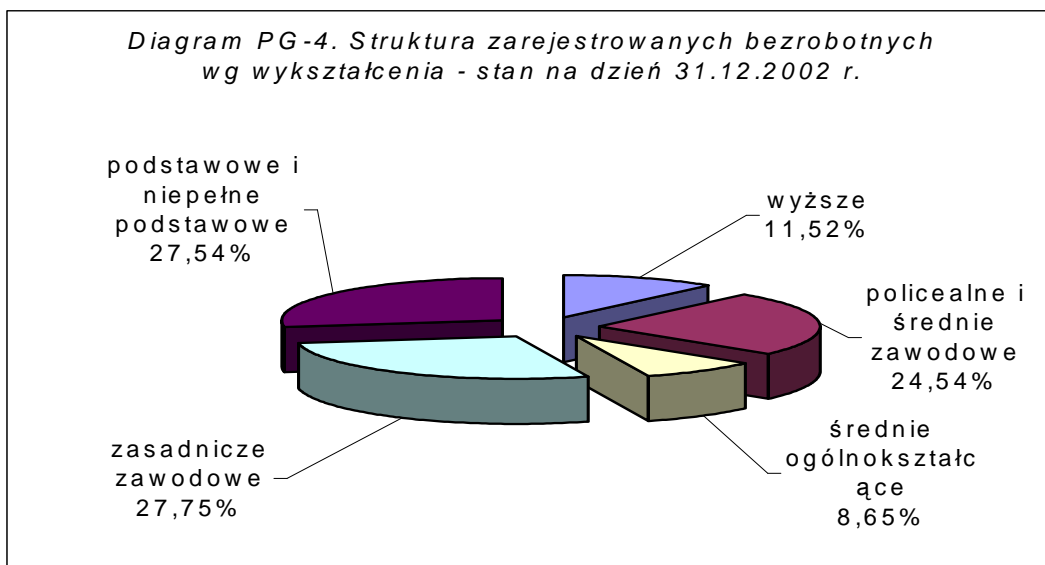
U tych gimnazjalistów, którzy wybrali technikum, największą popularność zyskał zawód technika: elektronika, ekonomisty i mechanika (diagram PG-3).

Gimnazjaliści, którzy zostali przyjęci do szkoły zasadniczej, najczęściej wybierali zawód fryzjera (25 %), kucharza (18 %), sprzedawcy (14 %), cukiernika (10 %) i mechanika pojazdów samochodowych (10 %).

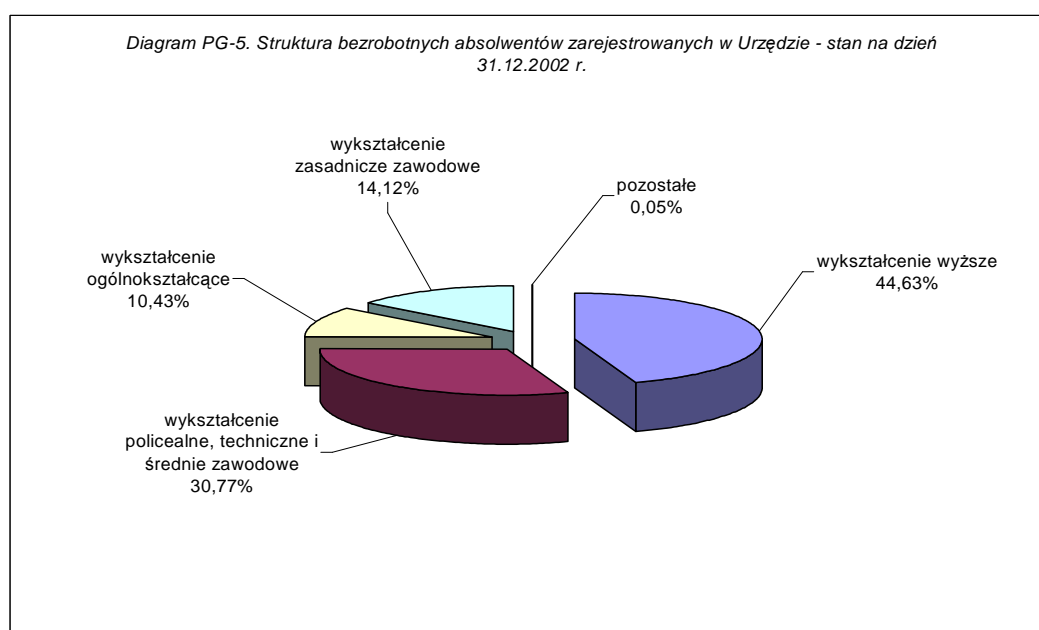
5) Kształcenie zawodowe w aspekcie rynku pracy.

Rynek pracy jest zjawiskiem dynamicznym. Zapotrzebowanie na różnego rodzaju grupy zawodowe oraz na ich ilość jest zmienne w czasie i uzależnione od różnorodnych czynników, m.in. strategii gospodarczej państwa, zjawisk makroekonomicznych oddziałujących na gospodarkę kraju, a tym samym stymulujących popyt na pracę, czynników demograficznych i kulturowych (w tym edukacja), rozwoju technologicznego bezpośrednio wpływającego na strukturę zatrudnienia.

Według danych statystycznych, którymi dysponuje Grodzki Urząd Pracy, najwięcej bezrobotnych pod koniec 2002 roku zarejestrowanych było w grupie osób z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym (27,54 %) oraz zasadniczym zawodowym (27,75 %), a najmniej – z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (8,65 %) i wykształceniem wyższym (11,52 %). Strukturę zarejestrowanych bezrobotnych wg poziomu wykształcenia obrazuje diagram PG-4 (stan na dzień 31.12.2002 r.).

Przedstawiona struktura w zasadzie nie uległa większym zmianom na przestrzeni ostatnich lat. Wraz ze wzrostem stopy bezrobocia zwiększa się skala w jakiej przedstawiona struktura występuje.

Odmienne przedstawia się struktura bezrobotnych absolwentów zarejestrowanych w tym samym okresie w Urzędzie (stan na 31.12.2002 roku). Najwięcej zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów było w grupie osób z wykształceniem wyższym (44,63 %), natomiast z wykształceniem ogólnokształcącym było 10,43 %, a z zasadniczym zawodowym (14,12 %).

Biorąc pod uwagę wykształcenie bezrobotnych absolwentów, należy zauważyć utrzymującą się dominację absolwentów z wykształceniem wyższym. Stanowią oni prawie 44,63 % wszystkich zarejestrowanych absolwentów. Porównując stan z końca 2002 roku i końca 2001 roku, zauważalny jest dalszy wzrost bezrobotnych absolwentów z wykształceniem wyższym. Wyniósł on 7,8 %. Związane jest to zarówno ze specyfiką Krakowa jako dużego ośrodka akademickiego, jak i brakiem odpowiedniej ilości ofert pracy dla osób kończących wyższe uczelnie. Zmniejszył się natomiast o 4,5 % stopień bezrobocia

w grupie absolwentów z wykształceniem policealnym i średnim technicznym, a o 3,5 % w grupie absolwentów z wykształceniem zawodowym. Bezrobotni absolwenci z wykształceniem ogólnokształcącym wg stanu na 31.12.2002 roku procentowo utrzymują się na poziomie stanu z dnia 31.12.2001 roku. Przytoczone poniżej dane obrazują stan bezrobocia z podziałem na poziom wykształcenia z uwzględnieniem liczby bezrobotnych kobiet.

Tabela PG-5. Bezrobotni absolwenci w odniesieniu do ogółu zarejestrowanych bezrobotnych wg wykształcenia - stan na dzień 31.12.2002 r.

Stan na 31.12.2002		Wyższe	Struktura	Policealne i średnie zawodowe	Struktura	Średnie ogólnoksz.	Struktura	Zasadnicze zawodowe	Struktura	Podstawowe i niepełne podst.	Struktura
liczba bezrobotnych ogółem	30132	3472	11,52 %	7393	24,54 %	2606	8,65 %	8363	27,75 %	8298	27,54 %
liczba bezrobotnych kobiety	15957	2063	12,93 %	4295	26,92 %	1949	12,21 %	3553	22,27 %	4097	25,68 %
absolwenci ogółem	1898	847	44,63 %	584	30,77 %	198	10,43 %	268	14,12 %	1	0,05%
absolwenci kobiety	1153	513	44,49 %	368	31,92 %	157	13,62 %	114	9,89%	1	0,09%

Opracowanie Grodzkiego Urzędu Pracy

Z analizy rynku ofert pracy wynika, że w 2002 roku najwięcej ofert krakowski rynek pracy zarejestrował w następujących sektorach:

- handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów mechanicznych i art. użyteczności osobistej i domowej,
- przetwórstwo przemysłowe,
- budownictwo,
- obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Jednocześnie można zauważyć, że sektory te stanowią również największe źródło bezrobocia, co świadczy o dużej rotacji kadr. Pozorna nieprawidłowość, tj. zbieżność podaży wolnych miejsc pracy z liczbą bezrobotnych pozostającą w ewidencji Urzędu, wynika ze zwiększających się wymagań kwalifikacyjnych pracodawców w związku z nowo wprowadzanymi przepisami ustawowymi oraz dalszą mechanizacją i komputeryzacją pracy w tych sektorach.

Zestawiając z kolei powyższe dane z liczbą uczniów kształcących się w ostatnich latach w samorządowych szkołach ponadgimnazjalnych ogólnokształcących i zawodowych w aspekcie wybieranych najczęściej kierunków nauczania, profili i zawodów, można zauważyć, że nie wszystkie z wyżej wymienionych sektorów cieszą się dużym zainteresowaniem młodzieży w ostatnich latach. W 2002 roku najwyższa liczba uczniów krakowskich szkół ponadgimnazjalnych kształciła się na kierunkach: elektronika i telekomunikacja (14,15 %), mechanika (12,58 %), technologia żywności i gastronomia (11,88 %), handel (8,49 %), kierunki ekonomiczne (8,39 %), budownictwo i urządzenia sanitarne (6,67 %) oraz usługi (4,07 %).

Bardzo trudno jest prognozować jakie sektory gospodarki będą w przyszłości głównym odbiorcą siły roboczej z uwagi na wiele niewiadomych w tym zakresie. Z kolei

uczniowie gimnazjów nie zawsze wybierają kierunki kształcenia, po ukończeniu których szanse otrzymania oferty pracy znacznie mogłyby się zwiększyć. Obserwowany wzrost zainteresowania wśród gimnazjalistów kształceniem ogólnym jest w tym aspekcie trendem pozytywnym.

Skoro więc planowanie kształcenia zawodowego może być obciążone zbyt dużym błędem, coraz większego znaczenia nabiera aspekt kształcenia przez całe życie czyli kształcenie ustawiczne.

W Polsce istnieją istotne elementy wspierające kształcenie ustawiczne zachęcające osoby dorosłe do podnoszenia kwalifikacji. Do elementów tych należy obowiązek ułatwienia pracownikom podnoszenia kwalifikacji zawodowych nałożony na pracodawców na mocy ustawy Kodeks pracy. Ulgi podatkowe związane z wydatkami na szkolenie bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy, finansowane są ze środków Funduszu Pracy zasilanego z budżetu Państwa i składek przedsiębiorców. Elementy te nie tworzą jednak spójnej całości (systemu). Przy bardzo dobrej diagnozie popytu na edukację ustawiczną, nie pozwala to ocenić, na ile istniejące mechanizmy wydadzą się skuteczne, jakie bariery przeszkadzają w podejmowaniu inicjatyw szkoleniowych oraz jakie zmiany należy wprowadzić.

Przy zdecentralizowanym podaniu usług szkoleniowych, oferta programowa szkoleń kursowych przygotowana jest wyłącznie na szczeblu placówek edukacyjnych. Kursy, nawet tak samo nazywane, realizowane przez różne placówki są nieporównywalne. Nie funkcjonuje system akredytacji programów kursów i instytucji oferujących szkolenia kursowe. Zakłada się, że mechanizm rynkowy powinien być stymulatorem jakości usług, dostosowania kierunków szkolenia do potrzeb rynku pracy. Mechanizm ten nie działa dobrze, ponieważ rynek usług edukacyjnych jest systemem dynamicznym, w którym wiele firm szkoleniowych znika, a na ich miejscu pojawiają się nowe.

Kolejnym problemem są stosunkowo słabe powiązania szkolnego i pozaszkolnego systemu edukacji zawodowej. Zatem pilnym zadaniem jest stworzenie warunków sprzyjających bardziej powszechnemu uczestnictwu w edukacji zawodowej osób, które opuściły system szkolny. W celu realizacji idei kształcenia przez całe życie wskazane jest m.in.:

- kształcenie na każdym poziomie edukacji nawyku uczenia się przez całe życie, poczynając już od najmłodszych uczniów,
- certyfikacja wiedzy i umiejętności zdobytych w sposób nieformalny poza systemami szkolnymi,
- promowanie szkoleń zawodowych i ogólnozawodowych, które ułatwiają zatrudnienie,
- podwyższenie jakości oferowanych usług szkoleniowych,
- rozwijanie kształcenia na odległość.

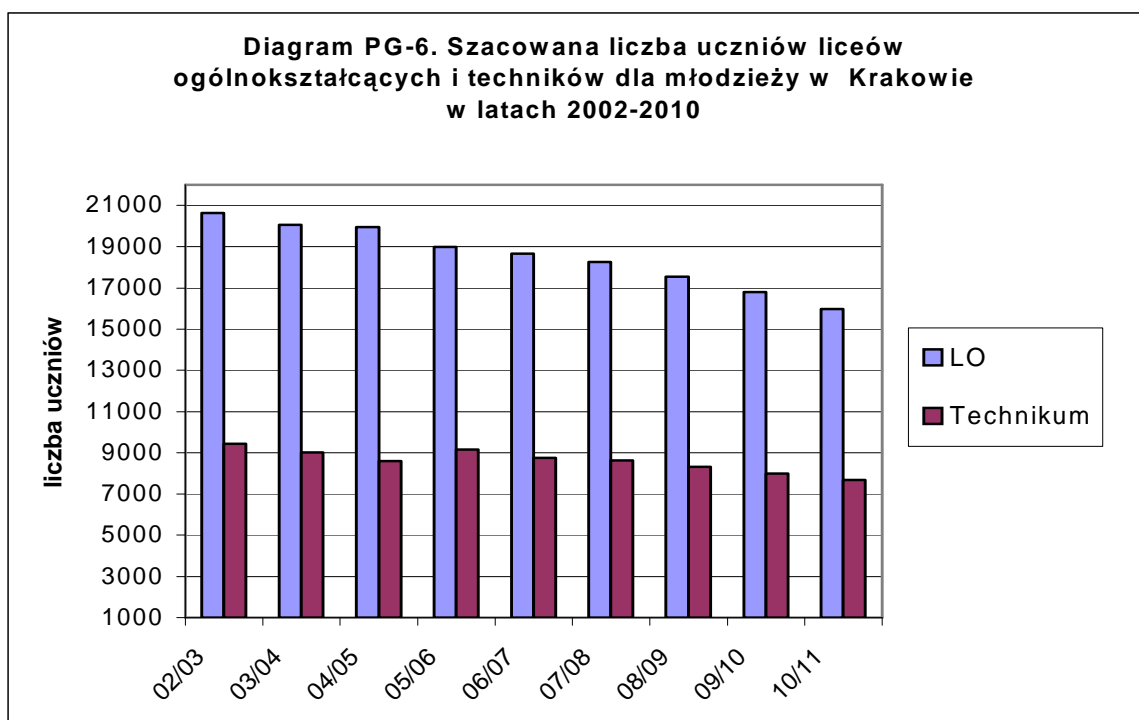
Kluczową rolę w realizacji ww. zadań powinny spełniać centra kształcenia ustawicznego, centra kształcenia praktycznego oraz placówki niepubliczne, dla których należy stworzyć odpowiedni system akredytacji gwarantujący wysoką jakość. Równocześnie należy wzmocnić rolę szkoły w kształtowaniu postaw przedsiębiorczych i rozwijaniu bardziej uelastycznego modelu kształcenia modułowego sprzyjającego lepszemu dostosowaniu do potrzeb rynku pracy, systematycznie podejmować działania restrukturyzacyjne sieci krakowskiego szkolnictwa ponadgimnazjalnego (również w zakresie szkół dla dorosłych), unowocześnić bazę dydaktyczną szkół, doskonalić kadrę pedagogiczną do kształcenia uczniów w zakresie nowoczesnych technologii, w tym informatyki, rozwinąć system orientacji i doradztwa zawodowego na terenie gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i placówek kształcących ustawicznie oraz włączyć pracodawców w tworzenie lepszej jakości kształcenia zawodowego.

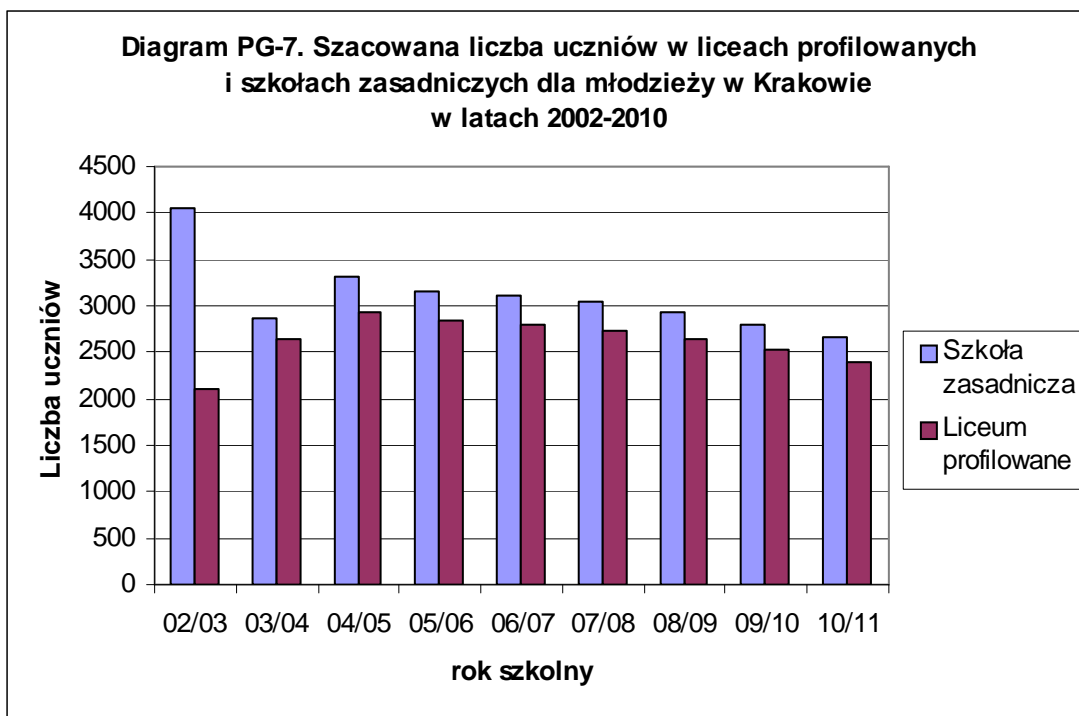
6) Demografia i prognozy na przyszłość.

Na diagramach PG-6 i PG-7 poniżej przedstawiono symulacje liczby uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w latach 2003-2010 (dane dotyczące roku 2002/03 pokazują faktyczny stan z początku roku szkolnego). Symulacje wykonano na podstawie danych statystycznych otrzymanych z WUS według stanu z 31 XII 2002 r. Ponadto przyjęto następujące założenia:

- 25 % uczniów pochodzi spoza Krakowa
- naukę w liceum ogólnokształcącym kontynuuje 60 % absolwentów gimnazjum,
- naukę w liceum profilowanym kontynuuje 9 % absolwentów gimnazjum,
- naukę w technikum kontynuuje 21 % absolwentów gimnazjum,
- naukę w szkole zasadniczej kontynuuje 10 % absolwentów gimnazjum,

Zgodnie z symulacją liczba uczniów we wszystkich szkołach ponadgimnazjalnych dla młodzieży w latach 2002-2010 zmaleje od ok. 36,3 tys. do ok. 28,7 tys., najwięcej w liceach ogólnokształcących. W roku 2003 i w roku 2004 opuszczą licea ogólnokształcące ostatnie roczniki po 8-letniej szkole podstawowej z wyżu demograficznego lat osiemdziesiątych. Podobna sytuacja będzie mieć miejsce w technikum, gdzie ostatni rocznik „starej szkoły” opuści technikum w roku 2005. W roku 2003 opuścił szkoły zasadnicze ostatni liczny rocznik uczniów, którzy kończyli 8-letnie szkoły podstawowe. Z tego względu liczba uczniów w tych szkołach spadła między rokiem szkolnym 2002/03 a 2003/04 o prawie połowę.

7) Finanse.

Szkoły ponadgimnazjalne prowadzone przez gminę miejską Kraków są jednostkami budżetowymi otrzymującymi środki finansowe z budżetu gminy zgodnie z planem finansowym ustalonym na dany rok.

Szkoły ponadgimnazjalne publiczne prowadzone przez osoby prawne lub fizyczne otrzymują z budżetu gminy dotację w wysokości 100 % wydatków na jednego ucznia w szkole gminnej danego typu.

Szkoły ponadgimnazjalne niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych, w których realizowany jest obowiązek szkolny lub obowiązek nauki otrzymują dotację zgodnie z art. 90 ust. 2a ustawy o systemie oświaty – w wysokości kwoty przewidzianej na jednego ucznia danego typu i rodzaju szkoły w części oświatowej subwencji ogólnej otrzymywanej przez gminę. Pozostałe szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych otrzymują na każdego ucznia dotację w wysokości 50 % wydatków bieżących ponoszonych w szkołach publicznych tego samego typu i rodzaju prowadzonych przez gminę.

W roku 2002 na utrzymanie szkół ponadgimnazjalnych przeznaczono z budżetu Krakowa kwotę 142.640.452 zł, z czego przeszło 11 mln zł stanowiła dotacja do wszystkich szkół ponadgimnazjalnych publicznych i niepublicznych prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne. Dane szczegółowe zawiera tabela PG-7.

Miesięczny wydatek w złotych z budżetu gminy na jednego ucznia w roku 2002 w szkołach publicznych wyniósł odpowiednio: licea ogólnokształcące - 242,07, licea ogólnokształcące wieczorowe i zaoczne - 122,85, technika i szkoły równorzędne dzienne - 257,45, technika i szkoły równorzędne dla dorosłych - 142,76, zasadnicze szkoły zawodowe - 202,81, szkoły policealne dzienne - 173,97, szkoły policealne wieczorowe i zaoczne - 125,57.

Czynsze za korzystanie z budynków prywatnych wynosiły w roku 2002 – 64.686 zł.

Tabela PG-7. Wydatki na szkoły ponadgimnazjalne na tle wydatków na oświatę i wychowanie ogółem w latach 2001-2002.

Lp.	Rodzaj wydatków	2001 r.	2002 r.
1	Szkoły ponadgimnazjalne - wydatki bieżące	141 727 665	131 545 867
2	Dotacje dla szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne	11 383 033	11 094 585
3	Razem	153 110 698	142 640 452
4	Szkoły ponadgimnazjalne - wydatki ogółem (łącznie z zakupami inwestycyjnymi i inwestycjami)	154 457 581	143 646 952
5	Wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą – ogółem	589 418 028	605 407 111
6	% (poz.4/5)	26,2	23,7
7	Bursy i internaty - wydatki bieżące	7 641 251	8 407 947
8	Dotacje dla burs i internatów prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne	1 046 800	1 144 700
9	Razem	8 688 051	9 552 647
10	Bursy i internaty - wydatki ogółem (łącznie z zakupami inwestycyjnymi i inwestycjami)	8 708 397	9 552 647
11	% (poz.10/5)	1,5	1,6
12	Wydatki Budżetu Miasta - ogółem	1 708 279 244	1 605 084 078

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Wydatki na prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych w roku 2002 były o ok. 11 mln niższe niż rok wcześniej ze względu na spadek liczby oddziałów w tych szkołach.

IV. Placówki oświatowo-wychowawcze.

1. Definicja sektora.

Zadaniem placówek oświatowo-wychowawczych jest umożliwianie dzieciom i młodzieży rozwijania zainteresowań i uzdolnień oraz korzystania z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego poprzez uczestnictwo w stałych lub okresowych formach zajęć, imprezach, wyjazdach, obozach itp.

W skład placówek oświatowo-wychowawczych, działających na terenie Krakowa, wchodzi młodzieżowe domy kultury oraz placówki sportowo-rekreacyjne takie jak: baseny i międzyszkolne ośrodki sportowe.

Uczestnikami zajęć w młodzieżowych domach kultury są dzieci i młodzież w wieku 3-21 lat, natomiast w placówkach sportowo-rekreacyjnych od 6 do 19 lat.

Zakładanie i prowadzenie młodzieżowych domów kultury oraz placówek sportowo-rekreacyjnych należy do zadań własnych gminy miejskiej Kraków.

2. Stan sektora.

1) Dane statystyczne.

W roku 2002 gmina miejska Kraków prowadziła 11 młodzieżowych domów kultury oraz 7 placówek sportowo-rekreacyjnych (2 baseny, 4 międzyszkolne ośrodki sportowe i Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy).

W stałych formach zajęć udział brało 12 761 uczestników w młodzieżowych domach kultury i 11 206 w placówkach sportowo-rekreacyjnych, w formach okresowych odpowiednio 49 415 i 12 337 uczestników.

Największą popularnością cieszą się zajęcia sportowe (brało w nich udział 47 % uczestników). Zarówno w młodzieżowych domach kultury, jak i w placówkach sportowo-rekreacyjnych obserwuje się spadek liczby form i uczestników zajęć stałych w stosunku do roku poprzedniego: 10 % spadek liczby form zajęć stałych i 3 % spadek liczby uczestników. Szczegółowe dane zawiera tabela OW-1.

Tabela OW-1. Liczba form zajęć stałych i okresowych oraz liczba uczestników w placówkach oświatowo – wychowawczych w roku szkolnym 2002/03.

Rodzaj zajęć	Młodzieżowe domy kultury				Placówki sportowo-rekreacyjne				Razem liczba uczestników
	Formy stałe		Formy okresowe i okazjonalne		Formy stałe		Formy okresowe i okazjonalne		
	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	Liczba form	Liczba uczestników	
Artystyczne	444	5 321	193	8 923	2	56	-	-	14 300
Techniczne	48	452	4	41	-	-	-	-	493
Naukowe	170	2 132	94	2 869	-	-	-	-	5 001
Sportowe	187	2 116	59	14 882	802	11 150	34	12 337	40 485
Inne	206	2 740	579	22 700	-	-	-	-	25 440
Razem	1 055	12 761	929	49 415	804	11 206	34	12 337	85 719

Opracowanie własne Wydziału Edukacji sporządzone wg sprawozdania S-16 wg stanu na dzień 10.11.2002 r.

Średnia liczba uczestników w grupie na zajęciach stałych wynosiła ok. 12 osób w młodzieżowych domach kultury i ok. 14 osób w placówkach sportowo-rekreacyjnych (w poszczególnych typach zajęć średnia ta waha się od 9 do 28 uczestników). Natomiast większe zróżnicowanie można zauważyć pomiędzy poszczególnymi typami form okresowych

i okazjonalnych, gdzie najczęściej uczestników mają zajęcia sportowe (średnio 252 uczestników w młodzieżowych domach kultury i 363 w placówkach sportowo-rekreacyjnych), a najmniej zajęcia techniczne (średnio 10 osób).

Tabela OW-2. Średnia liczba uczestników zajęć stałych i okresowych.

Rodzaj zajęć	Młodzieżowe domy kultury		Placówki sportowo-rekreacyjne	
	Formy stałe	Formy okresowe	Formy stałe	Formy okresowe
Artystyczne	11,98	46,23	28,00	-
Techniczne	9,42	10,25	-	-
Naukowe	12,54	30,52	-	-
Sportowe	11,32	252,24	13,90	362,85
Inne	13,30	39,21	-	-
Wszystkie zajęcia	12,10	53,19	13,94	362,85

Opracowanie własne Wydziału Edukacji sporządzone wg sprawozdania S-16 wg stanu na dzień 10.11.2002 r.

2) Baza.

Młodzieżowe domy kultury mieszczą się w 15 budynkach i 6 lokalach. Własnością miasta jest 11 budynków i 3 lokale. Jeden budynek i 2 lokale mają stan nieuregulowany, a 3 budynki i jeden lokal są własnością prywatną. Ponadto filia MDK z ul. Reymonta 18, zlokalizowana w Chochołowie mieści się w 3 budynkach i 5 domkach.

Placówki rekreacyjno-sportowe i ich filie mają swoje siedziby w 6 budynkach i 2 lokalach. Właścicielem 5 budynków jest miasto, jeden budynek ma stan nieuregulowany, a lokale stanowią własność innych osób prawnych lub fizycznych. Krakowski Szkolny Ośrodek Sportowy prowadzi również ośrodek poza granicami Krakowa - w Lubogoszczy (4 budynki i 17 domków).

Ogrzewanie elektryczne posiadają 4 budynki, 5 budynków ogrzewanych jest z kotłowni gazowych, jeden z kotłowni węglowej, jeden z kotłowni olejowej, a pozostałe z sieci MPEC.

Na prace remontowe w 2002 r. w młodzieżowych domach kultury wydano z budżetu gminy 287 540 zł, pozostałe środki stanowiły 135 935 zł. W międzyszkolnych ośrodkach sportowych i basenach pływackich oraz w Krakowskim Szkolnym Ośrodku Sportowym wydatkowano z budżetu gminy kwotę 285 762 zł, pozostałe środki, to kwota 127 017 zł.

3) Personel.

W placówkach oświatowo-wychowawczych zatrudniani są nauczyciele oraz pracownicy administracyjno-obsługowi. Pensum dydaktyczne nauczycieli wynosi 18 godzin lub 25 godzin w tygodniu, w zależności od stanowiska.

W placówkach oświatowo-wychowawczych zatrudniona jest największa procentowo, w porównaniu z innymi obszarami edukacji, grupa nauczycieli posiadających jedynie wykształcenie średnie (5,66%). Szczegółowe dane dotyczące kwalifikacji i liczby etatów pedagogicznych przedstawiają tabele OW-3 i OW-4.

Tabela OW-3. Liczba etatów nauczycieli wg stopni awansu zawodowego.

OGÓŁEM	STAŻYSTA	KONTRAKTOWY	MIANOWANY	DYPLOMOWANY
408,38	45,44	73,35	182,50	107,09
	11,13 %	17,96 %	44,69 %	26,22 %

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK sporządzone wg sprawozdania EN-3, stan na 10.09.2003 r.

Tabela OW-4. Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty w placówkach oświatowo – wychowawczych z uwzględnieniem poziomu wykształcenia

Wykształcenie	Tryb zatrudnienia	Etaty	%
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem zawodowym	Pełnozatrudnieni	272	87,42
	Niepełnozatrudnieni	85,02	
Tytuł zawodowy mgr bez przyg. pedagogicznego, licencjat (inżynier) z przyg. pedagogicznym.	Pełnozatrudnieni	7	3,69
	Niepełnozatrudnieni	8,06	
Tyt. zaw. licencjat (inż.) bez przyg. ped., dyp. kolegium naucz., naucz. kolegium jęz. obcych	Pełnozatrudnieni	9	3,23
	Niepełnozatrudnieni	4,18	
Pozostałe kwalifikacje	Pełnozatrudnieni	13	5,66
	Niepełnozatrudnieni	10,12	
Razem	Pełnozatrudnieni	301,00	100
	Niepełnozatrudnieni	107,38	
Razem		408,38	100

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK sporządzone wg sprawozdania EN-3, stan na 10.09.2003 r.

W roku 2003 w placówkach oświatowo-wychowawczych i sportowych pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni byli na 287,45 etatach (dane według stanu na sierpień 2003 r. na podstawie sprawozdania EN-3).

4) Stopień zaspokojenia potrzeb.

Istniejąca sieć placówek oświatowo-wychowawczych i sportowych nie w pełni zaspokaja potrzeby środowiska, szczególnie w okresie ferii i wakacji. Liczebność grup w przeważającej części przypadków oscyluje wokół minimalnej ilości uczestników określonej w obowiązujących przepisach.

5) Demografia i prognozy na przyszłość.

Liczba uczestników w placówkach oświatowo-wychowawczych i sportowych nie jest tak bezpośrednio powiązana z demografią, jak w placówkach, gdzie jest realizowany obowiązek szkolny. Największe powiązanie z demografią wykazują baseny, gdzie większość zajęć stanowią lekcje nauki pływania dla klas trzecich szkół podstawowych. Duży wpływ na liczbę uczestników ma moda na zajęcia dodatkowe, a także poziom usług oferowanych przez te placówki.

6) Finanse.

Placówki oświatowo - wychowawcze i sportowe, prowadzone przez gminę miejską Kraków, są jednostkami budżetowymi otrzymującymi środki finansowe, określane corocznie planami finansowymi, z budżetu miasta. Posiadają one również konto środka specjalnego, na którym gromadzą środki finansowe pozyskiwane spoza budżetu miasta.

Kwota czynszu za wynajem pomieszczeń w budynkach prywatnych wyniosła 851 317 zł.

Dodatkowe środki finansowe na organizację imprez placówki pozyskują z Ministerstwa Edukacji i Sportu oraz Ministerstwa Kultury.

W roku 2002 wydatki placówek stanowiły ok. 3,8 % wydatków ogółem na oświatę

i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą i były o ok. 1 mln zł mniejsze niż w roku 2001 (w wydatkach bieżących o ok. 1,7 mln zł mniej). Miesięczny wydatek na uczestnika zajęć organizowanych przez młodzieżowe domy kultury wyniósł 101,58 zł w roku 2002. W pozostałych placówkach kwota ta wyniosła 33,55 zł. Szczegółowe dane zawiera tabela OW-4.

Tabela OW-4. Wydatki placówek oświatowo-wychowawczych oraz dotacje w latach 2001-2002.

Lp.	Rodzaj wydatków	2001 r.	2002 r.
1	Placówki oświatowo-wychowawcze - wydatki bieżące	23 645 804	21 975 533
2	Dotacje dla placówek oświatowo-wychowawczych prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne	0	232 400
3	Razem	23 645 804	22 207 933
4	Placówki oświatowo-wychowawcze - wydatki ogółem (łącznie z zakupami inwestycyjnymi i inwestycjami)	24 175 550	23 173 746
5	Wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą – ogółem	589 418 028	605 407 111
6	% (poz.4/5)	4,1	3,8
7	Wydatki Budżetu Miasta - ogółem	1 708 279 244	1 605 084 078

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta

V. Szkoły muzyczne.

1. Definicja sektora.

Zakładanie i prowadzenie szkół artystycznych należy do zadań własnych ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Na mocy porozumienia z Ministrem Kultury gmina miejska Kraków jest organem prowadzącym dla czterech szkół muzycznych, w tym: dla jednej sześciolletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia, dwóch sześciolletnich szkół muzycznych I stopnia oraz jednej szkoły muzycznej I stopnia funkcjonującej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących.

Ogólnokształcąca szkoła muzyczna I stopnia daje podstawowe wykształcenie muzyczne oraz realizuje podstawę programową kształcenia ogólnego sześciolletniej szkoły podstawowej, określoną rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu. Uczęszczanie do tej szkoły stanowi spełnianie przez uczniów obowiązku szkolnego.

W pozostałych szkołach muzycznych dzieci i młodzież, na co dzień uczęszczające do innych szkół, mają możliwość uzyskania podstawowego wykształcenia muzycznego. Ukończenie szkoły muzycznej I stopnia pozwala na kontynuację dalszego kształcenia w szkole muzycznej II stopnia.

Szkoły muzyczne przyjmują uczniów na podstawie badania uzdolnień. Warunkiem ubiegania się kandydata o przyjęcie do klasy pierwszej sześciolletniej ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia jest ukończenie 6 lub 7 lat. Natomiast warunkiem ubiegania się kandydata o przyjęcie do klasy pierwszej sześciolletniej szkoły muzycznej I stopnia jest ukończenie 6 lat i nieprzekroczenie 16 roku życia. Szkoły muzyczne prowadzą dla kandydatów poradnictwo obejmujące w szczególności informację o zasadach przyjęć, warunkach nauki i programie kształcenia.

2. Stan sektora.

1) Dane statystyczne.

W roku szkolnym 2002/2003 w szkołach muzycznych prowadzonych przez miasto zapewniono miejsca 1285 uczniom, w tym: w ogólnokształcącej szkole muzycznej I stopnia pobierało naukę 423 uczniów, w szkole muzycznej funkcjonującej przy Specjalnym Ośrodku Szkoło Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących uczyło się 100 uczniów, natomiast w szkołach muzycznych I stopnia łącznie pobierało naukę 762 uczniów. Poniżej przedstawiono analizę dotyczącą liczby uczniów w ostatnich trzech latach szkolnych.

Tabela M-1. Liczba uczniów w szkołach muzycznych w latach szkolnych 2000/1-2002/03.

L.p.	Typ szkoły	Liczba uczniów w roku szkolnym		
		2000/2001	2001/2002	2002/2003
1.	Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I st. ul. Basztowa 7	366	390	423
2.	Szkoła Muzyczna I st. ul. Pilotów 51	402	389	392
3.	Szkoła Muzyczna I st. ul. Józefińska 10	375	353	370
4.	Szkoła Muzyczna I st. przy SOSW ul. Tyniecka 7	84	71	100
	RAZEM:	1227	1203	1285

Analizując zainteresowanie uczniów poszczególnymi szkołami należy stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowią uczniowie Ogólnokształcącej Szkoły Muzycznej I stopnia. Najmniej uczniów uczęszcza do szkoły muzycznej I stopnia funkcjonującej przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących, z uwagi na fakt, iż szkoła ta zaspokaja wyłącznie potrzeby uczniów niepełnosprawnych – wychowanków Ośrodka. Liczba uczniów w szkołach muzycznych I stopnia utrzymuje się raczej na stałym poziomie. W stosunku do roku szkolnego 2000/2001 w roku szkolnym 2001/2002 wystąpił niewielki spadek liczby uczniów (24 uczniów) natomiast w roku szkolnym 2002/2003 daje się zauważyć wzrost liczby uczniów (82 uczniów). Zatem można przyjąć, że w chwili obecnej oferta szkół muzycznych jest wystarczająca i odpowiada zapotrzebowaniu na ten typ kształcenia w Krakowie.

2) Baza.

Samorządowe szkoły muzyczne (Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna I stopnia im. I. J. Paderewskiego, Szkoła Muzyczna I st. nr 1 im. St. Wiechowicza oraz Szkoła Muzyczna I st. im. Br. Rutkowskiego) mają swoje siedziby w 3 budynkach. Właścicielem 2 budynków jest gmina, jeden budynek jest własnością innego podmiotu.

Na prace remontowe w szkołach muzycznych wydatkowano w roku 2002 z budżetu gminy 23 324,87 zł, dodatkowo z innych źródeł szkoły pozyskały 45 772,87 zł.

3) Personel.

W szkołach muzycznych zatrudnia się nauczycieli posiadających kwalifikacje zawodowe oraz przygotowanie pedagogiczne. Zatrudnia się również pracowników administracji i obsługi.

W roku 2003 nauczyciele zatrudnieni byli na 205,59 etatach (stan na 10.09.2003 r.). Najwięcej z nich posiadało stopień nauczyciela mianowanego (133,13 etatów – 64,76 %) i kontraktowego (39,82 etatów – 19,37 %). Nauczyciele o najwyższych kwalifikacjach (dyplomowani) stanowią 11,90 % ogółu zatrudnionych, a nauczyciele o najniższych kwalifikacjach (stażyści) stanowią 3,98 %.

Tabela M-2. Liczba nauczycieli w przeliczeniu na etaty pedagogiczne wg stopni awansu zawodowego i poziomu wykształcenia.

Stopień awansu zawodowego		stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany	razem
Poziom wykształcenia						
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem pedagogicznym	1a	2	24	105	23	154
	2b	4,51	14,99	23,5	1,46	44,46
Tytuł zawodowy mgr bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inż.) z przygotowaniem pedagogicznym	3a	0	0	1	0	1
	4b	0	0,50	0,63	0	1,13
Tytuł zawodowy licencjata (inż.) bez przygotowania pedagogicznego, dyplom kolegium nauczycielskiego, nauczycielskiego kolegium j. obcych	5a	0	0	2	0	2
	6b	0	0	0	0	0
Pozostałe kwalifikacje	7a	1	0	1	0	2
	8b	0,67	0,33	0	0	1
Razem pełnozatrudnieni	a	3	24	109	23	159
Razem niepełnozatrudnieni	b	5,18	15,82	24,13	1,46	46,59
RAZEM		8,18	39,82	133,13	24,46	205,59

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (sprawozdanie statystyczne EN-3 z września 2003 r.)

Pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni byli na 32,25 etatach (stan na sierpień 2003 r. wg EN-3).

4) Finanse.

Szkoły muzyczne finansowane są w ramach dotacji celowej otrzymywanej z Ministerstwa Kultury za pośrednictwem Centrum Edukacji Artystycznej w Warszawie. Od 2004 roku szkoły muzyczne będą finansowane w ramach subwencji oświatowej. Tabela M-3 zawiera dane dotyczące wydatków szkół muzycznych w latach 2001-2002.

Tabela M-3. Wydatki szkół muzycznych w latach 2001-2002.

Lp.	Rodzaj wydatków	2001r.	2002 r.
1	Szkoły muzyczne – wydatki bieżące	6 858 386	7 120 576
2	w tym: Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna ul. Basztowa 8	2 712 433	2 757 229
3	Szkoły muzyczne – wydatki ogółem (łącznie z zakupami inwestycyjnymi i inwestycjami)	6 858 386	7 120 576
4	Wydatki na oświatę i wychowanie – ogółem	589 418 028	605 407 111
5	% (poz.3/4)	1,16	1,18
6	Wydatki Budżetu Miasta - ogółem	1 708 279 244	1 605 084 078

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Miesięczny wydatek na jednego ucznia w szkołach muzycznych prowadzonych przez miasto wynosił w 2002 r.: w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej I st. im. I. J. Paderewskiego – 572 zł, w pozostałych szkołach - 422 zł.

VI. Kształcenie specjalne i integracyjne.

1. Definicja sektora.

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież w wieku od 3 lat niesłysząca, słabo słysząca, niewidoma, słabo widząca, z niepełnosprawnością ruchową, z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, z autyzmem, z zaburzeniami sprzężonymi, niedostosowaną lub zagrożoną niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami w zachowaniu, zagrożoną uzależnieniami i z zaburzeniami psychicznymi, która wymaga stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy.

Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, szkołach lub oddziałach specjalnych i specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.

Indywidualnym nauczaniem obejmuje się dzieci i młodzież, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły.

Dzieciom upośledzonym umysłowo w stopniu głębokim zapewnia się realizację obowiązku szkolnego poprzez realizację zajęć rewalidacyjno-wychowawczych indywidualnych lub zespołowych (grupy od 2 do 4 osób). Zajęcia te organizowane są w domu ucznia lub w szkołach i w placówkach kształcenia specjalnego.

Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania, a także o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydają zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym w poradniach specjalistycznych. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego określa zalecane formy kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności, w tym stopnia upośledzenia umysłowego.

W przypadku dzieci zakwalifikowanych do kształcenia specjalnego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną, wychowaniem przedszkolnym może być objęte dziecko w wieku powyżej 6 lat, nie dłużej jednak niż do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat. Obowiązek szkolny tych dzieci może być odroczony do końca roku szkolnego w tym roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 10 lat.

Uczniom z różnego rodzaju niepełnosprawnościami stwarza się możliwość wydłużenia obowiązku szkolnego do 21 roku życia na poziomie gimnazjum, a na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej do 24 lat.

Liczba dzieci w oddziale specjalnym zależy od typu niepełnosprawności i waha się od 2 do 16 uczniów w oddziale. Oddział integracyjny liczy 20 uczniów, w tym od 3 do 5 z nich to uczniowie niepełnosprawni.

Obowiązkiem gminy jest zapewnienie uczniom niepełnosprawnym, których kształcenie i wychowanie odbywa się na podstawie orzeczenia kwalifikacyjnego, bezpłatnego transportu i opieki w czasie przewozu do najbliższej szkoły podstawowej, gimnazjum lub ośrodka umożliwiającego realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki dzieciom i młodzieży, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym ze sprzężonymi niepełnosprawnościami albo zwrot kosztów przejazdu ucznia i opiekuna środkami komunikacji publicznej, jeżeli dowożenie zapewniają rodzice.

Zakładanie i prowadzenie publicznych przedszkoli specjalnych, szkół specjalnych i specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych należy do zadań własnych gminy miejskiej Kraków.

Gmina wydaje również zezwolenia na założenie publicznego przedszkola specjalnego lub szkoły specjalnej prowadzonej przez osobę prawną lub fizyczną. Ponadto osoba prawna lub fizyczna może prowadzić niepubliczne przedszkole specjalne lub szkołę specjalną po

uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez gminę.

2. Stan sektora

1) Dane statystyczne.

W roku szkolnym 2002/2003 do 3 przedszkoli w tym jednego samodzielnego i do 17 szkół podstawowych, 17 gimnazjów, 15 szkół ponadgimnazjalnych, 1 szkoły policealnej, prowadzonych przez gminę miejską Kraków uczęszczało 3691 dzieci i młodzieży. Szczegółowe dane zawiera tabela KS-1. Placówki te ulokowane są w 13 zespołach szkół specjalnych, 8 specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych. Jedno przedszkole specjalne jest samodzielne.

Tabela KS-1. Liczba uczniów, oddziałów oraz średnia liczebność oddziałów w przedszkolach i szkołach specjalnych w latach szkolnych 2000/01-2002/03 w Krakowie.

Lp	Wyszczególnienie	Liczba uczniów			Liczba oddziałów			Średnia liczebność oddz.		
		rok szk. 00/01	rok szk. 01/02	rok szk. 02/03	rok szk. 00/01	rok szk. 01/02	rok szk. 02/03	rok szk. 00/01	rok szk. 01/02	rok szk. 02/03
1	2	3	4	5	8	9	10	13	14	15
1.	Przedszkola specjalne	166	230	197	26	22	36	6,38	10,45	5,47
2.	Przedszkola Specjalne dotowane	78	63	64	8	5	5	9,75	12,60	12,80
3.	Razem	244	293	261	34	27	41	-	-	-
4.	Szkoły podstawowe specjalne	1 339	1 197	1 107	156	125	143	8,58	9,58	7,74
5.	Szkoły podstawowe specjalne dotowane	17	14	12	2	2	2	8,50	7,00	6,00
6.	Razem	1 356	1 211	1 119	158	127	145	-	-	-
7.	Gimnazja specjalne	769	1 148	1 194	84	110	120	9,15	10,44	9,95
8.	Gimnazja specjalne dotowane	0	0	7	0	0	2	0,00	0,00	3,50
9.	Razem	769	1148	1201	84	110	122	-	-	-
10.	Licea ogólnokształcące specjalne	85	98	131	9	9	11	9,44	10,89	11,91
11.	Szkoły zawodowe specjalne	1 327	1 056	1062	106	99	100	12,52	10,67	10,62
12.	Szkoły zawodowe specjalne dotowane	79	53	59	3	7	6	26,33	7,57	9,83
13.	Razem	1 406	1 109	1 121	109	106	106	-	-	-
14.	RAZEM Samorządowe	3 686	3 729	3 691	381	365	410	9,67	10,22	9,00
15.	RAZEM Dotowane	174	130	142	13	14	15	13,38	9,29	9,47
16.	OGÓLEM	3 860	3 859	3 833	394	379	425	-	-	-

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

W roku szkolnym 2002/2003 wg stanu na 30.09.2002 r. ogółem liczba uczniów wynosiła 3 833.

Na podstawie danych zawartych w tabeli KS-1 można stwierdzić, że ogólna liczba uczniów w szkołach specjalnych w latach 2000 - 2002 utrzymywała się na stałym poziomie

powyżej 3 800. Przy utrzymującej się w tym okresie liczbie uczniów wzrosła liczba oddziałów, szczególnie w przedszkolach i w szkołach podstawowych.

Spowodowane było to faktem otwierania nowych oddziałów dla uczniów z niepełnosprawnością sprzężoną i dzieci z autyzmem. Liczba dzieci w tych oddziałach wynosi od 2 do 4 uczniów. W wyniku tego w roku szkolnym 2002/03 liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych i w szkole podstawowej zmniejszyła się przy jednoczesnym wzroście liczby oddziałów.

Tabela KS-2 Liczba dzieci w przedszkolach specjalnych urodzonych w latach 1999-96 (w wieku 3-6 lat) wg roku urodzenia (stan na 30 IX 2002r.)

Typ przedszkola	Ogółem ur. w latach 1999-96	Z tego urodzeni w roku 1999	Z tego urodzeni w roku 1998	Z tego urodzeni w roku 1997	Z tego urodzeni w roku 1996	Czas pobytu dzieci do 5 godzin
	Dzieci:	3-letnie	4-letnie	5-letnie	6-letnie	
Przedszkola specjalne samorządowe	102	22	25	27	28	69
Przedszkola specjalne dotowane	51	8	9	20	14	0
Razem	153	30	34	47	42	69

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Z danych w tabeli KS-2 wynika, że liczba dzieci w wieku 3-6 lat w roku szkolnym 2002/03 stanowiła 58,6 % (51,8 % w przedszkolach samorządowych) ogółu dzieci uczęszczających do przedszkoli specjalnych. Oznacza to, że ponad 40 % dzieci uczęszczających do przedszkoli miało więcej niż 6 lat. Wynika to z możliwości odroczenia, dzieciom niepełnosprawnym obowiązku szkolnego aż do 10 roku życia.

Tabela KS-3 Liczba oddziałów integracyjnych i liczba uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do tych oddziałów.

L.p.	Rok szkolny	2001/2002		2002/2003	
		Wyszczególnienie	Liczba oddziałów	Liczba uczniów niepełnosprawnych	Liczba oddziałów
1	Szkoły podstawowe	111	570	127	623
2	Gimnazja	56	257	67	328
3	Szkoły zawodowe	16	98	11	45
4	Licea ogólnokształcące	3	15	7	40
5	Przedszkola	18	52	20	100
	RAZEM	203	992	232	1136

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

W roku szkolnym 2002/03 w 232 oddziałach integracyjnych szkół uczyło się 1136 uczniów niepełnosprawnych, a do 20 oddziałów integracyjnych w przedszkolach uczęszczało 100 dzieci niepełnosprawnych. Oddziały integracyjne prowadzi 8 przedszkoli, 15 szkół podstawowych, 10 gimnazjów i 7 szkół ponadgimnazjalnych.

Tabela KS-04 Liczba uczniów według rodzaju niepełnosprawności w roku szkolnym 2002/2003.

Lp.	Wyszczególnienie	Ogółem	W tym : uczniowie															
			Z uszkodzonym wzrokiem		Z uszkodzonym słuchem		upośledzeni umysłowo w stopniu			z rozpoznany autyzmem	niepełnosprawni ruchowo	z niepełnosprawnością sprężoną	niepełnosprawni społeczni	zagrożeni niepełnosprawnością społeczną	z zaburzeniami zachowania	zagrożeni uzależnieniem	z zaburzeniami psychicznymi	z chorobami przewlekłymi
			niewidomi	slabo widzący	niesłyszący	slabo słyszający	lekki	umiarkowanym i znacznym	głębokim									
1	Szkoły podstawowe samorządowe	1151	1	50	11	78	128	13	3	18	96	221	80	115	327	7	0	3
2	Gimnazja samorządowe	769	0	41	3	47	46	2	0	4	48	185	53	93	228	19	0	0
3	Szkoły podstawowe samorządowe specjalne	1107	30	43	65	47	202	156	113	33	0	122	4	2	15	3	0	272
4	Gimnazja samorządowe specjalne	1194	17	64	77	36	325	169	1	19	2	107	23	15	51	9	15	264
5	Szkoły podstawowe dotowane	6	0	0	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	2
6	Gimnazja dotowane	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
7	Szkoły podstawowe dotowane specjalne	12	0	0	0	0	0	0	0	1	0	11	0	0	0	0	0	0
8	Gimnazja dotowane specjalne	7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0
9	Licea ogólnokształcące samorządowe	229	1	20	7	47	0	0	0	0	36	27	11	37	36	6	1	0
10	Licea ogólnokształcące samorządowe specjalne	131	9	45	9	0	0	7	0	0	0	0	0	0	0	0	24	37
11	Licea ogólnokształcące dotowane	15	0	0	2	4	0	0	0	0	2	1	0	0	3	3	0	0
12	Szkoły zawodowe samorządowe	492	0	13	0	16	29	1	0	0	13	11	64	166	102	63	2	12
13	Szkoły zawodowe samorządowe specjalne	1062	47	153	249	18	302	170	0	4	3	105	0	0	11	0	0	0
14	Szkoły zawodowe dotowane specjalne	59	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	59	0	0	0
	RAZEM	6236	105	430	423	293	1034	518	117	79	201	791	235	435	833	110	42	590

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

W roku szkolnym 2002/2003 we wszystkich typach szkół prowadzonych i dotowanych przez miasto kształciło się 6 236 uczniów niepełnosprawnych, w tym 3572 (ok. 57,3 %) w szkołach specjalnych, a 2664 (ok. 42,7 %) w szkołach masowych. Największą liczbę dzieci niepełnosprawnych stanowią dzieci upośledzone umysłowo w stopniu lekkim (1034), z zaburzeniami w zachowaniu (833), z niepełnosprawnością sprzężoną (791) oraz niesłyszące i słabosłyszące (716). Dzieci z przewlekłymi chorobami są uczniami szkół szpitalnych.

W roku szkolnym 2002/2003 do przedszkoli masowych uczęszczało 117 dzieci specjalnej troski, co stanowiło 0,6 % dzieci zapisanych do przedszkoli.

Do krakowskich szkół i placówek kształcenia specjalnego uczęszczają dzieci i młodzież nie tylko z Krakowa ale i z innych rejonów Polski. Z analizy wynika, że 56,4 % ogólnej liczby dzieci uczęszczających do szkół w roku szkolnym 2003/04 to uczniowie zamieszkujący na terenie Krakowa. Najwięcej uczniów z Krakowa uczęszcza do Zespołu Szkół Specjalnych nr 9 (100% - są to dzieci zamieszkujące w Domu Pomocy Społecznej przy ul. Łanowej 41a), następnie do Zespołu Szkół Specjalnych Nr 10 przy ul. Lubomirskiego 21 - 90,4 %. Najwięcej uczniów spoza miasta Krakowa uczęszcza do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Niesłyszących przy ul. Grochowej 19 - 87,1 % oraz do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niesłyszących przy ul. Spadochroniarzy 1 - 86,2 %.

2) Baza.

Samorządowe przedszkola i szkoły specjalne mają swoją siedzibę w 19 budynkach i w 5 lokalach. Właścicielem 18 budynków jest gmina miejska Kraków, natomiast lokale stanowią inną własność (szkoły szpitalne). Według stanu na wrzesień 2003 wszystkie budynki mają uregulowany stan własnościowy. Jedynie SOSW nr 5 znajduje się w budynku będącym własnością Gminy Wyznaniowej Żydowskiej. Ponadto 3 wyodrębnione internaty (ZSS nr 4, SOSW nr 1, SOSW nr 5) znajdują się w wolnostojących budynkach, które stanowią własność Miasta.

Jedna placówka (internat ZSS nr 4) posiada ogrzewanie elektryczne, 8 budynków (ZSS nr 6, ZSS nr 10, ZSS nr 12, SOSW nr 1, warsztaty SOSW nr 1, SOSW nr 2, SOSW nr 3, SOSW dla Dzieci Niewidomych i Słabo widzących) ogrzewane są z kotłowni gazowych. Wszystkie pozostałe budynki korzystają z usług MPEC-u.

Na prace remontowe wykonane dla specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych i zespołów szkół specjalnych w 2002 roku wydatkowano z budżetu gminy 792 821 zł. Dodatkowo z innych źródeł uzyskano środki w wysokości 112 252 zł co daje łączną kwotę 905 073 zł.

3) Personel.

W tabeli KS-05 przedstawiono dane dotyczące kwalifikacji nauczycieli zatrudnionych w roku szkolnym 2003/2004 w przeliczeniu na etaty. Jak wynika z poniższego zestawienia kadra pedagogiczna w szkołach i w ośrodkach specjalnych posiada wysokie kwalifikacje. Prawie 92 % nauczycieli posiada najwyższy poziom kwalifikacji, a przeszło 27 % to nauczyciele dyplomowani.

W roku 2003 weszły w życie nowe regulacje prawne zgodnie z którymi nauczyciele szkół specjalnych muszą posiadać wykształcenie zgodne z nauczaniem przedmiotem oraz dodatkowe kwalifikacje w zakresie pedagogiki specjalnej odpowiedniej do niepełnosprawności uczniów.

Tabela KS-05 Liczba nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach i szkołach specjalnych w roku szkolnym 2003/2004 w przeliczeniu na etaty według poziomu kwalifikacji.

Rodzaj kwalifikacji/Typ placówki	Typ zatrudnienia	Przed-szkola specjalne	Szkoły podstawowe specjalne	Gimnazja specjalne	Szkoły ppodst. i pgimnj. specjalne	Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	Razem	%
Stopień naukowy dr lub dr hab., tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem zawodowym	Pełnozatrudnieni	39	296	213	202	186	936	91,76
	Niepełnozatrudnieni	2,11	45,68	51,96	29,7	10,02	139,47	
Tytuł zawodowy mgr bez przyg. Pedagogicznego, licencjat (inżynier) z przyg. Pedagogicznym	Pełnozatrudnieni	0	3	3	13	3	22	2,42
	Niepełnozatrudnieni	0	2,08	0,66	3,64	0	6,38	
Tytuł zawodowy licencjat (inżynier) bez przyg. ped., dyplom kolegium nauczycielskiego	Pełnozatrudnieni	3	3	3	13	5	27	2,72
	Niepełnozatrudnieni	0	0,11	0,83	3,92	0	4,86	
Pozostałe kwalifikacje	Pełnozatrudnieni	1	3	1	19	5	29	3,09
	Niepełnozatrudnieni	0	1	0,27	5,46	0,5	7,23	
Razem	Pełnozatrudnieni	43	305	220	247	199	1014	100
Razem	Niepełnozatr.	2,11	48,87	53,72	42,72	10,52	157,94	
RAZEM		45,11	353,87	273,72	289,72	209,52	1171,94	100

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (sprawozdanie statystyczne EN-3 z września 2003r.)

Tabela KS-6. Wykaz etatów pedagogicznych wg stopni awansu zawodowego i typów szkół (placówek).

Typ szkoły (placówki)	OGÓŁEM	STAŻYS-TA	KONTRAK-TOWY	MIANOWA-NY	DYPLOMO-WANY
Przedszkola specjalne	45,11	3,50	5,00	31,11	5,50
Szkoły podstawowe specjalne	353,87	20,56	73,35	178,09	81,87
Gimnazja specjalne	273,72	15,48	43,49	116,89	97,86
Szkoły ponadpodst./ponad-gim. specjalne	289,72	45,52	59,57	98,87	85,76
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze	209,52	11,75	39,23	111,54	47
RAZEM	1171,94	96,81	220,64	536,5	317,99

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (sprawozdanie statystyczne EN-3 z września 2003r.)

W szkołach i placówkach kształcenia specjalnego zatrudnionych jest najwięcej nauczycieli posiadających stopień awansu zawodowego nauczyciela mianowanego.

W szkołach i placówkach kształcenia specjalnego zatrudnieni są także pracownicy administracji i obsługi. W 2002 roku we wszystkich szkołach i przedszkolach specjalnych było 173,01 etatów, natomiast w Specjalnych Ośrodkach Szkolno-Wychowawczych - 177,31 etatów.

4) Stopień zaspokojenia potrzeb.

Sieć szkół i placówek kształcenia specjalnego umożliwia wszystkim zainteresowanym rodzicom objęcie ich dzieci edukacją. Do szkół i placówek kształcenia specjalnego przyjmowane są dzieci posiadające orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego lub o potrzebie zorganizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych. Zapewnienie dzieciom o specjalnych potrzebach edukacyjnych zajęć rewalidacyjnych i rehabilitacji wymaga odpowiedniego zaplecza lokalowego (sale gimnastyczne, sale do rehabilitacji). Sieć placówek jest wystarczająca. Z danych dotyczących liczby dzieci z zaburzeniami w zachowaniu wynika, iż należy stworzyć odpowiednią ofertę edukacyjną dla tych dzieci. Należy również zastanowić się nad potrzebą utworzenia placówki resocjalizacyjnej dla młodzieży.

Dzieci spoza Miasta Krakowa mogą przebywać w internatach przy zespołach szkół specjalnych i w internatach przy specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych.

5) Demografia i prognozy na przyszłość.

W roku 2002 do przedszkoli specjalnych uczęszczało 0,83% wszystkich dzieci uczęszczających do przedszkoli w Krakowie. Należy przyjąć że pomimo niżu demograficznego, odsetek dzieci uczęszczających do przedszkoli specjalnych może się zwiększyć, gdyż jak wynika z badań prowadzonych przez poradnię psychologiczno-pedagogiczne zwiększa się liczba dzieci zaburzonych w zachowaniu i z zaburzeniami psychicznymi, co spowoduje również zwiększenie liczby dzieci we wszystkich typach szkół posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.

6) Finanse

Szkoły specjalne prowadzone przez gminę miejską Kraków są jednostkami budżetowymi otrzymującymi środki finansowe określane corocznie planami finansowymi bezpośrednio z budżetu miasta. Posiadają one również konto środka specjalnego, na którym gromadzą środki finansowe pozyskiwane spoza budżetu miasta.

Tabela KS-7. Wydatki na kształcenie dzieci niepełnosprawnych na tle wydatków ogółem na oświatę i wychowanie, na edukacyjną opiekę wychowawczą oraz całkowitych wydatków budżetu miasta w latach 2001-2002.

Lp	Rodzaj wydatków	2001	2002
1	Przedszkola , szkoły i specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze –wydatki bieżące (bez remontów, kosztów obsługi ZEO i pozostałych wydatków rozliczanych w ZEO)	54 222 947	55 109 518
2	Dotacje dla przedszkoli i szkół prowadzonych przez osoby prawne lub fizyczne	3 648 045	2 032 700
3	Razem	57 870 992	57 142 218
4	Kształcenie dzieci niepełnosprawnych – wydatki ogółem (łącznie z zakupami inwestycyjnymi i inwestycjami)	58 720 992	58 726 656
5	Wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą – ogółem	589 418 028	605 407 111
6	% (poz. 4/5)	9,82	9,44
7	Wydatki Budżet Miasta - ogółem	1 708 279 244	1 605 084 078

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Miasta

W roku 2002 wydatki ogółem na kształcenie dzieci niepełnosprawnych w stosunku do roku 2001 pozostały na podobnym poziomie 58,7 mln zł i stanowiły 9,44 %

wszystkich wydatków na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą.
W 2002 r. za korzystanie przez Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy nr 5 z budynku Gminy Wyznaniowej Żydowskiej został zapłacony czynsz w wysokości 128 604 zł.

Miesięczne wydatki na jednego ucznia w 2002 roku w wybranych typach placówek samorządowych specjalnych wyniosły:

- przedszkola: 1 269,07 zł
- szkoły podstawowe: 1 158,85 zł
- gimnazja: 862,53 zł
- licea ogólnokształcące: 605,92 zł
- licea i technika zawodowe: 768,08 zł
- zasadnicze szkoły zawodowe: 814,89 zł
- internaty: 1 127,24 zł.

VII. Poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne.

1. Definicja sektora.

Publiczne przedszkola, szkoły, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, a także inne placówki zajmujące się kształceniem i wychowaniem dzieci i młodzieży organizują i udzielają uczniom, ich rodzicom oraz nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej na zasadach określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw edukacji.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega w szczególności na:

- 1) diagnozowaniu środowiska ucznia,
- 2) rozpoznawaniu potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia i umożliwianiu ich zaspokojenia,
- 3) rozpoznawaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych,
- 4) wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami,
- 5) organizowaniu różnych form pomocy psychologiczno - pedagogicznej,
- 6) podejmowaniu działań profilaktyczno-wychowawczych wynikających z programu wychowawczego szkoły i wspieraniu nauczycieli w tym zakresie,
- 7) wspieraniu uczniów, metodami aktywnymi, w dokonywaniu wyboru kierunku dalszego kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej oraz udzielaniu informacji w tym zakresie,
- 8) wspieraniu nauczycieli i rodziców w działaniach wyrównujących szanse edukacyjne ucznia,
- 9) udzielaniu nauczycielom pomocy w dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów nauczania do możliwości psychofizycznych ucznia,
- 10) wspieraniu rodziców i nauczycieli w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- 11) umożliwianiu rozwijania umiejętności wychowawczych rodziców i nauczycieli,
- 12) podejmowaniu działań mediacyjnych i interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych.

W szkołach pomoc psychologiczno-pedagogiczną organizuje dyrektor szkoły. W tym celu w każdej szkole zatrudnia się pedagoga lub psychologa szkolnego. Formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej organizowanej w szkole lub innej placówce są zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia specjalistyczne (korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne) oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym, klasy wyrównawcze, klasy terapeutyczne, zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów, zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców, porady dla uczniów, porady, konsultacje i warsztaty dla rodziców i nauczycieli.

Korzystanie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest dobrowolne i nieodpłatne.

Zakładanie i prowadzenie publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych należy do zadań własnych gminy miejskiej Kraków.

Osoba prawna lub fizyczna może prowadzić niepubliczną poradnię psychologiczno-pedagogiczną po uzyskaniu wpisu do ewidencji prowadzonej przez gminę.

2. Stan sektora.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz inne publiczne poradnie specjalistyczne, udzielają dzieciom i młodzieży, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym logopedycznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Do zadań poradni należy w szczególności:

- 1) wspomaganie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży, efektywności uczenia się, nabywania i rozwijania umiejętności negocjacyjnego rozwiązywania konfliktów i problemów oraz innych umiejętności z zakresu komunikacji społecznej,
- 2) profilaktyka uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom z grup ryzyka,
- 3) terapia zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych,
- 4) wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny,
- 5) pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej,
- 6) pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów.

Poradnie swoje zadania realizują poprzez:

- diagnozę,
- konsultacje,
- wydawanie opinii,
- organizację pracy zespołów orzekających i wydawanie orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego i zajęć rewalidacyjno-wychowawczych,
- terapię,
- psychoedukację,
- rehabilitację,
- doradztwo,
- mediacje,
- interwencje w środowisku ucznia,
- działalność profilaktyczną,
- działalność informacyjną.

Poradnia wydaje opinie w sprawach:

- 1) wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej lub odroczenia spełniania obowiązku szkolnego,
- 2) pozostawienia ucznia klasy I-III szkoły podstawowej na drugi rok w tej samej klasie,
- 3) objęcia ucznia nauką w klasie terapeutycznej,
- 4) dostosowania wymagań i warunków edukacyjnych w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się,
- 5) zwolnienia ucznia z wadą słuchu z nauki drugiego języka obcego,
- 6) udzielenia zezwolenia na indywidualny program lub tok nauki,
- 7) przyjęcia ucznia gimnazjum do oddziału przysposabiającego do pracy,
- 8) wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka.

Poradnie specjalistyczne prowadzą działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb środowiska. Działalność poradni specjalistycznych może być w szczególności ukierunkowana na:

- 1) wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny,
- 2) wczesną interwencję i wspomaganie rozwoju dziecka od 0 do 6 roku życia,
- 3) udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej lub z dysfunkcjami rozwojowymi oraz ich rodzicom,
- 4) udzielanie pomocy młodzieży w rozwiązywaniu problemów okresu dojrzewania,
- 5) udzielanie pomocy uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej,
- 6) udzielanie pomocy dzieciom i młodzieży z wybitnymi uzdolnieniami,
- 7) profilaktykę problemową, w tym profilaktykę uzależnień dzieci i młodzieży.

Poradnie wydają orzeczenia i opinie dla uczniów szkół położonych na ich terenie działania oraz dla dzieci nie uczęszczających do szkoły według miejsca zamieszkania. Teren działania poradni określa Rada Miasta Krakowa. Orzeczenia do kształcenia specjalnego lub nauczania indywidualnego dla dzieci niewidomych i słabowidzących, niesłyszących i słobosłyszących oraz dzieci autystycznych wydaje Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej.

Korzystanie z pomocy udzielanej przez poradnie jest dobrowolne i nieodpłatne. Poradnia udziela pomocy uczniom, ich rodzicom i nauczycielom szkół i placówek mających siedziby w rejonie działania poradni. Poradnie wydają opinie i orzeczenia na wniosek rodziców ucznia (dziecka) lub na wniosek ucznia pełnoletniego.

1. Dane statystyczne.

Gmina miejska Kraków prowadzi 8 poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym 4 poradnie rejonowe i 4 poradnie specjalistyczne. Ponadto funkcjonują dwie poradnie niepubliczne. Tabela P-1 pokazuje liczbę dzieci i młodzieży, zamieszkałej lub uczącej się na terenie działania rejonowych poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Tabela P-1. Liczba dzieci i młodzieży objętych opieką rejonowych poradni psychologiczno-pedagogicznych w roku szkolnym 2002/03 według terenu działania poradni.

Lp.	Poradnie rejonowe	Poradnia Nr 1	Poradnia Nr 2	Poradnia Nr 3	Poradnia Nr 4	RAZEM
	Teren działania poradni	Dzielnice I - III	Dzielnice IV-VII	Dzielnice VIII-XIII	Dzielnice XIV-XVIII	
1.	Liczba uczniów w szkołach dla dzieci i młodzieży (samorządowych i dotowanych)	30 953	18 561	29 877	29 688	109 079
2.	Liczba uczniów w szkołach specjalnych (samorządowych i dotowanych)	716	406	1 757	693	3 572
3.	Liczba dzieci uczęszczających do przedszkoli samorządowych, dotowanych, oddziałów przedszkolnych samorządowych i dotowanych oraz przedszkoli i oddziałów przedszkolnych specjalnych samorządowych i dotowanych	3 696	3 919	5 613	5 499	18 727
4.	RAZEM	35 365	22 886	37 247	35 880	131 378
5.	Dzieci w wieku przedszkolnym wg danych demograficznych (szacunek) nie objęte opieką przedszkolną	1 183	1 254	1 797	1 760	5 994
6.	Ogółem (poz.1 do poz. 5)	36 548	24 140	39 044	37 640	137 372
7.	Etaty pedagogiczne wg sprawozdania EN-5 wg stanu X 2002	36	26	34	42	138
8.	Liczba dzieci i młodzieży przypadająca na etat	1 015	928	1 148	896	995

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (dane liczbowe dotyczą roku szkolnego 2002/03).

Tabele P-2a i P-2b zawierają statystyczną informację o pracy poradni psychologiczno-pedagogicznych w latach szkolnych 2001/02 i 2002/03

Tabela P-2a. Dane statystyczne dotyczące działalności samorządowych poradni psychologiczno-pedagogicznych w latach 2001-2003.

Placówka	Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 4		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla dzieci dyslektycznych		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3		rakowski Ośrodek Terapii		Samorządowy Ośrodek Psychologiczno-Pedagogiczny		RAZEM			
	Adres		Półkole		os.Szkolne		ul.Chmielowskiego		ul.Lenartowicza		ul.Sw.Gertrudy		ul.Konfederacka		ul.Miodowa		ul.Mazowiecka			
rok szkolny	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	01/02	02/03	01/02	02/03	01/02	02/03
Liczba przyjętych dzieci	1148	1079	3550	13343	6668	6750	9754	11998	1798	5602	3001	3300	530	542	3613	4695	30062	47309		
RAZEM porady	910	871	3737	4270	5034	5023	5306	5184	2207	2849	3154	3122	69	137	4808	5100	25225	26556		
<i>w tym:</i>																				
psychologicznych	381	370	2890	3316	3228	3111	3285	3246	1257	1702	1943	1889	12	40	1416	1848	14412	15522		
pedagogicznych	197	194	353	335	1073	1461	717	741	639	915	922	905	0	0	1384	1135	5285	5686		
logopedycznych	147	145	430	551	521	217	1304	1197	248	215	267	301	0	0	2008	2117	4925	4743		
lekarskich	185	162	64	68	212	234	0	0	63	17	22	27	57	97	0	0	603	605		
RAZEM orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego:	647	639	291	311	35	98	114	200	39	334	247	274	2	2	0	13	1375	1872		
<i>w tym:</i>																				
z uszkodzonym słuchem	191	218	17	6	0	0	7	0	4	0	4	0	0	0	0	0	0	223	224	
z uszkodzonym wzrokiem	127	205	13	8	0	0	3	0	11	0	3	0	0	0	0	0	0	157	214	
z niepełnosprawnością ruchową	35	23	20	13	1	10	4	14	7	2	75	15	0	0	0	3	142	80		
z przewlekłą chorobą	0	0	0	39	0	13	0	0	0	10	0	37	0	0	0	5	0	104		
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	28	46	51	48	15	18	12	67	6	21	18	48	0	0	0	0	130	248		
w stopniu umiarkowanym i znacznym	20	24	1	12	9	7	7	42	0	0	22	30	1	0	0	2	60	117		
w stopniu głębokim	12	24	5	1	1	1	7	3	0	0	8	45	0	0	0	0	33	74		
z autyzmem	58	51	0	1	0	0	3	0	0	0	5	1	1	1	0	0	67	54		
z niepełnosprawnościami sprzężonymi	176	48	86	26	1	10	40	17	4	275	19	23	0	0	0	3	326	402		
z zaburzeniami zachowania, zagrożonych niedostosow. społecznym i uzależnieniami	0	0	49	157	8	39	29	57	7	19	92	72	0	1	0	0	185	345		
niedostosowanych społecznie	0	0	49	0	0	0	2	0	0	7	1	3	0	0	0		52	10		
Orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania	122	111	407	390	241	299	138	158	80	119	281	333	11	5	0	0	1280	1415		

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (na podstawie sprawozdania statystycznego EN-5)

Tabela P-2b. Dane statystyczne dotyczące działalności samorządowych poradni psychologiczno-pedagogicznych w latach 2001-2003.

Placówka	Ośrodek Wczesnej Pomocy Psychologicznej		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 4		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla dzieci dyslektycznych		Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 3		Krakowski Ośrodek Terapii		Samorządowy Ośrodek Psychologiczno-Pedagogiczny		RAZEM	
	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	01/02	02/03	01/02	02/03	01/02	02/03
rok szkolny	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	2001/02	2002/03	01/02	02/03	01/02	02/03	01/02	02/03
RAZEM opinie w sprawie :	363	400	1746	2693	1422	1568	1960	1163	1254	1104	1484	1604	68	47	106	154	8465	8733
w tym:																		
wczesnego wspomagania rozwoju dzieci	4	21	4	23	9	11	0	6	83	11	0	0	0	0	0	2	100	74
przyspieszenia obowiązku szkolnego	3	2	11	26	17	24	15	15	7	9	10	13	0	0	68	34	131	123
odroczenia obowiązku szkolnego	62	12	16	20	13	11	21	4	5	4	9	6	0	0	38	118	164	175
pozostawienia ucznia I III na drugi rok	0	0	29	18	11	9	0	13	6	3	6	2	0	0	0	0	114	45
zwoln. z nauki drugiego języka obcego	28	22	2	19	7	17	1	3	0	3	2	4	0	0	0	0	40	68
kwalifikowania do klas terapeutycznych	4	2	29	0	0	0	0	0	10	65	0	0	0	0	0	0	43	67
dostosowania do wymagań edukacyjnych	98	74	445	287	486	492	245	91	505	317	510	379	6	8	0	0	2295	1648
dysfunkcji sprawdzianu i egzamin	103	59	466	1242	683	845	1471	874	394	432	288	365	0	5	0	0	3405	3822
dysfunkcji egzaminu maturalnego	4	1	299	349	158	100	194	121	68	66	54	67	0	0	0	0	777	704
zezwoleń na indywid. program nauki	4	0	29	5	3	17	2	5	1	6	1	4	0	0	0	0	40	37
Przyjęcie do gimnazjum (klasy przysposabiające do zawodu)	0	0	0	4	0	0	1	5	2	0	6	7	0	0	0	0	9	16
ograniczonych możliwości wyboru kierunków kształcenia	2	0	0	92	9	5	10	5	5	0	7	20	0	0	0	0	33	122
RAZEM formy pomocy bezpośredniej	440	441	1746	8423	1689	1722	3806	5274	386	2602	4872	5245	542	366	1664	1937	15145	26445
w tym:																		
zajęcia korekcyjno - kompensacyjne	92	93	115	226	131	131	254	1120	156	1811	141	219	0	0	869	1130	1758	4730
terapia logopedyczna	147	145	410	529	185	162	202	1658	26	347	262	302	0	0	795	804	2027	3947
socjoterapia	0	0	133	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	0	0	0	140	0
zajęcia z uczniami zdolnymi	0	0	14	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	14	16
terapia dla zagrożonych uzależnieniem	0	0	9	2	0	0	64	155	0	9	0	0	0	0	0	0	73	166
zajęcia aktywujące wybór zawodu	0	0	676	3845	1269	1001	980	1143	0	0	3819	3515	0	0	0	0	6744	9504
ćwiczenia rehabilitacyjne	83	86	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	83	86
inne formy pomocy indywidualnej	29	23	359	343	104	154	369	215	115	292	206	0	530	355	0	0	1712	1817
inne formy pomocy grupowej	89	94	30	3465	0	274	1937	983	89	143	437	1209	12	11	0	0	2594	6179

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (na podstawie sprawozdania statystycznego EN-5)

W roku szkolnym 2002/03 poradnie przyjęły przeszło 47 tys. dzieci i młodzieży, udzieliły 26 556 różnego rodzaju porad, wydały: 1872 orzeczenia kwalifikacyjne o potrzebie kształcenia specjalnego (najwięcej z powodu niepełnosprawności sprzężonej – 402), 1415 orzeczeń o potrzebie indywidualnego nauczania oraz 8733 opinii w różnych sprawach.

2. Baza.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne i ich dwie filie mają swoje siedziby w 3 budynkach i w 7 lokalach. Własnością gminy jest jeden budynek, a dwa budynki są własnością prywatną. Sześć lokali usytuowanych jest w budynkach należących do gminy, a jeden w budynku o nieustalonym stanie własnościowym.

Na remonty budynków wydatkowano z budżetu gminy w roku 2002 r. kwotę 47 971 zł, a z innych środków - 2004 zł.

3. Personel.

W poradniach zatrudnieni są pracownicy pedagogiczni na 204,25 etatach. Najwięcej z nich to nauczyciele mianowani (105 etatów) i dyplomowani (78 etatów). Liczbę etatów w zależności od poziomu wykształcenia i stopni awansu zawodowego pokazuje tabela P-3.

Tabela P-3. Liczba nauczycieli zatrudnionych w poradniach psychologiczno-pedagogicznych w roku szkolnym 2003/2004 w przeliczeniu na etaty według poziomu kwalifikacji stopni awansu zawodowego.

		Stopień awansu zawodowego		STAŻY- STA	KONTRAKT- OWY	MIANO- WANY	DYPLOMO- WANY	OGÓŁEM	%
L.p.	Poziom wykształcenia								
1a	Stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy mgr z przygotowaniem pedagogicznym	1a	2	20	97	78	197	99,78	
2b		2b	0,00	3,25	3,50	0,00	6,75		
3a	Tytuł zawodowy mgr bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata z przygotowaniem pedagogicznym	3a	0	0	0	0	0	0,24	
4b		4b	0,00	0,50	0,00	0,00	0,50		
5a	Tytuł zawodowy licencjata bez przygot. pedagog., kolegium nauczycielskie	5a	0	0	0	0	0	0	
6b		6b	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
7a	Pozostałe kwalifikacje	7a	0	0	0	0	0	0	
8b		8b	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
a	Razem pełnozatrudnieni	a	2	20	97	78	197	100	
b	Razem niepełnozatrudnieni	b	0,00	3,75	3,50	0,00	7,25		
RAZEM			2,00	23,75	100,50	78,00	204,25	100	

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie sprawozdania EN-3 z 2003 r.

W poradniach pracownicy administracji i obsługi zatrudnieni są na 37,75 etatów (sierpień 2003 r.).

4. Finanse.

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne prowadzone przez gminę miejską Kraków są jednostkami budżetowymi otrzymującymi środki finansowe określone corocznie planami finansowymi bezpośrednio z budżetu gminy. Posiadają one również konto środka specjalnego, na którym gromadzą środki finansowe pozyskiwane spoza budżetu miasta.

W roku 2002 placówki zlokalizowane w budynkach prywatnych lub gminnych administrowanych przez osoby prawne zapłaciły 35 272 zł czynszu.

Tabela P-4 przedstawia środki wydatkowane na prowadzenie poradni w latach 2001-2002.

Tabela P-4. Wydatki na prowadzenie poradni psychologiczno-pedagogicznych w latach 2001-2002.

Lp.	Rodzaj wydatków	2001r.	2002 r.
1.	Opieka Psychologiczna - wydatki bieżące	7 075 096	7 455 249
2.	Opieka Psychologiczna - wydatki ogółem (łącznie z zakupami inwestycyjnymi i inwestycjami)	7 078 062	7 471 226
3.	Wydatki na oświatę, wychowanie i edukacyjną opiekę wychowawczą – ogółem	589 418 028	605 407 111
4.	% (poz. 2/3)	1,20	1,23
5.	Wydatki Budżetu Miasta - ogółem	1 708 279 244	1 605 084 078

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie wykonania budżetu.

Wydatki na prowadzenie poradni stanowiły w roku 2002 1,23 % wszystkich wydatków na edukację.

VIII. Doradztwo metodyczne nauczycieli.

1. Definicja sektora.

Doradcy metodyczni realizują zadania z zakresu doskonalenia nauczycieli. Do zadań doradcy metodycznego należy w szczególności wspomaganie nauczycieli oraz rad pedagogicznych w:

- ✓ planowaniu, organizowaniu i badaniu efektów procesu dydaktyczno-wychowawczego;
- ✓ doborze i adaptacji lub tworzeniu programów nauczania i materiałów dydaktycznych;
- ✓ rozwijaniu umiejętności metodycznych;
- ✓ podejmowaniu działań innowacyjnych.

Doradca metodyczny, we współpracy z placówkami doskonalenia, bibliotekami pedagogicznymi i szkolnymi oraz właściwym kuratorium oświaty, planuje działanie stosownie do zgłoszonych potrzeb.

Doradca metodyczny realizuje zadania poprzez:

- ✓ udzielanie indywidualnych konsultacji;
- ✓ prowadzenie lekcji i zajęć otwartych oraz zajęć warsztatowych;
- ✓ organizowanie innych form doskonalenia wspomagających pracę dydaktyczno-wychowawczą nauczycieli.

Zadania doradcy metodycznego powierza gmina w uzgodnieniu z dyrektorem szkoły lub placówki, w której nauczyciel jest zatrudniony, po uzyskaniu pozytywnej opinii dyrektora Małopolskiego Centrum Doskonalenia Nauczycieli.

Zadania doradcy metodycznego mogą być wykonywane przez nauczyciela:

- ✓ w ramach stosunku pracy w publicznej szkole lub placówce, w której nauczyciel jest zatrudniony, z jednoczesnym obniżeniem wysokości obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych;
- ✓ w ramach dodatkowej umowy o pracę w publicznej placówce doskonalenia.

Zadania doradcy metodycznego powierza się na okres trzech lat, z możliwością jego przedłużenia.

2. Stan sektora.

Zarząd Miasta Krakowa w roku 2001 wyraził zgodę na powołanie w Krakowie 35 doradców metodycznych. Od 1 września 2003 roku w Krakowie funkcjonuje 32 doradców (3 doradców złożyło rezygnację – jeden ze względu na przejście na emeryturę, a dwóch w związku ze zmianą zatrudnienia).

Średnio na jednego doradcę metodycznego przypada ok. 350 etatów nauczycielskich. Wykaz doradców metodycznych zawiera tabela nr D-1, natomiast w tabeli D-2 zamieszczono liczbę nauczycieli według rodzaju prowadzonych zajęć w roku szkolnym 2002/03.

Do zadań nauczyciela doradcy metodycznego należy:

- a) coroczne opracowywanie planu doradztwa i przedkładanie go do akceptacji dyrektorowi Wydziału Edukacji,
- b) prowadzenie zajęć edukacyjnych w macierzystej szkole lub placówce zgodnie z ustalonym pensum i umożliwianie nauczycielom udziału w obserwacji tych zajęć,
- c) współpraca z przewodniczącymi komisji przedmiotowych i innych komisji rady pedagogicznej i wspieranie ich działań w zakresie doskonalenia pracy szkoły,
- d) udzielanie pomocy w planowaniu rozwoju zawodowego nauczycieli,
- e) inicjowanie i organizowanie współpracy oraz wymiany doświadczeń między nauczycielami i szkołami,

- f) gromadzenie informacji na temat interesujących rozwiązań programowych, metodycznych i organizacyjnych w szkołach i placówkach i jej upowszechnianie oraz promowanie twórczej aktywności nauczycieli i inspirowanie ich do prowadzenia działalności innowacyjnej,
- g) opracowywanie materiałów metodycznych dla nauczycieli i dyrektorów szkół,
- h) wspieranie liderów wewnątrzszkolnego doskonalenia nauczycieli w zakresie przygotowania i prowadzenia zajęć z radami pedagogicznymi,
- i) opiniowanie na wniosek Wydziału Edukacji autorskich rozwiązań organizacyjnych i programowych w szkołach i placówkach,
- j) współpraca z pracownikami wyższych uczelni, organizacjami oświatowymi i stowarzyszeniami nauczycielskimi,
- k) upowszechnianie wśród nauczycieli informacji dotyczących najważniejszych spraw związanych z edukacją, w tym dotyczących reformy edukacji, nowych uregulowań prawnych oraz lokalnej polityki oświatowej samorządu krakowskiego,
- l) doskonalenie własnego warsztatu pracy i dbałość o własny rozwój zawodowy,
- m) prowadzenie dokumentacji pracy oraz składanie sprawozdań z pracy,
- n) wykonywanie innych zadań zleconych przez dyrektora Wydziału Edukacji.

Doradca metodyczny swoje zadania realizuje poprzez:

- a) prowadzenie lekcji otwartych dla nauczycieli,
- b) organizowanie różnych form konsultacji indywidualnych i zbiorowych,
- c) pełnienie stałego dyżuru metodycznego w szkole macierzystej w określone dni tygodnia w wymiarze minimum 4 godzin tygodniowo,
- d) udzielanie porad zainteresowanym nauczycielom dotyczących planowania i organizacji zajęć edukacyjnych, wyboru programu nauczania i podręcznika, metod pracy i oceniania osiągnięć uczniów,
- e) wizyty w szkołach i placówkach, spotkania z zespołami przedmiotowymi i komisjami problemowymi rady pedagogicznej oraz obserwacje zajęć edukacyjnych nauczycieli na ich zaproszenie,
- f) inne według uznania doradcy.

Doradcy wykonują zadania na rzecz nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach prowadzonych przez gminę. Wszelkie działania doradcy poza wyżej wymienionymi szkołami i placówkami wymagają zgody dyrektora Wydziału Edukacji.

Zadania doradcy są realizowane w ramach stosunku pracy w szkole lub placówce, w której doradca jest zatrudniony, z prawem do obniżenia wysokości obowiązkowego wymiaru godzin zajęć edukacyjnych o 2/3 tego wymiaru oraz dodatkiem funkcyjnym w wysokości określonej przez Radę Miasta Krakowa w regulaminie przyznawania dodatków funkcyjnych dla nauczycieli (obecnie 200 zł miesięcznie).

Praca doradców metodycznych jest koordynowana przez Wydziału Edukacji. Wszyscy doradcy zostali podzieleni na pięć zespołów: humanistyczny, matematyczno-przyrodniczy, edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej i przedmiotów zawodowych. Zespołami kierują wybrani przez członków zespołu przewodniczący.

Koszty związane z pełnieniem zadań nauczycieli doradców metodycznych w skali roku wynoszą ok. 900 tys. zł.

Z końcem stycznia 2004 r. upływie trzyletni okres powierzenia funkcji doradcy metodycznego dla 30 nauczycieli.

Tabela D-1. Liczba nauczycieli i doradców metodycznych w szkołach i placówkach samorządowych według rodzaju zajęć edukacyjnych w roku szkolnym 2002/03.

Lp.	Przedmiot	Liczba nauczycieli	Liczba doradców
1.	wychowanie przedszkolne	1 348	2
2.	przedmioty zawodowe	1 186	3
3.	wychowanie fizyczne	1 057	2
4.	kształcenie zintegrowane	1 029	2
5.	język polski	1 007	3
6.	wychowanie w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i oświatowo-wychowawczych	956	2
7.	religia, etyka, inne	918	2
8.	matematyka	847	3
9.	język angielski	811	1
10.	języki: francuski, hiszpański, niemiecki, włoski, rosyjski i inne	555	
11.	historia, wiedza o społeczeństwie	502	2
12.	informatyka, technologia informacyjna	298	1
13.	muzyka, plastyka, sztuka	289	1
14.	biologia	244	1
15.	fizyka z astronomią	241	1
16.	inne przedmioty ogólnokształcące	233	-
17.	geografia	217	1
18.	chemia	204	1
19.	przyroda	188	1
20.	technika	114	1
21.	przysposobienie obronne	57	1

Źródło danych: Spis kadrowy nauczycieli Ewikan 2002 dotyczy stanu w dniu 1 października 2002 roku.

Ponadto dwóch doradców zajmuje się pomocą psychologiczno-pedagogiczną, jeden kształceniem integracyjnym i jeden kształceniem specjalnym.

IX. Obsługa finansowo-księgową szkół i placówek.

1. Definicja sektora.

Zespoły ekonomiki oświaty w Krakowie, zwane dalej ZEO, są jednostkami budżetowymi w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych, prowadzącymi obsługę finansowo-księgową oraz administracyjno-gospodarczą jednostek budżetowych (szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, samorządowego ośrodka psychologiczno – pedagogicznego), środków specjalnych tychże jednostek, zakładów budżetowych (przedszkoli i ośrodka kolonijnego w Gołkowicach) oraz innych form organizacyjnych przewidzianych przepisami prawa.

Nadzór merytoryczny nad pracą Zespołów sprawuje Wydział Edukacji Urzędu Miasta Krakowa.

Do podstawowych zadań ZEO należy prowadzenie spraw obsługiwanych szkół i placówek związanych z:

1. Obsługą księgową i sprawozdawczością finansową.
2. Planowaniem oraz sprawozdawczością ekonomiczną i statystyczną.
3. Naliczaniem wynagrodzeń i prowadzeniem ewidencji i sprawozdawczości z zakresu zatrudnienia i funduszu płac.
4. Kadrami i udzielaniem porad z zakresu prawa pracy i Karty Nauczyciela.
5. Organizacyjno-prawnych.
6. Realizacją zadań priorytetowych i powierzonych dzielnic Krakowa.
7. Zamówieniami publicznymi – organizowaniem przetargów.
8. Remontami i inwestycjami, usuwaniem awarii, przeglądami technicznymi obiektów oświatowych.
9. Bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową i obroną cywilną.
10. Organizacją inwentaryzacji ciągłej.
11. Kontrolą wewnętrzną i audytem wewnętrznym.
12. Obsługą kasy zapomogowo-pożyczkowej.
13. Obsługą finansowo-księgową działalności socjalnej, w tym byłych nauczycieli emerytów i rencistów gminy.
14. Innymi zleconymi przez gminę, m.in. organizacja, finansowanie i sprawozdawczość zadań scentralizowanych.

2. Stan sektora.

1) Dane statystyczne.

Według stanu na 1 września 2003 roku ZEO prowadzą obsługę finansowo-księgową oraz administracyjno-gospodarczą 89 szkół podstawowych, 6 gimnazjów, 34 zespołów szkół ogólnokształcących (w tym 65 różnych typów szkół), 2 zespołów szkół ogólnokształcących sportowych (w tym 4 szkoły), 7 szkół ogólnokształcących integracyjnych (w tym 14 szkół), 1 liceum ogólnokształcącego 10 zespołów szkół specjalnych (w tym 26 różnych typów szkół), 1 ośrodek psychologiczno – pedagogiczny dla dzieci przedszkolnych, 20 żłobków, 120 przedszkoli, 1 ośrodek wczasowo - kolonijnego.

W ZEO jest 291,25 etatów, w tym 262,33 etatów pracowników administracji obsługujących 271 szkół i placówek – jednostek organizacyjnych; na jedną placówkę – jednostkę organizacyjną przypada średnio 0,9 etatu pracownika ZEO bezpośrednio związanego z jej obsługą.

Tabela ZEO-1. Liczba etatów w zespołach ekonomiki oświaty oraz liczba obsługiwanych jednostek organizacyjnych w roku szkolnym.

Lp.	Zespoły ekonomiki oświaty	Liczba etatów do obsługi szkół i placówek	Liczba obsługiwanych szkół i placówek	Liczba etatów na jedną szkołę lub placówkę
1	Zachód	84,05	103	0,82
2	Południe	86,50	85	0,98
3	Wschód	81,78	83	0,98
4	Razem	262,33	271	0,93

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK (stan na 1 września 2003r.)

Dla porównania na każdą z 96 jednostek organizacyjnych „samobilansujących”, które nie są obsługiwane przez ZEO przypada średnio 2 etaty pracowników służb finansowo – księgowych – zakres działania tychże służb nie obejmuje zadań remontowych i inwestycji (do realizacji tych zadań zatrudniani są na umowę zlecenia inspektorzy nadzoru).

Średnia liczba etatów, o których mowa wyżej wynika z aktualnie obowiązujących przepisów (pracownik przygotowujący listę płac nie może jednocześnie jej zatwierdzać, a kasjer nie może zatwierdzać wypłaty, czy też rozliczenia zaliczki na zakupy).

Gdyby przyjąć, że każda z jednostek organizacyjnych aktualnie obsługiwanych przez ZEO została „samobilansująca” to budżet oświaty należałoby zwiększyć o około 7,7 mln złotych (utworzenie dodatkowo 320 etatów przy średnim miesięcznym wynagrodzeniu pracownika wraz z pochodnymi wynoszącym ok. 2 tys. zł).

Tabela ZEO-2. Kwoty wydatków na zadania oświatowe przypadających w 2002 roku na jednego pracownika (służb finansowo – księgowych, administracyjno – gospodarczych) ZEO lub jednostki „samobilansujące”.

L.p.	Wyszczególnienie	w tys. złotych		
		Kwota realizowanych - obsługiwanych wydatków w 2002 roku	Liczba pracowników służb finansowo – księgowych	Kwota w skali roku przypadająca na 1 zatrudnionego
1	ZEO – Zachód	125 205	84,05	1 490
2	ZEO – Południe	115 541	86,50	1 336
3	ZEO – Wschód	115 545	81,78	1 412
4	<i>Razem – średnie w ZEO</i>	<i>356 291</i>	<i>252,33</i>	<i>1412</i>
5	Jednostki samobilansujące	222 357	192,00	1 158

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

2) Baza.

ZEO prowadzą swoją działalność w budynkach, które stanowią własność gminy. Siedzibą Zespołu Ekonomiki Oświaty:

Kraków - Zachód – obejmujące swoją działalnością dzielnice od I do VII jest budynek przy ul. Żółkiewskiego 15,

Kraków – Południe – obejmujące swoją działalnością dzielnice od VIII do XIII jest budynek przy ul. Sokolskiej 13,

Kraków – Wschód – obejmujące swoją działalnością dzielnice od XIV do XVIII jest budynek przy ul. Fatimskiej 8.

3) Finanse.

ZEO otrzymują środki finansowe z budżetu Miasta na ich utrzymanie i realizację zadań statutowych.

Tabela ZEO-3. Wydatki na utrzymanie ZEO i realizację ich zadań statutowych w latach 2001 i 2002

L.p.	Zadania zespołów ekonomiki oświaty	w tys. złotych							
		2001 rok – Kwota ogółem	ZEO Zachód	ZEO Południe	ZEO Wschód	2002 rok – Kwota ogółem	ZEO Zachód	ZEO Południe	ZEO Wschód
1.	Prowadzenie przedszkoli	70 037	27 446	20 635	21 956	69 281	27 096	20 960	21 225
2.	Prowadzenie szkół podstawowych	163 387	61 468	53 603	48 316	160 426	58 142	54 667	47 617
3.	Prowadzenie gimnazjów	51 646	17 527	17 421	16 698	70 478	25 051	23 428	21 999
4.	Prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych	7 447	2 327	1 955	3 165	7 406	2 579	1 851	2 976
5.	Prowadzenie ZEO	9 710	3 107	3 302	3 301	10 793	3 847	3 468	3 478
6.	Prowadzenie ośrodka psychologiczno – pedagogicznego	681	-	681	-	651	-	651	-
7.	Zadania uznane przez dzielnicę za priorytetowe	2 655	1 198	675	782	2 776	1 218	808	750
8.	Zadania inwestycyjne	9 103	3 869	277	4 957	14 548	2 607	378	11 563
9.	Obsługa innych zadań związanych z oświatą, wychowaniem i opieką	11 319	2 300	6 043	2 976	11 792	1 804	6 533	3 455
10.	Kompetencje decyzyjne dzielnic, remonty placówek oświatowych i opiekuńczo – wychowawczych	5 617	2 019	1 845	1 753	5 589	1 981	1 859	1 749
11.	Remonty	2 685	635	1 182	868	891	243	442	206
12.	Realizacja zadań powierzonych w zakresie bezpieczeństwa	-	-	-	-	119	108	11	-
13.	Prowadzenie Ośrodka Wczasowo – Kolonijnego	-	-	-	-	70	-	-	70
14.	Realizacja Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	-	-	-	-	1 377	495	452	430
15.	Wybory do Rady Miasta Krakowa, Prezydenta Miasta, Sejmiku Województwa Małopolskiego	-	-	-	-	94	34	33	27
16	Razem	334 287	121 896	107 619	104 772	356 291	125 205	115 541	115 545

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

X. Ocena stanu krakowskiej oświaty - analiza SWOT.

Mocne strony:

1. Wysoki poziom osiągnięć uczniów w sprawdzianach po szkole podstawowej, egzaminach gimnazjalnych oraz w konkursach przedmiotowych i w olimpiadach.
2. Wysoka jakość kształcenia w szkolnictwie specjalnym.
3. Dobrze przygotowana i systematycznie doskonaląca swoje umiejętności kadra pedagogiczna.
4. Wystarczająca pod względem ilościowym baza szkół i placówek.
5. Rozwinięta sieć przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, specjalnych i placówek oświatowo-wychowawczych.
6. Rozwój sieci przedszkoli, szkół i placówek prywatnych.
7. Dobrze wyposażone przedszkola.
8. Dostęp do sieci internetowej w szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.
9. Przyjmowanie do szkół i placówek kształcenia specjalnego wszystkich dzieci posiadających orzeczenia do kształcenia specjalnego.
10. Objęcie opieką przedszkolną ponad 98 % dzieci 6 letnich.
11. Zróżnicowana oferta edukacyjna szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych i specjalnych .
12. Bogata oferta zajęć proponowanych przez młodzieżowe domy kultury i ośrodki sportowe.
13. Działania szkół i placówek na rzecz środowiska lokalnego.
14. Współpraca oraz realizacja wspólnych projektów krakowskich szkół i placówek ze szkołami zagranicznymi.

Słabe strony:

1. Ograniczona oferta kształcenia dla dzieci z pogranicza normy intelektualnej, z zaburzeniami w zachowaniu, zagrożonych niedostosowaniem społecznym i niedostosowanych społecznie.
2. Mała oferta szkolnictwa specjalnego niepublicznego.
3. Wysoki koszt kształcenia ucznia w szkołach podstawowych i w placówkach specjalnych w stosunku do otrzymywanej subwencji oświatowej.
4. Wysoki koszt utrzymania dziecka w przedszkolu.
5. Niewystarczające wyposażenie szkół i placówek.
6. Baza lokalowa niedostosowana do potrzeb uczniów niepełnosprawnych ruchowo.
7. Zróżnicowany poziom zaplecza rehabilitacyjnego i sportowego w szkołach i w placówkach kształcenia specjalnego.
8. Zły stan techniczny niektórych budynków.
9. Brak wystarczającej bazy sportowej.
10. Nierównomierne rozmieszczenie przedszkoli w stosunku do potrzeb.
11. Lokalizacja niektórych samorządowych przedszkoli, szkół i innych placówek w budynkach prywatnych.
12. Niewystarczające środki finansowe na unowocześnienie wyposażenia szkół.
13. Brak jednolitego oprogramowania informatycznego w zakresie obsługi finansowo-płacowej oraz arkuszy organizacji szkół i placówek.
14. Brak połączenia sieciowego z obsługiwanyimi placówkami i Urzędem Miasta w zakresie planowania, realizacji zadań budżetowych i wszelkiego rodzaju sprawozdawczości – w tym finansowej.

15. Zbyt mała, w porównaniu do oczekiwań lokalnego środowiska, oferta młodzieżowych domów kultury w okresie wakacji i ferii zimowych.
16. System wynagradzania dyrektorów szkół i placówek.
17. Niska średnia liczebność uczniów w oddziale w niektórych szkołach i placówkach.
18. Nierównomierne obciążenie budynków przedszkoli i szkół.
19. Niewystarczające w stosunku do potrzeb środki finansowe na zajęcia pozalekcyjne i wypoczynek dzieci i młodzieży..

Szanse:

1. Rosnące zainteresowanie nauczycieli doskonaleniem posiadanych lub zdobywaniem nowych kompetencji.
2. Coraz większe zainteresowanie rodziców „inwestowaniem” w rozwój dziecka.
3. Zakładanie przez podmioty prywatne przedszkoli i szkół na bazie przedszkoli i szkół prowadzonych przez gminę.
4. Pozyskiwanie dodatkowych środków z funduszy unii europejskiej, organizacji pozarządowych i innych funduszy celowych.
5. Zatrudnianie wolontariuszy.

Zagrożenie:

1. Zbyt niskie środki finansowe otrzymywane na działalność szkół i placówek w ramach subwencji oświatowej.
2. Nakładanie na miasto nowych zadań bez zagwarantowania pełnych środków finansowych na ich realizację.
3. Rosnąca liczba uczniów spoza Krakowa kierowanych do krakowskich szkół specjalnych obciążająca dodatkowo budżet miasta.
4. Wzrastająca liczba uczniów nauczanych indywidualnie.
5. Wywieranie negatywnego wpływu na dzieci przez media, upowszechnianie wzorców negatywnych.
6. Niektóre przywileje wynikające z Karty Nauczycieli (np. roczny urlop dla poratowania zdrowia).
7. Wysokie bezrobocie wśród rodziców dzieci przedszkolnych i uczniów.
8. Nierównomierny rozwój dzielnic Krakowa.
9. Odejście do roku 2006 na emeryturę dużej grupy doświadczonych i wysoko kwalifikowanych nauczycieli i dyrektorów szkół.
10. Malejąca rola rodziców w wychowaniu dzieci.
11. Rosnące wydatki ponoszone przez miasto na utrzymanie szkół i placówek.
12. Spadek liczby uczniów.

Część II
Cele i działania na lata 2004-2006.

Edukacja stanowi jeden z najważniejszych priorytetów w strategii miasta. Wszelkie działania w zakresie edukacji winny być ukierunkowane na wszechstronny rozwój i wychowanie młodego człowieka. Zgodnie z preambułą do ustawy o systemie oświaty, szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować młodego człowieka do dobrego, udanego życia w społeczeństwie, do wypełnienia obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności. Nauczanie i wychowanie - respektując chrześcijański system wartości - za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki. Kształcenie i wychowanie służy rozwijaniu u młodego człowieka poczucia odpowiedzialności, miłości ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. W Krakowie - mieście o szczególnej roli w historii Polski - powinien funkcjonować wzorcowy system edukacji.

Uważamy, że najważniejszym celem polityki oświatowej powinno być osiągnięcie wysokiego poziomu kształcenia i wychowania naszych dzieci i młodzieży wspierane przez racjonalne i kreatywne działania samorządu uwzględniające możliwości finansowe Miasta oraz współdziałanie z małopolskim kuratorem oświaty. Wymaga to priorytetowego traktowania finansowania zadań oświatowych przy tworzeniu budżetu Miasta.

Za najważniejsze cele polityki zarządzania oświatą przyjmujemy:

1. Podnoszenie jakości kształcenia, wychowania i opieki w szkołach i w placówkach oświatowych poprzez:

- Poprawę warunków bazowych funkcjonowania szkół i placówek oświatowych.
- Doskonalenie jakości zarządzania szkołami i placówkami oraz jakości pracy kadry pedagogicznej szkół i placówek oświatowych.
- Zapewnienie optymalnych warunków organizacyjnych realizacji procesu dydaktyczno-wychowawczego oraz opieki.
- Tworzenie warunków do aktywności pozalekcyjnej i pozaszkolnej dzieci i młodzieży.
- Wspieranie kształcenia uczniów szczególnie uzdolnionych oraz uczniów z trudnościami edukacyjnymi.

2. Racjonalizację wydatków oświatowych poprzez:

- Efektywne gospodarowanie majątkiem miasta.
- Obniżanie kosztów utrzymania budynków oświatowych.
- Wprowadzenie standardów organizacyjnych szkół i placówek.
- Racjonalizację sieci szkół.
- Tworzenie warunków dla rozwoju oświaty niepublicznej.

3. Umożliwianie dostępu do edukacji na każdym etapie kształcenia i w każdym wieku poprzez:

- Likwidację barier architektonicznych w szkołach i placówkach.
- Współpracę szkół i placówek z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie udzielania pomocy materialnej uczniom w trudnej sytuacji materialnej.
- Rozwijanie kształcenia ustawicznego, w tym kształcenia na odległość.

XI. Standardy organizacyjne szkół i placówek.

1. Dla przedszkoli:

- 1.1. Liczebność grupy powinna wynosić 25 dzieci, nie tworzy się grupy o liczebności mniejszej niż 20 dzieci.
- 1.2. W przedszkolach specjalnych minimalna liczebność grupy nie może być mniejsza od minimalnej liczebności określonej w odrębnych przepisach.
- 1.3. Liczba etatów administracji i obsługi wynosi:
 - 1.3.1. Dla przedszkoli liczących nie więcej niż 4 oddziały -2,5 na jeden oddział.
 - 1.3.2. Dla przedszkoli liczących więcej niż 4 oddziały - 2,25 na jeden oddział.
- 1.4. W przedszkolu może zostać utworzone stanowisko wicedyrektora.
- 1.5. Przedszkole powinno być otwierane – w zasadzie - nie wcześniej niż o godz. 6.00 i zamykane nie później niż o godz. 17.00.

2. Dla szkół podstawowych:

- 2.1. Średnia liczebność oddziałów w całej szkole powinna wynosić 25 uczniów.
- 2.2. Nie tworzy się oddziałów o liczebności mniejszej niż 20 uczniów, z zastrzeżeniem ust. 9 pkt 9.1 i ust. 10.
- 2.3. Nie tworzy się oddziałów klas IV o liczebności mniejszej niż 22 uczniów w szkołach, w których liczba oddziałów klas III jest większa od dwóch.
- 2.4. Liczba dzieci w grupie w świetlicy szkolnej powinna wynosić 25.
- 2.5. Liczba stanowisk wicedyrektora uzależniona jest od liczby oddziałów i nie może przekroczyć trzech.
- 2.6. Ustala się następujące zasady zatrudnienia nauczycieli pedagogów (psychologów), bibliotekarzy i wychowawców w świetlicy:
 - 2.6.1. Na każde stanowisko pedagoga (psychologa) i bibliotekarza nie mniej niż 0,5 etatu, a nie więcej niż 2 etaty w zależności od liczby uczniów.
 - 2.6.2. Liczba etatów wychowawców w świetlicy szkolnej uzależniona jest od liczby grup i czasu przebywania dzieci w świetlicy.
- 2.7. Ustala się następujące zasady zatrudnienia pracowników administracji i obsługi:
 - 2.7.1. Nie mniej niż 1 etat a nie więcej niż 9 etatów pracowników administracji i obsługi w zależności od liczby uczniów i warunków w jakich szkoła funkcjonuje.
 - 2.7.2. Nie mniej niż 0,5 etatu a nie więcej niż 2,5 etatu pracowników ekonomicznych w zależności od liczby uczniów, w przypadku szkół prowadzących własną obsługę finansową.
 - 2.7.3. Podziału etatów na administrację i obsługę dokonuje dyrektor szkoły w ramach przyznanego limitu.
 - 2.7.4. Jeden etat na 1000 m² powierzchni do sprzątnięcia.
 - 2.7.5. W szkołach prowadzących stołówki liczba etatów pracowników stołówki uzależniona jest od liczby wydawanych obiadów i nie może przekraczać 6 etatów, w tym 1 etatu intendentki i 1 etatu kucharki.

3. Dla gimnazjów:

- 3.1. Średnia liczebność oddziałów w całej szkole powinna wynosić 27 uczniów.
- 3.2. Nie tworzy się oddziałów o liczebności mniejszej niż 23 uczniów, z zastrzeżeniem ust. 9 pkt 9.1 i ust. 10.

- 3.3. Liczbę stanowisk wicedyrektora, liczbę etatów nauczycieli bibliotekarzy, pedagogów (psychologów), liczbę etatów pracowników administracyjnych, ekonomicznych oraz obsługi określa się tak, jak w ust. 2.
4. Dla szkół ponadgimnazjalnych:
- 4.1. Średnia liczebność oddziałów w całej szkole lub zespole szkół powinna wynosić 31 uczniów.
- 4.2. Nie tworzy się oddziałów o liczebności mniejszej niż 25 uczniów, a w przypadku szkół dla dorosłych o liczebności mniejszej niż 35 uczniów, z zastrzeżeniem ust. 9 pkt 9.1.
- 4.3. Liczbę stanowisk wicedyrektora, liczbę etatów nauczycieli bibliotekarzy, pedagogów (psychologów), liczbę etatów pracowników administracyjnych, ekonomicznych oraz obsługi określa się tak, jak w ust. 2.
- 4.4. Liczba dodatkowych stanowisk kierowniczych wynikających ze specyfiki szkoły (kierownik internatu, kierownik warsztatów, kierownik szkolenia praktycznego) nie może przekraczać 3 etatów.
5. Dla szkół specjalnych:
- 5.1. Minimalna liczebność oddziału nie może być mniejsza od minimalnej liczebności określonej w odrębnych przepisach.
- 5.2. Liczbę stanowisk wicedyrektora, liczbę etatów nauczycieli bibliotekarzy, pedagogów (psychologów), liczbę etatów pracowników administracyjnych, ekonomicznych i obsługi ustala się tak jak w ust. 2, natomiast liczbę dodatkowych stanowisk kierowniczych wynikających ze specyfiki szkoły określa się tak, jak w ust. 4 pkt 4.4.
- 5.3. W szkołach prowadzących stołówki liczbę etatów pracowników stołówki określa się tak, jak w ust. 2 pkt 2.7.5.
6. Dla internatów i burs:
- 6.1. Nie tworzy się grup wychowawczych o liczebności mniejszej od 30 wychowanków.
- 6.2. Minimalna liczebność grupy uczniów szkoły specjalnej nie może być mniejsza od minimalnej liczebności określonej w odrębnych przepisach.
- 6.3. Utworzenie stanowiska wicedyrektora bursy uzależnione jest od liczby wychowanków.
- 6.4. Liczba etatów obsługi (bez pracowników stołówki) nie może przekraczać pięciu i uzależniona jest od wielkości internatu lub bursy.
- 6.5. W przypadku internatów i burs prowadzących stołówki liczbę etatów pracowników stołówki określa się tak, jak w ust. 2 pkt 2.7.5.
7. Dla młodzieżowych domów kultury:
- 7.1. Stałą formę zajęć (koło, sekcja, zespół, klub) tworzy się dla co najmniej 15 uczestników.
- 7.2. Tygodniowy wymiar zajęć w formach stałych wynosi maksymalnie 4 godziny na jedną formę.
- 7.3. Mogą zostać utworzone pracownie od co najmniej 5 form zajęć stałych o zbliżonej tematyce.

- 7.4. Mogą zostać utworzone działy od co najmniej 20 form zajęć stałych o zbliżonej tematyce.
 - 7.5. W przypadku utworzenia działu tworzy się stanowisko kierownika działu.
 - 7.6. Utworzenie stanowiska wicedyrektora uzależnione jest od liczby zajęć stałych.
 - 7.7. Liczba etatów pracowników administracyjno-ekonomicznych oraz obsługi nie może przekroczyć 12 etatów.
 - 7.8. Podziału etatów na administrację i obsługę dokonuje dyrektor placówki w ramach przyznanego limitu.
 - 7.9. Ustala się jeden etat na 1000 m² powierzchni do sprzątnia.
8. Dla poradni psychologiczno-pedagogicznych:
 - 8.1. Może być utworzone stanowiska wicedyrektora w zależności od liczby pracowników.
 - 8.2. Liczba etatów pracowników administracyjno-ekonomicznych nie może przekroczyć 3,5 etatu.
 - 8.3. Liczba etatów pracowników obsługi nie może przekroczyć 2 etatów.
 - 8.4. W zależności od potrzeb można zatrudnić lekarza w wymiarze do 0,25 etatu.
9. Dla szkół i przedszkoli prowadzących oddziały integracyjne wprowadza się następujące zasady:
 - 9.1. Liczebność oddziałów integracyjnych powinna wynosić 20 uczniów (dzieci), w tym od 3 do 5 niepełnosprawnych.
 - 9.2. Można utworzyć dodatkowe etaty nauczycieli wspomagających kształcenie uczniów niepełnosprawnych, których liczba powinna być uzależniona od liczby oddziałów integracyjnych, ale nie większa niż 1 do 1,3 etatu na jeden oddział.
10. W przypadku niemożności otwarcia w danym roku szkolnym oddziałów klas I o liczebności co najmniej 20 uczniów w szkole podstawowej i 23 uczniów w gimnazjum, w następnym roku szkolnym inicjuje się procedury zmierzające do likwidacji szkoły, jeśli w dalszym ciągu liczba dzieci zapisanych do szkoły nie pozwala na otwarcie oddziałów co najmniej 20-osobowych w szkole podstawowej i 23-osobowych w gimnazjum.
11. W placówkach, które posiadają filię etaty pracowników administracyjno-ekonomicznych i obsługi może ulec zwiększeniu w zależności od wielkości filii.
12. Szczegółowe normy zatrudnienia oraz liczbę stanowisk kierowniczych ustala corocznie Prezydent miasta Krakowa.

XII. Wskaźniki racjonalizacji sieci szkół i przedszkoli.

Poniższe wskaźniki racjonalizacji mają charakter kierunkowy a decyzje w sprawie likwidacji lub przekształcenia podejmowana jest z uwzględnieniem wszystkich okoliczności konkretnego przypadku.

1. Warunki inicjujące zamiar przekształcenia lub likwidacji szkoły i przedszkola.

1.1. Dla przedszkoli:

1.1.1. Spadek o co najmniej 10 % liczby dzieci w przedszkolu w ciągu ostatnich trzech lat.

1.1.2. Wykorzystywanie mniej niż 75 % miejsc w stosunku do liczby dzieci zapisanych w danym roku szkolnym, na podstawie sprawozdania statystycznego.

1.1.3. Wydatki na funkcjonowanie przedszkola, przekraczające 125% średnich wydatków z budżetu miasta - w przeliczeniu na jedno dziecko.

1.2. Dla szkół podstawowych i gimnazjów:

1.2.1. Spadek o co najmniej 10 % liczby uczniów w szkole w ciągu ostatnich trzech lat.

1.2.2. Obciążenie sal poniżej 5,5 godzin lekcyjnych w szkołach podstawowych i 6,5 godzin lekcyjnych w gimnazjach dziennie średnio na każdą salę.

1.2.3. Szkoła podstawowa o mniejszej niż 120 (6 oddziałów x 20 uczniów), a gimnazjum o mniejszej niż 150 (6 oddziałów x 25 uczniów) liczbie uczniów.

1.2.4. Wydatki na funkcjonowanie szkoły przekraczające 125% średnich wydatków z budżetu miasta - w przeliczeniu na jednego ucznia.

1.3. Dla szkół ponadgimnazjalnych:

1.3.1. Spadek o co najmniej 10 % liczby uczniów w szkole w ciągu ostatnich dwóch lat.

1.3.2. Obciążenie sal poniżej 7,5 godzin lekcyjnych dziennie średnio na każdą salę.

1.3.3. Wydatki na funkcjonowanie szkoły przekraczające 125% średnich wydatków z budżetu miasta - w przeliczeniu na jednego ucznia.

1.3.4. Możliwość połączenia szkół ponadgimnazjalnych kształcących w tych samych lub zbliżonych kierunkach.

1.4. Dla szkół specjalnych:

1.4.1. Spadek o co najmniej 10 % liczby uczniów w szkole w ciągu ostatnich 3 lat.

1.4.2. Obciążenie sal poniżej 6 godzin lekcyjnych dziennie średnio na każdą salę.

1.4.3. Wydatki na funkcjonowanie szkoły przekraczające 125% średnich wydatków z budżetu miasta - w przeliczeniu na jednego ucznia, z uwzględnieniem rodzaju niepełnosprawności.

1.5. Dla wszystkich przedszkoli i szkół:

budynek, w którym zlokalizowana jest placówka nie jest własnością miasta.

1.6. W wydatkach na funkcjonowanie szkoły (przedszkola), o których mowa w punktach 1.1.3, 1.2.4, 1.3.3, 1.4.3 uwzględnia się wydatki poniesione z budżetu miasta - w roku poprzednim - na realizację zadania „*prowadzenie szkoły/ przedszkola*” wraz z wydatkami na obsługę finansowo-księgową naliczonymi dla szkół (przedszkoli)

obsługiwanych przez zespoły ekonomiki oświaty, bez wydatków na zakup żywności do stołówek szkolnych.

1.7. Średnie wydatki, o których mowa w punktach 1.1.3 i 1.2.4 obliczane są odrębnie dla przedszkoli i szkół prowadzących oddziały integracyjne.

2. Warunki uniemożliwiające przekształcenie lub likwidację szkoły i przedszkola.

2.1. Dla przedszkoli:

brak wystarczającej liczby miejsc w najbliższych położonych przedszkolach.

2.2. Dla szkół podstawowych i gimnazjów, w tym specjalnych:

2.2.1. Obciążenie sal w szkołach przejmujących obwód zlikwidowanej szkoły – większe od 8,5 godzin lekcyjnych dziennie średnio na każdą salę lub stosunek liczby oddziałów do liczby sal jest większy od 1,5.

2.2.2. Koszt dowozu uczniów do innych szkół przekracza wydatki, o których mowa w ust. 3 pkt 3.2.

2.3. Dla szkół ponadgimnazjalnych, w tym specjalnych:

obciążenie sal w szkole (szkołach), do których przechodzą uczniowie zlikwidowanej szkoły – większe od 10 godzin lekcyjnych dziennie średnio na każdą salę.

3. Wskaźniki szczegółowe (stosowane do każdego typu szkoły lub zespołu szkół oddzielnie).

3.1. Odległość do najbliższej placówki tego samego typu w przypadku przedszkola, szkoły podstawowej i gimnazjum,
ok. 500 m – 16 pkt,
za każde 100 m poniżej 500 m – dodatkowo 4 pkt,
za każde 100 m powyżej 500 m do 800 m – 4 pkt ujemne,
od 900 m – 0 pkt.

3.2. Roczne wydatki związane z utrzymaniem budynku (ogrzewanie, energia elektryczna, gaz, woda i ścieki, wywóz nieczystości, zakup środków czystości, ubezpieczenie i czynsz) na jedno dziecko (ucznia) w roku budżetowym poprzedzającym dwa lata datę likwidacji lub przekształcenia,
poniżej średniej – 0 pkt,
średnia i powyżej średniej do 5% – 1 pkt,
za każde następne 5 % - dodatkowo po 2 pkt.

3.3. Roczne wydatki płacowe (paragrafy: 4010, 4040, 4110, 4120, 4440) na jedno dziecko (ucznia) w roku budżetowym poprzedzającym dwa lata datę likwidacji lub przekształcenia,
na poziomie średniej – 0 pkt,
poniżej średniej do 10% - 1 pkt ujemny,
za każde następne 10 % - dodatkowo 1 pkt ujemny,
powyżej średniej do 5% – 1 pkt,
za każde następne 5 % - dodatkowo po 2 pkt

- 3.4. Roczne wydatki płacowe (paragrafy: 4010, 4040, 4110, 4120, 4440) na jedną grupę (oddział) w roku budżetowym poprzedzającym dwa lata datę likwidacji lub przekształcenia,
na poziomie średniej – 0 pkt,
poniżej średniej do 10% - 1 pkt ujemny,
za każde następne 10 % - dodatkowo 1 pkt ujemny,
powyżej średniej do 5% – 1 pkt,
za każde następne 5 % - dodatkowo po 2 pkt
- 3.5. Liczba dzieci (uczniów) na etat administracji i obsługi w roku szkolnym poprzedzającym datę likwidacji lub przekształcenia,
powyżej średniej – 0 pkt.
średnia i poniżej średniej do 5% – 1 pkt,
za każde następne 5 % - dodatkowo po 0,5 pkt
- 3.6. Szacunkowy koszt nakładów na remont przedszkola (szkoły) w stosunku do średnich wydatków na remonty w przedszkolach (szkołach) w roku budżetowym poprzedzającym dwa lata przekształcenie lub likwidację,
poniżej średniej – 0 pkt,
średnia i powyżej średniej do 100% – 1 pkt,
za każde następne 100 % - dodatkowo 1 pkt.
Szacunkowy koszt nakładów na remont określa się na podstawie corocznego przeglądu budynku z uwzględnieniem wniosków dyrektora przedszkola (szkoły).
- 3.7. Placówka posiadająca pełną bazę i wyposażenie do realizacji zadań statutowych - 0 pkt,
w pozostałych przypadkach – 5 pkt.
- 3.8. Szacunkowe oszczędności wynikające z przekształcenia lub likwidacji w następnym roku budżetowym po dacie likwidacji lub przekształcenia
do 30 tys. zł - 0 pkt,
powyżej 30 tys. do 60 tys. zł - 2 pkt,
powyżej 60 tys. do 90 tys. zł - 4 pkt,
powyżej 90 tys. zł – 6 pkt.
- 3.9. Preferencje gimnazjalistów w roku poprzedzającym przekształcenie lub likwidację w przypadku szkół ponadgimnazjalnych,
liczba otwartych oddziałów klas I mniejsza od planowanej – 1 pkt,
liczba otwartych oddziałów klas I równa lub większa od planowanej – 0 pkt.
4. Wskaźniki szczegółowe są stosowane dla szkół (placówek), które:
- 4.1. spełniają przynajmniej jeden warunek inicjujący określony w ust. 1,
4.2. nie spełniają żadnego z warunków uniemożliwiających określonych w ust. 2.
5. Wyższa liczba punktów stanowi przesłankę do likwidacji lub przekształcenia szkoły (placówki). Średnie, o których mowa w ust. 3 obliczane są oddzielnie dla wszystkich szkół lub zespołów szkół danego typu prowadzonych przez gminę miejską Kraków.
6. Listę szkół, o których mowa w ust. 5 wraz z punktacją przedstawia się do konsultacji Komisji Edukacji Rady Miasta Krakowa.
7. Tryb przekształcania lub likwidacji szkół (przedszkoli) określają odrębne przepisy.

XIII. Harmonogram działań na lata 2004-2006.

Lp.	Zadanie	Termin
1.	Coroczna analiza finansowania zadań oświatowych w układzie ustalonym przez Prezydenta Miasta po zasięgnięciu opinii Komisji Budżetowej i jej prezentacja na posiedzeniu Komisji Budżetowej.	Do 30 marca każdego roku ustalenie zakresu analizy Do 30 maja każdego roku przedstawienie analizy
2.	Coroczna analiza sieci szkół i placówek pod kątem sytuacji demograficznej, potrzeb edukacyjnych oraz kosztów utrzymania.	Do 31 XI każdego roku
3.	Przedstawienie Komisji Edukacji Rady Miasta Krakowa listy szkół i przedszkoli przeznaczonych do likwidacji lub przekształcenia ustalonej zgodnie ze wskaźnikami racjonalizacji sieci szkół i przedszkoli.	Do 31 XII każdego roku
4.	Wprowadzenie pod obrady RMK projektów uchwał w sprawie zamiaru likwidacji lub przekształcenia szkół i przedszkoli.	Do 31 I każdego roku
5.	Likwidacja lub przekształcenie szkół i innych placówek, w stosunku do których Rada Miasta podjęła uchwałę w sprawie likwidacji lub przekształcenia.	Do 31 VIII każdego roku
6.	Koordinacja działań pomiędzy szkołami, młodzieżowymi domami kultury, międzyszkolnymi ośrodkami sportowymi i innymi placówkami organizującymi zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne w celu lepszego wykorzystania środków finansowych na organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży.	Cały okres
7.	Wdrażanie standardów organizacji szkół i placówek.	Do 31 V każdego roku
8.	Przygotowanie projektu uchwały w sprawie podniesienia od 1 września 2004 r. odpłatności za korzystanie z przedszkoli samorządowych.	Do 31 III 2004 r.
9.	Przygotowanie systemu motywowania dyrektorów szkół i placówek, w którym wynagrodzenie dyrektora zostanie ściśle uzależnione od efektów organizacji i zarządzania, w szczególności w zakresie poziomu kształcenia i prawidłowej gospodarki finansowej.	Do 31 VIII 2004 r.
10.	Stworzenie jednolitego systemu oprogramowania i przepływu informacji w zakresie spraw finansowych, kadrowych, płacowych oraz organizacji pracy.	Do 31 XII 2005 r.
11.	W miarę możliwości wyprowadzanie przedszkoli, szkół i innych placówek z budynków prywatnych do budynków gminnych.	Cały okres
12.	Stwarzanie rzeczywistych warunków do zakładania szkół i placówek przez osoby prawne lub fizyczne, w tym również na bazie likwidowanych przedszkoli i szkół prowadzonych przez miasto.	Cały okres
13.	Reorganizacja systemu obsługi finansowo-księgowej szkół i placówek.	Do 31 XII 2005 r.
14.	Poprawa warunków bazowych funkcjonowania szkół i placówek oświatowych.	Cały okres
15.	Obniżanie kosztów utrzymania budynków oświatowych. Szczegółowy plan działań mających na celu obniżenie tych kosztów zostanie przedstawiony Radzie Miasta w terminie do 31 sierpnia 2004 r.	Cały okres
16.	Współpraca szkół i placówek z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie udzielania pomocy materialnej uczniom w trudnej sytuacji materialnej. Szczegółowy plan działań w tym zakresie zostanie przedstawiony Radzie Miasta w terminie do 31 sierpnia 2004 r.	Cały okres

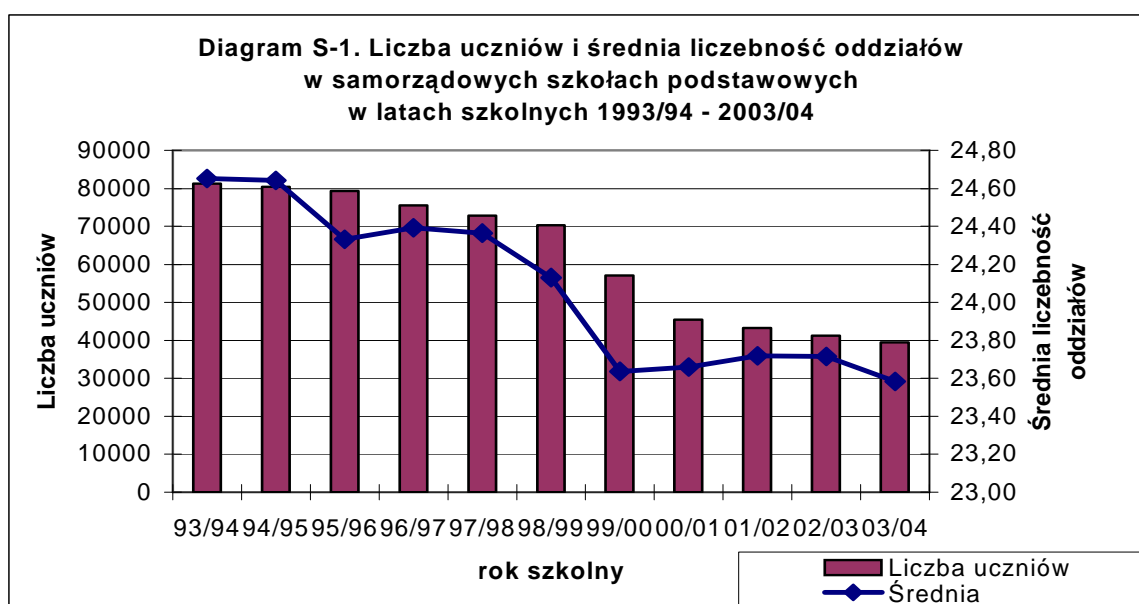
Część III
Analiza proponowanych rozwiązań i działań

XIV. Analiza standardów organizacyjnych szkół i placówek pod kątem minimalnej i średniej liczebności oddziałów.

Największy rozdźwięk między planowanymi standardami dotyczącymi średniej liczebności oddziału a stanem faktycznym ma miejsce w szkołach podstawowych (różnica 2,3 ucznia na oddział w roku szkolnym 2002/03) i w szkołach zawodowych dla młodzieży na podbudowie gimnazjum (różnica 2,14).

Czy w Krakowie możliwe jest osiągnięcie średniej liczebności uczniów w oddziale szkoły podstawowej równej 26 ?

W latach szkolnych 1993/94 – 2003/04 liczba uczniów w szkołach podstawowych zmniejszyła się o 41 728, a średnia liczebność oddziałów zmniejszyła się od 24,65 do 23,58. Pokazuje to diagram S-1. Gwałtowny spadek liczby uczniów w latach 1999-2000 spowodowany został wprowadzeniem w roku szkolnym 1999/00 6-letnich szkół podstawowych i 3-letnich gimnazjów. W tych latach szkoły podstawowe opuszczały dwa roczniki, po klasie szóstej i ósmej.

Szkoły podstawowe możemy podzielić na trzy grupy. Pierwsza to szkoły liczące co najmniej 120 uczniów, druga - szkoły bez rekrutacji do oddziałów klas I (tzw. wygaszane), a trzecia – szkoły liczące mniej niż 120 uczniów. Analiza średniej liczebności oddziałów w tych grupach w roku szkolnym 2003/04 (tabela S-1) pokazuje, że największą liczebność mają szkoły wygasające – 24,89 uczniów w oddziale, a najmniejszą - szkoły małe (poniżej 120 uczniów) – 16,71 uczniów w oddziale.

Tabela S-1. Liczba samorządowych szkół podstawowych w zależności od liczby oddziałów w roku szkolnym 2003/04.

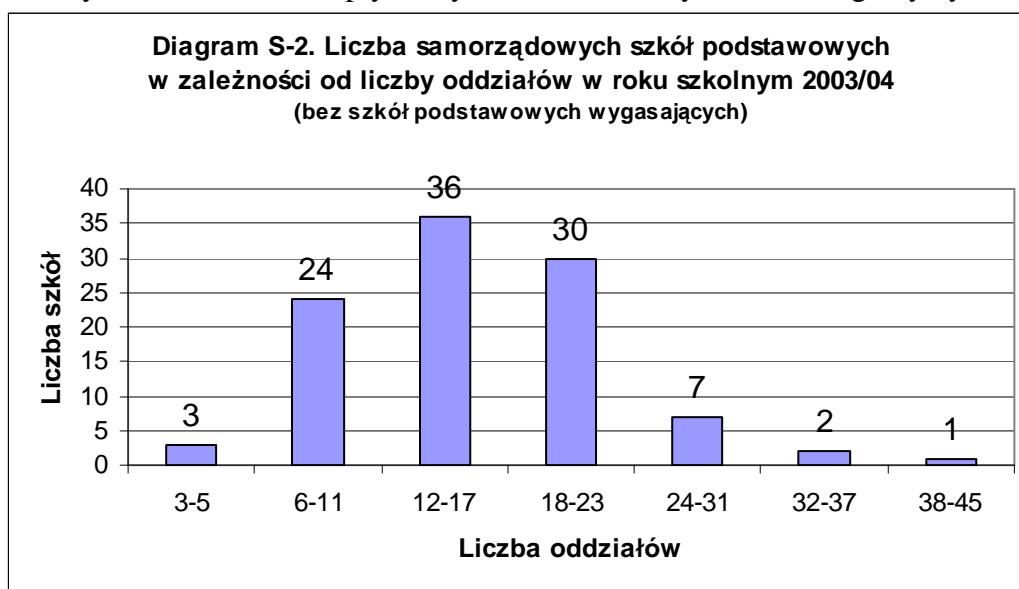
Wyszczególnienie	liczba szkół	liczba uczniów	liczba oddziałów	średnia liczebność oddziału
Szkoły podstawowe ogółem *)	130	39500	1675	23,58
Szkoły podstawowe wygaszane	27	1120	45	24,89
Szkoły podstawowe bez wygaszanych	103	38380	1630	23,55
Szkoły podstawowe bez wygaszanych i mniejszych niż 120 uczniów	93	37461	1575	23,78
Szkoły podstawowe mniejsze niż 120 uczniów	10	919	55	16,71

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

*)Szkoły podstawowe z Ogólnokształcącą Szkołą Muzyczną

W trzech ostatnich latach szkolnych 2000/01-2002/03 średnia liczebność oddziałów w szkołach podstawowych utrzymywała się mniej więcej na zbliżonym poziomie ok. 23,7 uczniów pomimo spadku liczby uczniów o 4189 (183 oddziały). Było to możliwe na skutek stopniowej likwidacji 34 szkół podstawowych, w których zlokalizowano gimnazja. W tym okresie szkoły te opuściło prawie 4 tys. uczniów, kolejna i ostatnia już grupa licząca ok. 1,1 tys. ukończy je w roku szkolnym 2003/04. Dzięki temu w pozostałych szkołach liczba uczniów zmalała tylko o 191.

Od 1 września 2004 r spadek liczby uczniów związany z niżem demograficznym obejmie pozostałe szkoły podstawowe. Tendencje demograficzne na lata szkolne 2003/04 – 2006/07 są podobne to tych z poprzednich trzech lat. Na to nakłada się niekorzystnie ułożona sieć szkół podstawowych. W diagramie S-2 widać, że najczęściej mamy szkół liczących 12-17 oddziałów, gdzie na jednym poziomie funkcjonują 2-3 oddziały. Aż 29 szkół posiada maksymalnie po dwa oddziały na jednym poziomie klas. W różnych analizach przyjmuje się, że optymalną z punktu widzenia kosztów i organizacji pracy jest szkoła licząca ok. 24 oddziały, co przy średniej liczebności oddziału równej 26 daje 624 uczniów. W roku szkolnym 2003/04 takich optymalnych 24-oddziałowych szkół mogłoby być w Krakowie 70.

Jeżeli sieć szkół podstawowych nie zostanie zrationalizowana czekają nas dwa procesy. Pierwszy to spadek liczby oddziałów w szkołach przy utrzymującej się średniej liczebności oddziałów na obecnym poziomie, drugi to spadek liczby uczniów w oddziale przy utrzymującej się mniej więcej na obecnym poziomie liczbie oddziałów. Oba procesy będą zachodziły równocześnie z różną intensywnością w poszczególnych szkołach. Efekt końcowy można przewidzieć. Generalnie będzie nim spadek średniej liczebności oddziałów i wiele pustych po południu szkół.

Niezależnie, który z tych scenariuszy zostanie zrealizowany to procesy te niekorzystnie wpłyną na finanse miasta. Subwencja oświatowa naliczana według liczby uczniów będzie realnie maleć natomiast dopłaty miasta do subwencji rosnać. Na przykład spadek liczebności oddziałów spowoduje wzrost kosztów zadania. Wystarczy powiedzieć, że realizując w roku szkolnym 2002/03 to samo zadanie w oddziałach 26-osobowych oszczędzilibyśmy ok. 230 etatów nauczycieli, co przy założeniu, że jeden etat nauczycielski z wszystkimi pochodnymi w skali roku to wydatek rzędu 30 tys. zł, daje kwotę co najmniej ok. 6,8 mln zł (przyjęto 1,5 etatu na oddział).

Tabela S-2 zawiera symulację liczby oddziałów w szkołach podstawowych w zależności od średniej liczebności oddziału do roku szkolnego 2010/11.

Tabela S-2. Szacowana liczba oddziałów w samorządowych szkołach podstawowych w latach 2002-2010 przy średniej liczebności oddziałów od 23,7 do 28.

Rok szkolny	Szacowana liczba uczniów	Szacowana liczba oddziałów				
		średnia liczba uczniów w oddziale -23,7	średnia liczba uczniów w oddziale -25	średnia liczba uczniów w oddziale -26	średnia liczba uczniów w oddziale -27	średnia liczba uczniów w oddziale -28
1	2	3	4	6	7	8
02/03 *)	40816	1722	1633	1570	1512	1458
03/04 **)	39500	1675	1580	1519	1463	1411
04/05	37534	1584	1501	1444	1390	1341
05/06	36471	1539	1459	1403	1351	1303
06/07	35616	1503	1425	1370	1319	1272
07/08	34938	1474	1398	1344	1294	1248
08/09	34590	1459	1384	1330	1281	1235
09/10	33971	1433	1359	1307	1258	1213
10/11	33634	1419	1345	1294	1246	1201

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie danych demograficznych

*) Liczba uczniów w kolumnie 2 oraz liczba oddziałów w kolumnie 3 na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2002 r.

***) Liczba uczniów w kolumnie 2 oraz liczba oddziałów w kolumnie 3 na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2003 r.

Na podstawie tabeli S-2 można przeanalizować różne scenariusze wydarzeń na najbliższe trzy i dalsze lata. Nawet utrzymaniu średniej liczebności oddziału na poziomie roku szkolnego 2002/03 wymaga spadku liczby oddziałów o ok.172 do roku szkolnego 2006/07. Dalsze utrzymanie średniej na niezmiennym poziomie będzie możliwe przy zmniejszeniu liczby oddziałów o ok. 84. Oznacza to, że przy nie zmienionej liczbie szkół coraz większa liczba sal lekcyjnych będzie stać pusta.

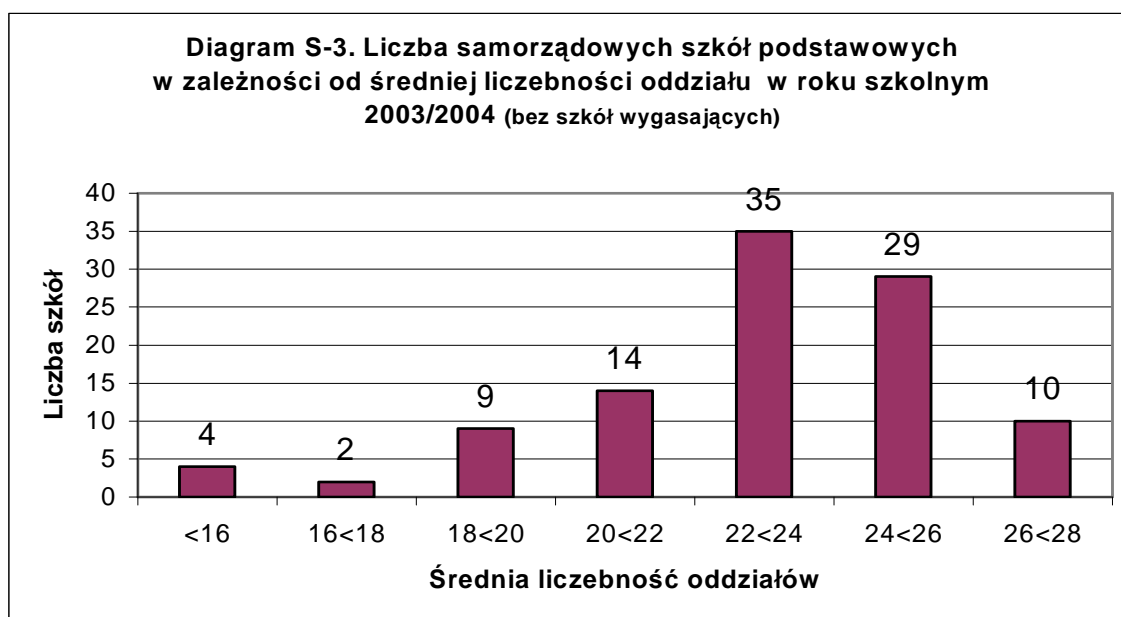
Możliwości dochodzenia do standardowej liczebności uczniów w oddziale w krótszej i dłuższej perspektywie czasowej obrazują dwie przerywane strzałki w tabeli S-2. Jeżeli w latach 2004-06 zostaną podjęte działania mające na celu wzrost średniej liczebności oddziałów do 26 uczniów w oddziale, to w roku szkolnym 2006/07 w szkołach podstawowych powinno być o ok. 305 oddziałów mniej (ok. 100 oddziałów mniej rocznie). Oznacza to konieczność likwidacji od 10 do 15 szkół podstawowych. Skutek finansowy to co najmniej 14 mln zł w ciągu 3 lat mniej na wynagrodzenia nauczycieli, mniejsze koszty wynagradzania administracji i obsługi oraz utrzymania budynków szkolnych. Dalsze utrzymanie średniej liczebności na poziomie 26 uczniów do roku szkolnego 2010/11 będzie wymagało zmniejszenia liczby oddziałów o ok. 76.

Tabela S-2 pozwala na tworzenie dowolnych scenariuszy. Im bardziej na prawo od miejsca odpowiadającego liczebności oddziału 23,7 (kolumna 3), tym wydatki miasta na jednego ucznia szkoły podstawowej szybciej spadają. Natomiast jeśli średnia liczebność oddziału będzie spadać, to wydatki ponoszone na jednego ucznia będą rosły.

Możliwości redukcji liczby szkół podstawowych ograniczone są maksymalną wielkością obwodu szkolnego, po przekroczeniu której rosną koszty finansowe i społeczne związane z dowozem dzieci do szkoły.

W diagramie S-3 pokazano rozkład liczby szkół podstawowych (bez 27 szkół wygasających) w zależności od średniej liczebności oddziałów w roku szkolnym 2003/04. Widać z niego, że 15 szkół ma średnią liczebność oddziałów poniżej 20, a jedynie 10 szkół spośród 103 posiada średnio co najmniej 26 uczniów w oddziale. Największa średnia

liczebność oddziału wynosi 27,23. Średnią liczebność oddziałów poniżej 20 uczniów mają szkoły podstawowe (lista od najniższej liczebności z wyłączeniem 6 szkół wygasających) numer: 147, 136, 142, 140, 74, 138, 54, 139, 62, 51, 148, 87, 137, 132 i 133.

Szkoły podstawowe o liczbie uczniów poniżej 120 (bez szkół wygaszanych) to szkoły o numerach: 147, 136, 142, 140, 74, 138, 54, 139, 62, 137, mające średnią liczebność poniżej 19 uczniów w oddziale i liczące od 39 do 113 uczniów.

W świetle standardu o minimalnej liczebności oddziału równej 20 oznacza to konieczność likwidacji tych szkół lub łączenia w jeden oddział różnych klas w perspektywie kilku najbliższych lat, jeśli liczba przyjmowanych uczniów nie wzrośnie.

Wprowadzenie w standardach organizacyjnych zasady, że nie tworzy się oddziałów klas IV o liczebności poniżej 23 uczniów w szkołach, w których liczba oddziałów klas III wynosi powyżej 2 może skutkować redukcją liczby oddziałów o ok. 23 w roku szkolnym 2004/05 przy tworzeniu oddziałów o liczebności do 32 uczniów w oddziale.

Reasumując osiągnięcie średniej liczebności oddziałów w szkołach podstawowych na poziomie 26 uczniów jest możliwe jeśli zostaną podjęte następujące działania:

1. Powiększenie obwodów szkół, co może nastąpić jedynie w przypadku likwidacji niektórych szkół.
2. Egzekwowanie od dyrektorów szkół rekrutacji uczniów do klas I z rocznym wyprzedzeniem i wprowadzenie limitów oddziałów klas I dla poszczególnych szkół.
3. Łączenie klas mniej licznych po zakończeniu pierwszego etapu edukacyjnego (klasy I-III) i w trakcie drugiego etapu (klasy IV-VI).
4. Wprowadzenie mechanizmów zachęt finansowych dla dyrektorów i szkół, które osiągają standardową liczebność oddziałów.

Czy w Krakowie możliwe jest osiągnięcie średniej liczebności uczniów w oddziale gimnazjum równej 28 ?

W roku szkolnym 2003/04 średnia liczebność oddziału wynosi 26,53 i jest mniejsza w stosunku do roku poprzedniego o 0,15. W tabeli S-3 przedstawiono symulację liczby oddziałów dla różnych liczebności oddziałów do roku szkolnego 2010/11. Utrzymanie średnie

liczebności na poziomie 26,68 w ciągu następnych trzech lat wymaga zmniejszenia liczby oddziałów o 106.

Tabela S-3. Szacowana liczba oddziałów w samorządowych gimnazjach w latach 2002-2010 przy średniej liczebności oddziałów od 26 do 29.

Rok szkolny	szacowana liczba uczniów w gimnazjum	Szacowana liczba oddziałów				
		średnia liczba uczniów w oddziale -26	średnia liczba uczniów w oddziale -26,68	średnia liczba uczniów w oddziale -27	średnia liczba uczniów w oddziale -28	średnia liczba uczniów w oddziale -29
1	2	3	4	5	6	7
02/03*)	23907	920	896	885	854	824
03/04**)	23107	889	871	856	825	797
04/05	22355	860	837	828	798	771
05/06	21387	823	801	792	764	737
06/07	20423	786	765	756	729	704
07/08	19416	747	727	719	693	670
08/09	18684	719	700	692	667	644
09/10	18093	696	678	670	646	624
10/11	17434	671	653	646	623	601

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie danych demograficznych

*) Liczba uczniów w kolumnie 2 oraz liczba oddziałów w kolumnie 4 na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2002 r.

***) Liczba uczniów w kolumnie 2 oraz liczba oddziałów w kolumnie 4 na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2003 r.

Osiągnięcie standardowej liczebności oddziału do roku szkolnego 2006/07 będzie wymagało redukcji liczby oddziałów o ok. 142 co wiąże się z likwidacją od 5 do 7 gimnazjów. Aby utrzymać tę liczebność do roku 2010/11 trzeba będzie zredukować liczbę oddziałów w gimnazjach o dalsze ok. 106.

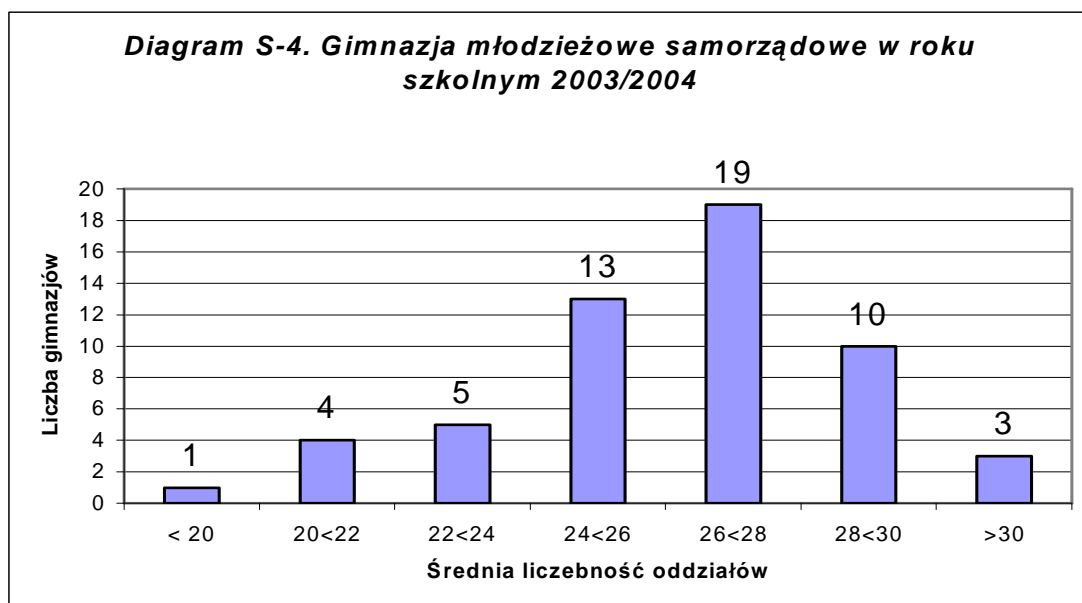

Diagram S-4 przedstawia rozkład liczby gimnazjów w zależności od liczebności oddziałów w roku szkolnym 2003/04. Liczebność poniżej 23 ma 6 gimnazjów. Są to

gimnazja numer: 73, 74, 43, 47, 15 i 49. Powyżej 28 uczniów średnio w oddziale ma 13 gimnazjów.

Czy w liceach ogólnokształcących dla młodzieży prowadzonych przez gminę możliwe jest osiągnięcie standardu 32 uczniów średnio w każdym oddziale ?

W roku szkolnym 2003/04 w liceach ogólnokształcących funkcjonują oddziały klas I-II na podbudowie gimnazjum oraz oddziały klas IV na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej. Od 1 września 2004 roku licea będą szkołami 3-letnimi na podbudowie gimnazjum. W liceach ogólnokształcących w roku szkolnym 2003/04 średnia liczba uczniów w oddziale wynosi 31,65. Jeśli uwzględnimy tylko oddziały na podbudowie gimnazjum to średnia ta wzrośnie do 31,94 czyli osiąga prawie średnią liczebność zakładaną w standardach organizacyjnych szkół.

W tabeli S-4 przedstawiona jest symulacja liczby oddziałów w liceach ogólnokształcących dla młodzieży w zależności od liczebności oddziału do roku szkolnego 2010/11. Utrzymanie liczebności oddziałów do roku szkolnego 2006/07 na poziomie średniej z roku szkolnego 2002/03 (31,69 uczniów) będzie wymagać redukcji oddziałów o ok. 58. Osiągnięcie w tym okresie liczebności standardowej 32 uczniów wymaga zmniejszenia liczby oddziałów o ok. 64. Będzie to można osiągnąć likwidując w tym czasie od 3 do 5 liceów ogólnokształcących.

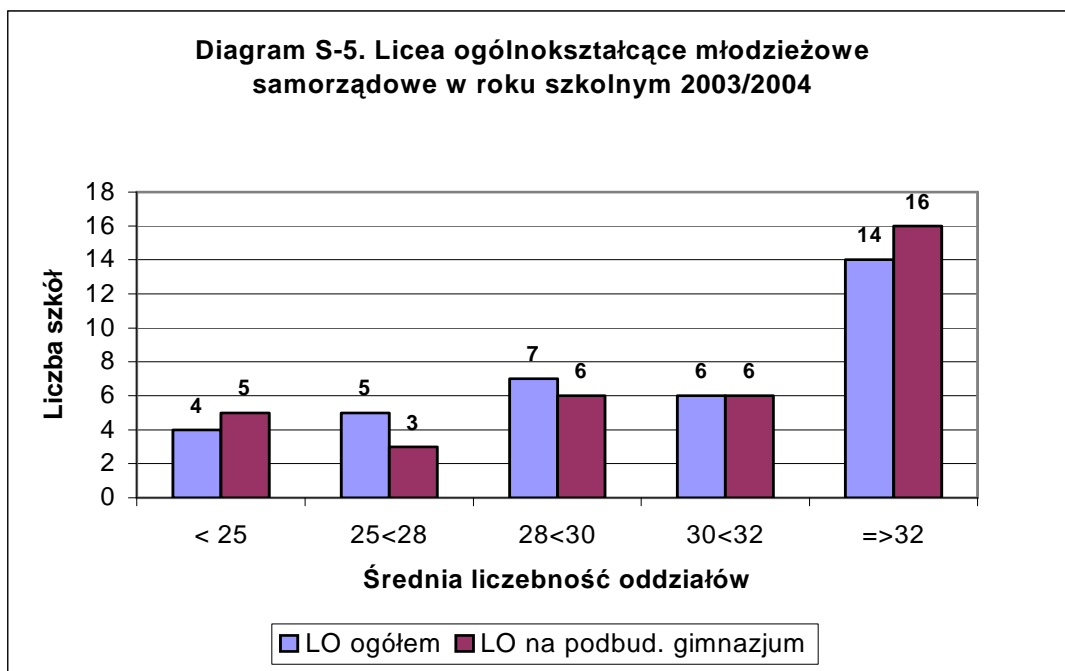
Tabela S-4. Szacowana liczba oddziałów w samorządowych liceach ogólnokształcących dla młodzieży w latach 2002-2010 przy średniej liczebności oddziałów od 28 do 33.

Rok szkolny	Szacowana liczba oddziałów						
	Szacowana liczba uczniów w LO	średnia liczba uczniów w oddziale - 28	średnia liczba uczniów w oddziale - 29	średnia liczba uczniów w oddziale - 30	średnia liczba uczniów w oddziale - 31,69	średnia liczba uczniów w oddziale - 32	średnia liczba uczniów w oddziale - 33
1	2	3	4	5	6	7	8
02/03*)	20916	747	721	697	660	654	634
03/04**)	20475	742	717	693	647	650	630
04/05	19957	713	688	665	630	624	605
05/06	18976	678	654	633	599	593	575
06/07	18661	666	643	622	589	583	565
07/08	18257	652	630	609	576	571	553
08/09	17560	627	606	585	554	549	532
09/10	16808	600	580	560	530	525	509
10/11	15972	570	551	532	504	499	484

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie danych demograficznych

*) Liczba uczniów w kolumnie 2 oraz liczba oddziałów w kolumnie 6 na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2002 r.

Diagram S-5 przedstawia rozkład liczby liceów w zależności o liczebności oddziałów. Na tle liceów ogólnokształcących na podbudowie gimnazjum z oddziałami na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej pokazano licea tylko z oddziałami na podbudowie gimnazjum (bez oddziałów klas IV) tworzone od 1 września 2002 roku. Widać, że 16 nowych liceów posiada co najmniej standardową liczebność oddziału. Liceów (bez oddziałów klas IV) o średniej liczebności poniżej 25 uczniów jest 5. Są to licea o numerach: XXII, XXIII, XXXII, XXXVII i Liceum Ogólnokształcące Mistrzostwa Sportowego.

W tabeli S-5 przedstawiono licea ogólnokształcące na podbudowie gimnazjum o najmniejszej liczbie uczniów i oddziałów w roku szkolnym 2003/04. Licea - te przynajmniej do pozycji 8 - należałoby stopniowo do roku szkolnego 2006/07 wygaszać.

Tabela S-5. Licea ogólnokształcące o najmniejszej liczbie oddziałów i uczniów w roku szkolnym 2003/04 (bez oddziałów klas IV).

Lp.	Numer liceum	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1	XXII	49	2
2	XXXVII	46	2
3	XXXII	66	3
4	XXI	118	4
5	XIX	116	4
6	XXXIII	105	4
7	XXIII	122	5
8	XXXVI	145	5
9	XVII	191	6
10	XXX	172	6
11	LO Mistrzostwa Sportowego	133	6

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2003 r.

Czy w szkołach zawodowych dla młodzieży prowadzonych przez gminę możliwe jest osiągnięcie standardu 32 uczniów średnio w każdym oddziale ?

W roku szkolnym 2003/04 średnia liczebność w szkołach zawodowych i liceach profilowanych dla młodzieży na podbudowie gimnazjum lub szkoły podstawowej (bez szkół policealnych) wynosi 28,91 uczniów w oddziale i w stosunku do poprzedniego roku wzrosła o 0,66. Jeśli wyłączymy szkoły na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej to średnia liczebność wzrośnie do 29,86 uczniów. W szkołach policealnych dla młodzieży średnia liczebność oddziałów wynosi 31,25. Na liczebność oddziałów w szkołach zawodowych

istotny wpływ mają preferencje absolwentów gimnazjów w zakresie wyboru typu szkoły i kierunku kształcenia oraz liczba szkół, która kształci uczniów w określonym zawodzie.

W nowych typach szkół ponadgimnazjalnych uruchomionych od 1 września 2002 r. największą średnią liczebność oddziałów mają technika – 30,2 ucznia w oddziale, najmniejszą szkoły zasadnicze – 29,03. Niższa średnia liczebność we wszystkich szkołach zawodowych spowodowana jest przez niskie liczebności oddziałów w szkołach na podbudowie 8-letniej szkoły podstawowej (np. w technikum – 26,9), które wygasną do 31 sierpnia 2005 roku.

Najtrudniej będzie uzyskać standardową średnią liczebność w niektórych szkołach zasadniczych i technikach ze względu na małe zainteresowanie tymi szkołami lub w skutek dublowania się zawodów w jakich kształcą. Dla przykładu w roku szkolnym 2003/04 największą średnią liczebność (rzędu 30-35 uczniów w oddziale) miały szkoły zasadnicze kształcące w zawodzie sprzedawca. Najmniejsze liczebności miały szkoły zasadnicze w Zespołach Szkół: Budowlanych nr 2 (21,0 uczniów), Przemysłu Skórzanego (20 uczniów) i Odzieżowych nr 1 (21 uczniów) oraz technikum w Zespole Szkół Przemysłu Skórzanego (17 uczniów) i w Zespole Szkół nr 1 (23,67 uczniów). Cztery szkoły zasadnicze nie otworzyły w ogóle oddziałów klas I.

W tabeli S-6 przedstawiono symulację liczby oddziałów w szkołach zawodowych dla młodzieży (bez szkół policealnych) w latach 2003-2010.

Tabela S-6. Szacowana liczba oddziałów w samorządowych szkołach zawodowych i liceach profilowanych dla młodzieży w latach 2002-2010 przy średniej liczebności oddziałów od 27 do 33.

Rok szkolny	szacowana liczba uczniów w szkołach zawodowych i liceach profilowanych	Szacowana liczba oddziałów						
		średnia liczba uczniów w oddziale - 27	średnia liczba uczniów w oddziale – 28,25***)	średnia liczba uczniów w oddziale - 29	średnia liczba uczniów w oddziale - 30	średnia liczba uczniów w oddziale - 31	średnia liczba uczniów w oddziale - 32	średnia liczba uczniów w oddziale - 33
1	2	3	4	5	6	7	8	9
02/03*)	15648	580	554	540	522	505	489	474
03/04**)	15379	570	532	530	513	496	481	466
04/05	15315	567	542	528	511	494	479	464
05/06	15164	562	537	523	505	489	474	460
06/07	14670	543	519	506	489	473	458	445
07/08	14417	534	510	497	481	465	451	437
08/09	13874	514	491	478	462	448	434	420
09/10	13326	494	472	460	444	430	416	404
10/11	12752	472	451	440	425	411	399	386

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK na podstawie danych demograficznych

*) Liczba uczniów w kolumnie 2 oraz liczba oddziałów w kolumnie 4 na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2002 r.

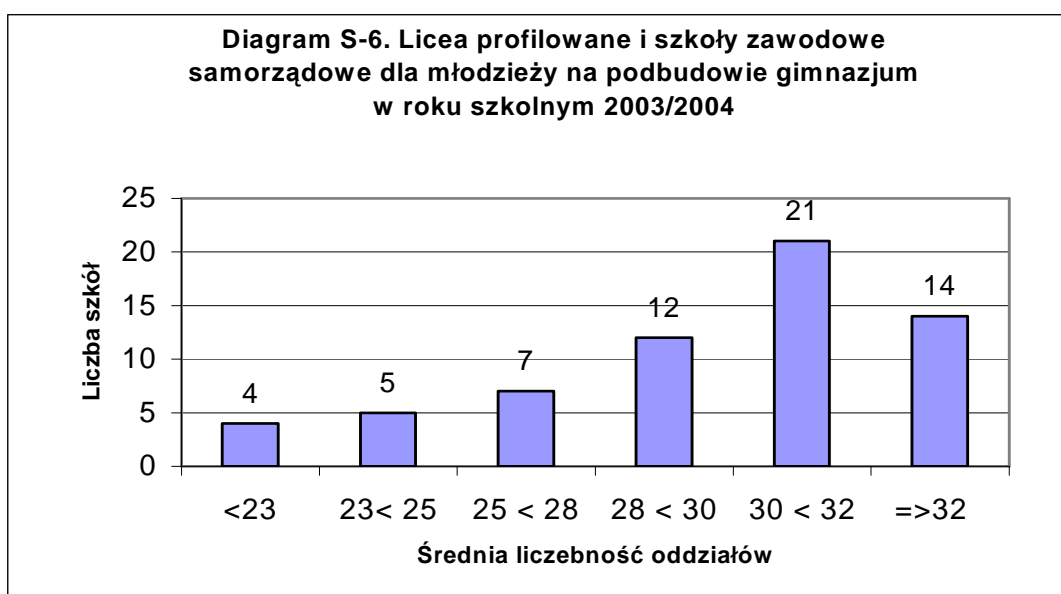
**) Liczba uczniów w kolumnie 2 oraz liczba oddziałów w kolumnie 4 na podstawie sprawozdania statystycznego S-02 na 30 września 2003 r.

***) średnia liczebność oddziałów bez szkół policealnych w roku szkolnym 2002/03

Wszystkie szkoły zawodowe i licea profilowane funkcjonują w ramach zespołów szkół stąd łatwiejsze jest uzyskanie standardowej liczebności oddziałów, ponieważ mniejszy nabór do jednego typu szkoły można rekompensować większą liczbą uczniów w oddziałach innego typu szkoły. Z tabeli S-6 widać, że dochodzenie do standardowej liczebności w latach szkolnych 2003/4 – 2006/07 związane musi być ze zmniejszeniem się liczby oddziałów we

wszystkich typach szkół o ok. 74. W następnych latach do roku szkolnego 2010/11 liczba oddziałów spadnie o dalsze ok. 59 oddziałów. Tendencje te wystąpią jeśli absolwenci gimnazjów w dalszym ciągu będą częściej wybierać licea ogólnokształcące zamiast szkół zawodowych.

Diagram S-6 przedstawia rozkład liczby liceów profilowanych i szkół zawodowych dla młodzieży na podbudowie gimnazjum. Średnią liczebność oddziału poniżej 25 uczniów ma 9 szkół, a zatem więcej niż w przypadku liceów ogólnokształcących. Są to zasadnicze szkoły zawodowe o numerach: 22 (w Zespole Szkół Przemysłu Skórzanego - ZSPSk), 2 (w Zespole Szkół Budowlanych nr 2), 19 (w Zespole Szkół Odzieżowych nr 1), 21 (w Zespole Szkół Poligraficzno-Księgarskich), 13 (w Zespole Szkół Łączności), Technikum Skórzane (w ZSPSk), Technikum Komunikacyjne (w Zespole Szkół nr 1), licea profilowane o numerach: VII (w Zespole Szkół Elektrycznych nr 2) i I (w Zespole Szkół Budowlanych nr 1). Szkół zawodowych posiadających co najmniej standardową liczebność jest 14.

XV. Możliwości korekty sieci szkół i przedszkoli z zastosowaniem wskaźników racjonalizacji.

Wskaźniki racjonalizacji sieci szkół i przedszkoli składają się z trzech części. Część pierwsza zawiera warunki inicjujące przekształcenia lub likwidacji szkoły (przedszkola), część druga określa warunki uniemożliwiające przekształcenie lub likwidację, a część trzecia wskaźniki szczegółowe umożliwiające ustalenie rankingu punktowego szkół (przedszkoli) przeznaczonych do likwidacji lub przekształcenia.

Poziom wskaźników w warunkach inicjujących przyjęto uwzględniając demografię, koszty kształcenia oraz średnią liczbę godzin zajęć dydaktycznych uczniów w poszczególnych typach szkół. Poziom spadku liczby uczniów w poszczególnych typach szkół ustalony jest powyżej średniego spadku w ciągu dwóch lub trzech lat szkolnych. Z ramowych planów nauczania wynika, że uczeń realizuje w ciągu dnia średnio 5,3 godziny zajęć w szkole podstawowej (4,8 godziny w kl. I-III i 5,8 godziny w kl. IV-VI), 6,3 godziny w gimnazjum i ok. 7 godzin w szkole ponadgimnazjalnej.

W przypadku przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów najwyższą wagę punktową posiada wskaźnik odległości do najbliższej placówki tego samego typu. Jest to uzasadnione, ponieważ decydującym czynnikiem w tych placówkach jest droga dziecka do szkoły. Jeśli przekracza ona 3-4 km gmina zobowiązana jest do organizacji dowozu dzieci do szkoły. Od 1 września 2004 roku odległość do placówki będzie dodatkowo istotna w przypadku przedszkola, ze względu na wprowadzenie obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dla dzieci 6-letnich. Ponadto przy typowaniu szkół do likwidacji w pierwszej kolejności wybiera się te, w pobliżu których położone są inne mogące przejąć ich zadania.

Wskaźnikami o wysokiej wadze są również roczne wydatki płacowe i wydatki na utrzymanie budynków szkół i placówek. Przekroczenie średnich np. o 21 % daje placówce 9 pkt. W przypadku wskaźników związanych z wydatkami płacowymi wprowadzono punkty ujemne dla placówek, których wydatki są poniżej średniej.

Procedura racjonalizacji sieci szkolnej jest trzyetapowa. Pierwszy etap polega na wyborze szkół (przedszkoli), które spełniają przynajmniej jeden z warunków inicjujących przekształcenie lub likwidację. W przypadku przedszkoli i szkół specjalnych mamy cztery warunki inicjujące, a w pozostałych typach szkół pięć warunków.

W roku szkolnym 2003/2004 przynajmniej jeden warunek inicjujący spełnia 34 przedszkoli na łączną ich liczbę 119 i 68 szkół podstawowych na łączną liczbę 103 (bez szkół podstawowych wygasających). Przynajmniej jeden warunek inicjujący spełniają również 23 gimnazja na łączną liczbę 34 poddanych analizie (bez gimnazjów sportowych, integracyjnych, funkcjonujących razem z liceum ogólnokształcącym i bez gimnazjów nowoutworzonych) oraz 30 szkół (zespołów szkół) ponadgimnazjalnych na 24 liceów ogólnokształcących (bez liceów funkcjonujących w zespołach szkół zawodowych i w zespołach z gimnazjami) i 27 zespołów szkół zawodowych.

Oczywiście spełnianie warunków inicjujących nie wiąże się automatycznie z umieszczeniem placówki na liście do likwidacji. Należy jeszcze sprawdzić, czy po ewentualnej likwidacji placówki jej zadania będą mogły przejąć placówki najbliższe położone.

Analiza 34 przedszkoli, które spełniają przynajmniej jeden warunek inicjujący pod kątem warunku uniemożliwiającego likwidację (brak wystarczającej liczby miejsc w sąsiednich przedszkolach) pozwala na ustalenie listy 7 przedszkoli. Zastosowanie wskaźników szczegółowych pozwala ustalić ranking punktowy tych przedszkoli od 77,5 do 34 punktów (Tabela W-1).

Tabela W-1. Lista przedszkoli po zastosowaniu wskaźników racjonalizacji sieci przedszkoli ustalona według punktów wynikających ze wskaźników szczegółowych.

L.p.	Placówka	Roczne wydatki płacone na dziecko		Roczne wydatki płacone na grupę		Liczba dzieci na 1 etat administracji i obsługi		Roczne wydatki na media na dziecko		Niezbędne nakłady na remonty	Odległość do najbliższej placówki tego samego typu		Wyposażenie i baza	Szacunkowe oszczędności z likwidacji	SUMA
		pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%		pkt	pkt			
1.	A	-1	94	-2	90	0	130	49	222	6	20	400	0	6	78
2.	B	3	108	-1	93	1	97	33	183	3	24	300	0	6	69
3.	C	1	102	0	99	1,5	93	31	176	0	24	300	0	6	63,5
4.	E	-1	94	-2	89	1	97	27	166	2	24	300	0	6	57
5.	F	11	128	-1	95	2	89	11	127	1	24	300	0	6	54
6.	D	7	119	3	107	2	86	0	91	1	32	100	0	6	51
7.	G	-1	94	1	105	0	106	9	124	0	20	400	0	6	35

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Analiza 68 szkół podstawowych spełniających przynajmniej jeden warunek inicjujący pod kątem warunków uniemożliwiających likwidację pozwala zaproponować do likwidacji 21 szkół. Zastosowanie wskaźników szczegółowych tworzy ranking punktowy, w którym największa liczba punktów wynosi 71, a najmniejsza 3. Ranking punktowy szkół podstawowych zawiera tabela W-2.

Tabela W-2. Lista szkół podstawowych po zastosowaniu wskaźników racjonalizacji sieci szkół ustalona według punktów wynikających ze wskaźników szczegółowych.

Lp.	Szkoła	Odległość do najbliższej szkoły	Roczne wydatki płacowe na ucznia		Roczne wydatki płacowe na oddział		Liczba uczniów na etat administracji i obsługi		Roczne wydatki na media na ucznia		Nakłady na remonty	Odległość do najbliższej szkoły	Wyposażenie i baza	Szacunkowe oszczędności z likwidacji	SUMA
			m	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%					
1	A	490	124,4	9	114,9	5	58,6	5	168,6	27	12	16	0	6	80,0
2	B	330-1090	111,9	5	107,2	3	77,1	3	143,8	17	12	24	0	6	70,0
3	C	1060	128,8	11	118,2	9	60,4	4,5	149,5	19	5	0	0	6	54,5
4	D	120	101,6	1	104,8	1	88,2	2	101,6	1	8	32	0	6	51,0
5	E	120-370	107	3	97	-1	85	2,5	106	3	5	32	0	6	50,5
6	F	990	133,4	13	114,4	5	56,4	5	142,7	17	4	0	0	6	50,0
7	G	370	109,5	3	104,2	1	81,8	2,5	110	3	7	20	0	6	42,5
8	H	2440-2980	122,1	9	98	-1	69,8	4	124,2	9	12	0	5	4	42,0
9	I	2440	104,6	1	109,6	3	82,7	2,5	163,1	25	4	0	0	6	41,5
10	J	560-1400	104,2	1	109	3	95,9	1	115,5	7	7	12	0	6	37,0
11	K	490	96,4	-1	106,8	3	144,5	0	94,8	0	7	16	5	6	36,0
12	L	720	103,6	1	107,1	3	85,3	2	123,4	9	7	8	0	6	36,0
13	M	1910	105,8	3	110	3	71,5	3,5	129,1	11	5	0	0	4	29,5
14	N	1530	114,3	5	105,4	3	96,6	1	117,6	7	4	0	5	2	27,0
15	O	700-900	95,6	-1	94,2	-1	96,3	1	91	0	12	4	0	6	21,0
16	P	1780	115,6	7	118,5	7	89,6	2	79,9	0	0	0	0	2	18,0
17	R	3120	102,6	1	97	-1	110,1	0	116,5	7	4	0	0	4	15,0
18	S	1000-1200	96,8	-1	97,5	-1	108,9	0	68,9	0	10	0	0	6	14,0
19	T	1530	113,1	5	97,3	-1	96,2	1	92,1	0	5	0	0	2	12,0
20	U	2540	89	-2	86,1	-2	131,5	0	96,9	0	4	0	0	6	6,0
21	W	1420	97,4	-1	75,6	-3	180,8	0	51,5	0	2	0	5	0	3,0

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Analiza 23 gimnazjów spełniających przynajmniej jeden warunek inicjujący pod kątem warunków uniemożliwiających likwidację pozwala zaproponować do likwidacji jedynie jedną szkołę. Zastosowanie wskaźników szczegółowych dla tej szkoły pokazuje tabela W-3.

Tabela W-3. Lista gimnazjów po zastosowaniu wskaźników racjonalizacji sieci szkół ustalona według punktów wynikających ze wskaźników szczegółowych.

Lp	Gimnazja	Odległość do najbliższej szkoły	Roczne wydatki płacone na ucznia		Roczne wydatki płacone na oddział		Liczba uczniów na etat administracji i obsługi		Roczne wydatki na media na ucznia		Nakłady na remonty	Odległość do najbliższej szkoły	Wyposażenie i baza	Szacunkowe oszczędności z likwidacji	SUMA
			m	%	pkt	%	pkt	%	pkt	%					
1	A	670 -1320	113	5	113	5	58	5,5	175,5	31	3	8	0	6	63,5

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

W tabeli W-4 zawarto wyniki analizy 30 szkół ponadgimnazjalnych spełniających przynajmniej jeden warunek inicjujący pod kątem warunku uniemożliwiającego likwidację lub przekształcenie i zastosowaniu wskaźników szczegółowych.

Tabela W-4. Lista szkół ponadgimnazjalnych po zastosowaniu wskaźników racjonalizacji sieci szkół ustalona według punktów wynikających ze wskaźników szczegółowych.

L.p.	Szkoła (zespół szkół)	Roczne wydatki płacone na ucznia		Roczne wydatki płacone na oddział		Liczba uczniów na etat administracji i obsługi		Roczne wydatki na media na ucznia		Nakłady na remonty	Wyposażenie i baza	Szacunkowe oszczędności z likwidacji	Rekrutacja do szkół	SUMA
		%	pkt	%	pkt	%	pkt	%	pkt					
1	A	165	25	117	7	22	8,5	127	11	3	0	6	1	62
2	B	141	17	128	11	97	1	117	7	4	0	6	1	47
3	C	125	3	129	3	83	1,5	211	25	3	0	6	1	43
4	D	103	1	96	-1	88	2	124	9	2	0	6	1	20
5	E	107	3	93	-1	113	0	107	3	2	0	6	1	14
6	F	93	-1	81	-2	76	3	92	0	5	0	6	1	12
7	G	64	-4	69	-4	171	0	53	0	2	5	6	1	6

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Listy szkół i przedszkoli zamieszczone w tabelach od nr W-1 do W-4 wymagają dodatkowej weryfikacji pod kątem innych specyficznych uwarunkowań, które nie mogły być uwzględnione we wskaźnikach szczegółowych. Między innymi w rankingach punktowych znalazły się przedszkola lub szkoły blisko siebie położone, które nie można równocześnie zlikwidować ze względu na brak miejsca dla dzieci lub uczniów, ale umieszczenie ich w rankingu pozwala na wybranie jednej z nich.

XVI. Analiza finansowa planowanych działań.

Największe wydatki w porównaniu do otrzymywanej subwencji oświatowej miasto Kraków ponosi na prowadzenie szkół podstawowych (dopłata do subwencji wyniosła w roku 2002 ok. 55 mln zł) i placówek wychowania pozaszkolnego (dopłata ok. 20 mln zł w roku 2002).

Największym składnikiem kosztów zadań edukacyjnych są wynagrodzenia nauczycieli, które wraz z pochodnymi stanowią przeszło 70 % wydatków bieżących. Z każdym oddziałem w szkole związana jest określona liczba etatów nauczycielskich wynikająca z liczby godzin zajęć edukacyjnych zapisanych w ramowym planie nauczania określanym dla każdego typu szkoły w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw edukacji. W szkole podstawowej można przyjąć, że realizacja ramowego planu nauczania (bez podziału na grupy) wymaga średnio ok. 1,5 etatu na oddział. A zatem o liczbie etatów nauczycielskich decyduje przede wszystkim liczba oddziałów. Przy ustalonej liczbie uczniów o liczbie oddziałów decyduje liczebność oddziałów. Widać to wyraźnie w tabeli AF-1, gdzie pokazano symulację liczby oddziałów w samorządowych szkołach podstawowych w roku szkolnym 2002/03 w zależności od średniej liczebności oddziału. Faktyczna średnia liczebność oddziału w roku szkolnym 2002/03 wynosiła 23,7 ucznia w oddziale co dawało 1722 oddziały przy liczbie uczniów 40816. Przy wzroście liczebności do 26 liczba oddziałów maleje o 152, a wzrost liczebności do 28 powoduje spadek liczby oddziałów o 236. Dla porównania w roku szkolnym 2003/04 największa szkoła podstawowa liczy 45 oddziałów, a najwięcej szkół podstawowych posiada od 12 do 17 oddziałów.

Tabela AF-1. Szacowana liczba oddziałów w zależności od średniej liczebności oddziału przy stałej liczbie uczniów równej 40 816.

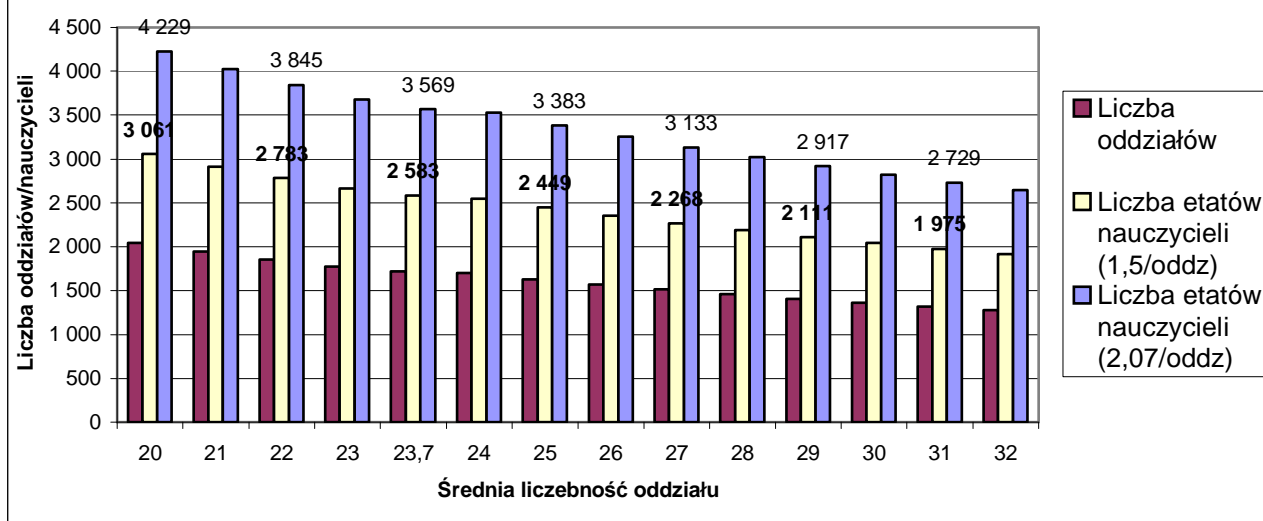
Liczebność oddziału	20	21	22	23,7	24	25	26	27	28	29	30	31	32
Liczba oddziałów	2041	1944	1855	1722	1701	1633	1570	1512	1458	1407	1361	1317	1276

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Spadek liczby oddziałów powoduje automatycznie spadek liczby etatów nauczycieli, czyli obniżenie kosztów realizacji zadania przy tej samej liczbie uczniów. Diagram AF-1 i tabela AF-2 przedstawiają symulację liczby etatów nauczycieli w zależności od średniej liczebności oddziałów przy liczbie uczniów w samorządowych szkołach podstawowych wynoszącej w roku szkolnym 2002/03 – 40816 i przy założeniu, że na jeden oddział przypada 1,5 lub 2,07 etatu nauczyciela.

W roku szkolnym 2002/03 średnia liczba etatów nauczycieli na jeden oddział w szkołach podstawowych wynosiła 2,07. Uwzględnia ona również etaty nauczycieli związane z podziałem oddziałów na grupy na niektóre zajęcia edukacyjne oraz te etaty, które nie są bezpośrednio powiązane z ramowym planem nauczania (pedagodzy i psychologzy szkolni, wychowawcy w świetlicy, nauczyciele bibliotekarze, nauczyciele wspomagający w oddziałach integracyjnych, zniżki godzin dla doradców metodycznych i kadry kierowniczej, nauczanie indywidualne i inne dodatkowe zajęcia), natomiast związane są z liczbą uczniów lub oddziałów w szkole.

Diagram AF-1. Symulacja liczby oddziałów i liczby etatów nauczycieli w zależności od średniej liczebności oddziałów przy stałej liczbie uczniów (40 816) w szkołach podstawowych

W roku szkolnym 2002/03 przy średniej liczebności oddziału 23,7 w samorządowych szkołach podstawowych - przy uwzględnieniu godzin ponadwymiarowych - było 3564,9 etatów nauczycieli. Gdyby wówczas liczebność oddziału wynosiła 26 to liczba etatów nauczycieli spadłaby o 315,3, a przy liczebności 28 spadek wynosiłby 547,5 etatów. Jeżeli przyjmiemy, że średnie wynagrodzenie nauczyciela ze wszystkimi pochodnymi od wynagrodzeń w skali roku wynosi ok. 30 tys. zł to w pierwszym przypadku daje to kwotę ok. 9,5 mln zł, a w drugim – ok.16,4 mln zł. Symulacje te nie uwzględniają wzrostu liczby etatów przy zwiększaniu liczebności oddziałów od 24 do 25 spowodowanego podziałem oddziału na grupy na zajęciach z języków obcych, informatyki oraz wychowania fizycznego.

Tabela AF-2. Szacowana liczba etatów nauczycieli w zależności od średniej liczebności oddziału w szkołach podstawowych przy stałej liczbie uczniów (40816).

Liczebność oddziału	20	21	22	23,7	24	25	26	27	28	29
Liczba etatów nauczycieli (1,5/ oddział)	3061,2	2915,4	2782,9	2583,3	2551,0	2449,0	2354,8	2267,6	2186,6	2111,2
Liczba etatów nauczycieli (2,07/ oddział)	4224,5	4023,3	3840,4	3564,9	3520,4	3379,6	3249,6	3129,2	3017,5	2913,4

Opracowanie własne Wydziału Edukacji UMK

Opisywane wyżej symulacje wykonywane są na stałej liczbie uczniów z roku szkolnego 2002/03 jako pewien przykład zależności liczby etatów pedagogicznych od liczebności oddziału. Aby móc oszacować rzeczywiste zmniejszenie wydatków na prowadzenie szkół związane z dążeniem do standardowej liczebności oddziałów należy uwzględnić dłuższą perspektywę czasową oraz spadek liczby uczniów związany z niżem demograficznym. Najkrótszy okres czasu w jakim można osiągnąć standardową liczebność oddziałów w szkole podstawowej to trzy lata, pod warunkiem, że standaryzację rozpocznie się równocześnie w oddziałach klas I i IV.

Największe obniżenie wydatków można uzyskać poprzez osiągnięcie standardowej liczebności oddziałów w szkole podstawowej i w gimnazjum. Proces ten może przebiegać efektywnie jeśli w obwodach szkół będzie mieszkać odpowiednia liczba dzieci. To z kolei można uzyskać powiększając obwody przez likwidacje szkół położonych blisko siebie.

Spadek wydatków na edukację wynikający z osiągnięcia standardowej liczebności oddziałów w poszczególnych typach szkół w latach 2004-2006, obliczony na podstawie tabel o numerach od S-2 do S-6 z rozdziału XIV, to kwota ok. 14,5 mln zł w ciągu trzech lat liczona rok do roku. Jeśli spadek ten odniesiemy tylko do roku 2003 to otrzymujemy kwotę ok. 38,5 mln zł.

Wydatki można również obniżyć przez zastępowanie etatów dozorców monitoringiem budynków.

W roku szkolnym 2003/04 zgłoszono 11 przedszkoli, w których dyrektorzy są zainteresowani przekształceniem ich placówek w przedszkola niepubliczne. Proces przekształceń wymaga indywidualnych uzgodnień z każdą jednostką oddzielnie, jest to zatem proces ciągły i powinien być realizowany na bieżąco. Zysk dla miasta to obniżenie średnio o 25% wydatków na te przedszkola. Ponadto podniesienie opłaty stałej za korzystanie z przedszkola o 1 % czyli o 8 zł w skali miesiąca zwiększy dochody miasta w roku 2004, licząc od 1 września 2004 o kwotę rzędu 430 tys. zł, a w każdym następnym roku o ok. 1,3 mln zł.

Podjęwane działania wiążą się z określonymi kosztami dla budżetu miasta. Redukcja etatów pedagogicznych to konieczność wypłaty odpraw 3- lub 6-miesięcznych w zależności od charakteru zatrudnienia nauczyciela oraz odprawy dla pracowników administracji i obsługi po likwidacji szkoły lub placówki.

W Krakowie funkcjonuje 11 młodzieżowych domów kultury. Część subwencji oświatowej na zadania pozaszkolne przeznaczona między innymi na finansowanie tych placówek zależy wyłącznie od liczby uczniów w szkołach, a nie zależy od liczby uczestników zajęć organizowanych przez domy kultury. W ciągu ostatnich lat kwota tej części subwencji zmalała od 42,7 mln zł w roku 2001 do 36,6 mln zł w roku 2003. Pokazuje to tabela AF-3.

Tabela AF-3. Kwota części C planowanej subwencji oświatowej (zadania pozaszkolne) dla Kraków w latach 2001-2003.

Lp.	Wyszczególnienie	2001	2002	2003
1.	Kwota wg algorytmu	34 591 412,21	36 887 564,27	36 590 424,19
2.	Wskaźnik dolnego progu w stosunku do części C subwencji w roku poprzednim	1,01	0,95	0,00
3.	Kwota z uwzględnieniem progu	42 741 488,99	40 647 427,70	38 615 056,32*)
4.	Różnica między kwotą progową a algorytmiczną	8 150 076,78	3 759 863,43	2 024 632,13
5.	Kwota części C subwencji	42 741 488,99	40 647 427,70	36 590 424,19
6.	Waga subwencji na placówki wychowania pozaszkolnego (MDK i MOS)	0,009	0,001 dla gminy 0,030 dla powiatu	0,001 dla gminy 0,030 dla powiatu
7.	Waga subwencji na poradnie psychologiczno-pedagogiczne	0,012		
8.	Kwota subwencji na placówki wychowania pozaszkolnego (MDK i MOS)	3 242 647,947	10 496 399,9	10 578 624,00
9.	Kwota subwencji na poradnie psychologiczno-pedagogiczne	5 777 975,001		
10.	Kwota na placówki wychowania pozaszkolnego **)	3 242 647,947	4 402 490,03	4 533 696,00***)

Opracowanie własne wydziału Edukacji UMK

*) Kwota wyliczona przy założeniu istnienia progu dolnego równego 95 %, który w algorytmie subwencji oświatowej na rok 2003 został zlikwidowany.

**) Kwoty dla roku 2002 i 2003 obliczono w takiej samej proporcji, jak obliczana była subwencja dla placówek wychowania pozaszkolnego w roku 2001.

***) Kwota obliczona z uwzględnieniem części D subwencji na rok 2003 związanej z liczbą etatów nauczycieli.

W roku 2001 algorytm podziału subwencji oświatowej zwierzał dwie odrębne wagi dla placówek wychowania pozaszkolnego i poradni psychologiczno-pedagogicznych. Od roku 2002 obowiązuje już jedna waga dla tych placówek obliczana od liczby wszystkich uczniów. Ponadto przy naliczaniu tej części subwencji w roku 2003 zniesiono progi, które w poprzednich latach gwarantowały otrzymanie subwencji na poziomie nie niższym niż 95 % lub 101 % roku poprzedniego. W wierszu 4 tabeli AF-3 widać, że miasto w roku 2003 straciło w wyniku zniesienia progu przeszło 2 mln zł. Na utrzymanie młodzieżowych domów kultury miasto wydatkowało w roku 2002 blisko 17 mln zł jeśli uwzględnić obok wydatków bieżących również wydatki majątkowe. A na ten cel w ramach subwencji oświatowej otrzymało ok. 4,4 mln zł.

Z tego względu podjęto szczegółową analizę finansową w zakresie funkcjonowania młodzieżowych domów kultury (MDK) i możliwości ich przekształceń. Można prześledzić jak w ostatnich dwóch latach zmieniała się liczba zajęć stałych i okresowych oraz jak zmieniała się liczba uczestników tych zajęć we wszystkich MDK. Obraz zmian jest możliwy na podstawie sprawozdania S-16 wg stanu na dzień 31 X każdego roku i pokazuje to tabela AF-4.

Tabela AF-4. Liczba form i uczestników w młodzieżowych domach kultury w latach 2001-2003.

Rok szkolny	liczba stałych form	liczba okresowych form	liczba uczestników w zajęciach stałych	liczba uczestników w zajęciach okresowych
2001/02	1118	816	13210	57710
2002/03 2002*)	1055 1097	929 854	12761 13060	49415 54945

Opracowanie własne wydziału Edukacji UMK na podstawie sprawozdań statystycznych S-16

**) średnia ważona dla roku 2002 (8 miesięcy roku szkolnego 2001/02 i 4 miesiące roku szkolnego 2002/03)*

Z danych zawartych w tabeli widoczny jest spadek liczby stałych form i związany z tym spadek liczby uczestników w tego typu zajęciach.

Powyższe dane można odnieść do informacji o działalności Domów Kultury i Ośrodków Kultury funkcjonujących jako instytucje kultury zawartych w tabeli AF-5.

Tabela AF-5. Liczba form i uczestników w domach kultury i ośrodkach kultury w roku 2002.

Instytucje kultury	liczba stałych form	liczba okresowych form	liczba uczestników w zajęciach stałych	liczba uczestników w zajęciach okresowych
Nowohuckie Centrum Kultury	438	1393	5398	291012
Dom Kultury Dworek Białoprądnicki	226	1236	1685	242240
Dom Kultury Podgórze	259	3474	3111	270575
Śródmiejski Ośrodek Kultury	64	718	1584	52850
Ośrodek Kultury Norwida	194	1501	3859	83416
Ośrodek Kultury Nowa Huta	117	941	1960	47600
Zespół Pieśni i Tańca Krakowiacy	18	90	460	60000
Razem	1 316	9 353	18 057	1 047 693

Opracowanie własne wydziału Edukacji UMK na podstawie danych otrzymanych z Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK

Zestawienie porównawcze obu typów placówek dotyczące roku 2002 z uwzględnieniem wydatków zawarte jest w tabeli AF-6. Młodzieżowe domy kultury są jednostkami budżetowymi pokrywającymi swoje wydatki z budżetu miasta i organizującymi

zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej. Domy kultury są instytucjami kultury, które otrzymują na swoją działalność dotację z budżetu miasta i organizują zajęcia dla osób od 3 lat w górę bez ograniczenia wiekowego. Wśród tych osób liczba dzieci i młodzieży szkolnej waha się w granicach 60-70 % wszystkich uczestników.

W 2002 roku wydatek z budżetu miasta na jednego uczestnika zajęć stałych w przypadku instytucji kultury był o 484 zł niższy niż w przypadku jednostek budżetowych. Wydatek na jednego uczestnika zajęć okresowych organizowanych przez domy i ośrodki kultury wynosił 13 zł, gdy w przypadku młodzieżowych domów kultury kwota ta równa była 290 zł.

Tabela AF-6. Zestawienie porównawcze młodzieżowych domów kultury oraz domów i ośrodków kultury w roku 2002.

Wyszczególnienie	MDK	DK i OK	Razem
Liczba placówek	11	7	18
Liczba form stałych	1 097	1 316	2371
Liczba uczestników zajęć stałych	13 060	18 057	30818
Średnia liczba uczestników na jedną formę stałą	12,1	13,7	13,0
Liczba form okresowych	854	9 353	10 207
Liczba uczestników zajęć okresowych	54 945	1 047 693	1 102 638
Średnia liczba uczestników na jedną formę okresową	64,34	112,02	108,03
Wydatki ogółem*)	15 926 428 zł	13 277 710 zł**)	29 204 138
Wynagrodzenia	12 749 317 zł	7 755 058 zł	20 504 375
Liczba etatów	695,45	366	1 061,45
Średni koszt jednego etatu	18 332 zł	21 189 zł	19 317 zł
Wydatek na jednego uczestnika zajęć stałych	1 219 zł	735 zł	948 zł
Wydatek na jednego uczestnika zajęć okresowych	290 zł	13 zł	26 zł
Liczba uczestników zajęć stałych na jeden etat	18,3	49,3	29,3
Liczba uczestników zajęć okresowych na jeden etat	79,0	2862,5	1038,8

Opracowanie własne wydziału Edukacji UMK

*) w wydatkach nie uwzględniono wydatków na inwestycje

***) dotacja miasta

Organizacja stałych form zajęć prowadzona przez DK i OK dla tej samej liczby uczestników jest na przykładzie roku 2002 tańsza o około 6 mln złotych w porównaniu do zajęć organizowanych przez MDK. Młodzieżowe domy kultury w zasadzie są placówkami, które powinny prowadzić działalność bezpłatną dla dzieci i młodzieży. W praktyce jednak pobierają one pewną odpłatność kierowaną na konta Komitetów Rodzicielskich funkcjonujących przy tych placówkach. Natomiast możliwość pobierania opłat przez DK i OK stwarza sytuację jasną dla wszystkich, a wysokość tych opłat nie może być zbyt wysoka ze względu na dotacje miasta. Dotacje te służą właśnie utrzymywaniu DK i OK na poziomie dostępności dla mieszkańców naszego miasta. Trzeba zatem zastanowić się nad przekształceniem niektórych lub wszystkich MDK w Domy Kultury lub Ośrodki Kultury, a oszczędzone kwoty można zaproponować, choćby w części na finansowanie zajęć pozalekcyjnych w szkołach.

Ewentualna likwidacja MDK lub ich przekształcenie w DK lub OK może być dokonana w każdym czasie, z obowiązkiem poinformowania o zamiarze likwidacji lub przekształcenia z 6-miesięcznym wyprzedzeniem.

Reasumując bilans zysków i kosztów planowanych działań wymaga w roku 2004 nakładu środków w wysokości ok. 5 mln zł. Są to koszty instalacji i utrzymania monitoringu budynków szkół i placówek, koszty zakupu oprogramowania księgowo-płacowo-organizacyjnego dla szkół i placówek oraz odprawy dla zwalnianych nauczycieli i innych pracowników. W następnych dwóch latach budżet miasta powinien zaoszczędzić na wydatkach co najmniej ok. 20 mln zł. Jeśli oszczędności odniesiemy tylko do roku 2003 to otrzymamy w kolejnych dwóch latach kwotę ok. 47 mln zł..

XVII. Oczekiwane efekty realizacji polityki.

Realizacja niniejszej uchwały powinna przynieść następujące rezultaty:

1. Wprowadzenie jednolitego i czytelnego systemu organizacji kolejnych lat szkolnych.
2. Znajomość przez dyrektorów, nauczycieli i rodziców zasad korekty sieci szkolnej i konsekwencji nie podejmowania działań ograniczających spadek liczby uczniów i wychowanków.
3. Zmotywowanie dyrektorów szkół i placówek oświatowych oraz nauczycieli do wzbogacania oferty edukacyjnej i podnoszenia poziomu kształcenia i wychowania.
4. Wzmocnienie roli dyrektorów szkół i placówek oświatowych w zakresie efektywniejszego wydatkowania pieniędzy publicznych (zarządzanie menedżerskie).
5. Stały monitoring wydatków każdej jednostki organizacyjnej działającej w obszarze edukacji.
6. Uporządkowanie i zrjonalizowanie sieci szkół i placówek.
7. Przemodelowanie pracy zespołów ekonomiki oświaty w kierunku tańszej i efektywniejszej obsługi jednostek i zakładów budżetowych.
8. Ujednoczenie obsługi finansowo-księgowej prowadzonej przez zespoły ekonomiki oświaty oraz przez jednostki samobilansujące.
9. Pokazanie dobrych skutków przekształceń szkół i placówek publicznych w niepubliczne oraz prowadzenia szkół i placówek publicznych przez osoby prawne lub fizyczne w zakresie dobrze rozumianej konkurencji na rynku edukacyjnym.
10. Lepsze wykorzystanie środków finansowych na organizację czasu wolnego dzieci i młodzieży.

Zakończenie.

Edukacja jest jednym z najważniejszych zadań, jakie stoją przed każdą społecznością. W warunkach krakowskich zadanie to jest szczególnie ważne z uwagi na charakter naszego miasta, które pełni znaczącą funkcję ośrodka nauki i kultury, nie tylko w skali regionu, ale i kraju.

Sfera edukacji obejmuje zasięgiem oddziaływania ponad 140 tys. dzieci i młodzieży, kilkanaście tysięcy nauczycieli, pracowników administracji i obsługi oraz setki placówek oświatowych i wychowawczych. Odgrywa ważną rolę przygotowując do życia w społeczeństwie i państwie kolejne pokolenia.

Rola szkoły nie ogranicza się jedynie do przekazywania wiedzy i kształtowania umiejętności. Zadaniem szkoły jest również wychowanie w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych, uczenie wrażliwości i tolerancji, szacunku dla dorobku kulturalnego i dziedzictwa narodowego. Szkoła ma przygotowywać do wypełniania obowiązków rodzinnych, zawodowych i obywatelskich. Ma umożliwiać sprostanie wyzwaniom współczesnej cywilizacji technicznej we współpracy z innymi społeczeństwami europejskimi.

Aby móc skutecznie realizować politykę zarządzania oświatą krakowską, potrzebne są określone środki finansowe. Ogólny kryzys finansowy państwa przekłada się na kłopoty jednostek samorządu terytorialnego, które obciążone ogromnymi zadaniami z najwyższym trudem realizują swoje ustawowe powinności.

Obecna sytuacja wymusza konieczność racjonalizacji wydatków, tak, aby wygospodarowane środki można było kierować na unowocześnienie bazy, poprawę opieki wychowawczej i zajęcia prorozwojowe dla dzieci i młodzieży.

Jedną z ważnych dróg szukania oszczędności jest przekształcanie sieci szkolnej i stopniowe jej dostosowywanie – w obliczu gwałtownego spadku urodzeń - do rzeczywistych potrzeb i możliwości finansowych Miasta. Jest to proces trudny i zawsze będzie wywoływać

emocje, gdyż dotyczy żywej materii ludzkiej – dzieci i ich rodziców, nauczycieli, pracowników – jednym słowem, środowiska lokalnego. Dlatego proces ten powinien być prowadzony rozważnie i spokojnie, długofalowo, ale konsekwentnie, w możliwie łagodny sposób.

W perspektywie działania racjonalizacji sieci placówek mają służyć interesowi całej społeczności Miasta, umożliwiając realizację trudnego obowiązku wychowania i nauczania młodego pokolenia przy ograniczonej aktualnie ilości środków materialnych.